

СРПСКО КОЛО

• ЛИСТ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА • ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРМ • ГОДИНА II • БРОЈ 12 • НОВЕМБАР 2016. • БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

ГРАДОНАЧЕЛНИК СУБОТИЦЕ
БОГДАН ЛАБАН
Предузетнички дух
потврђује да овдје
живе људи од акције

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ВРБАС
МИЛАН ГЛУШАЦ
Врбас на путу
повратка
старе славе

ПРЕДСТАВНИЦИ СРБА У ХРВАТскоЈ О ПРЕГОВОРИМА СА НОВОМ ВЛАДОМ Срби у Хрватској траже оно што им по Уставу припада!

САВЈЕТНИК АЛЕКСАНДРА ВУЧИЋА О СПОРУ КОЈИ ЈЕ У ИМЕ ПРОТЈЕРАНИХ СРБА У ОЛУЈИ ВОДИЛА ГРУПА КРАЈИШНИКА У АМЕРИЦИ

БОЖОВИЋ: Премијера и Владу нико није ни питао
за мишљење у вези са **ЧИКАШКИМ ПРОЦЕСОМ!**

ПОНОСНИ НА СЛОБОДУ

Ђурић: Улагање
у Митровицу
није случајно

СТРАНА 15.

ВЛАДИКА ЈОВАН

Док долазимо
у Јасеновац -
дотле је наше!

СТРАНА 8.

ПОСЛАНИЧКА ПИТАЊА УПУЋЕНА НАДЛЕЖНОМ МИНИСТАРСТВУ

Линта: Свим припадницима Српске
војске Крајине треба признати
ратни стаж у двоструком трајању

Кључна замјерка крајишких бораца је што
нацртом закона није предвиђено право
на признање ратног стажа у двоструком
трајању након 27. априла 1992. године, када
је основана Савезна Република Југославија.
**Крајишници се због оваквог нацрта закона
осјећају дискриминисано. Они су се часно
борили, како за своја огњишта, тако и за
СФРЈ, Савезну Републику Југославију
и Републику Србију**

СРПСКИ ПОСЛАНИЦИ ИЗ РУМУНИЈЕ, МАЂАРСКЕ И МАКЕДОНИЈЕ У БЕОГРАДУ

**Поједноставити упис у
књигу држављана Србије**

УВОДНИК

» Пише: Трифко Ђоровић

Оптужба за издају као најбољи алиби

Српска историја у наслеђе нам је оставила велики број јунака на које смо поносни, чије датуме смрти и рођења обиљежавамо, а разна удружења се утркују у надметању да се таквим личностима подигну споменици, додијели назив улице или трга. Као и на многим другим пољима склони смо претјеривању и наглашеном емотивном приступу, доказујући да нема „већег и заслужнијег јунака за српски род“.

На другој страни имамо и приличан број оних који су на овај или онај начин оквалификовани као издајници српског рода. Њих се стидимо, осуђујемо, а некада би најрадије због таквих пожељели да ни сами нисмо припадници сопственог народа. Колико су такве квалификације опасне, најбоље нам илуструје Други свјетски рат, али о томе неком другом приликом. У сваком случају, вијековима уназад издаја је сматрана једним од најгорих радњи које особа може урадити према групи којој припада. У хришћанству је због Јудине издаје Исус Христ изложен најгорим мукама, па је његово име синоним за издају, док је у српској историји, књижевности и митологији због улоге у Косовском боју епитет највећег српског издајника добио Вук Бранковић.

Да смо рођени прије само 250 година у Енглеској према тамошњем закону знали би да се издајници као и они који их лажно оптужују кажњавају вјешањем, дављењем, сјечењем или спаљивањем на ломачи

У Шекспировој представи Краљ Лир сазнаје да га је кћерка јавно осрамотила (што се такође сматрало издајом) и каже: „Није могла то учинити, не би она то, то је горе од убиства.“ У Дантеовој *Божанственој комедији* најнижи кругови пакла одређени су за издајнике.

Никад нисам упознао Србина који се није истински радовао успјеху своје земље, чије срце није било поносно када чује националну химну и коме се није осмјех развукао када би на било ком такмичењу угледао заставу Србије.

Упркос томе, данас постоје појединци који у недостатку других аргумената своје неистомисљенике квалификују као издајнике. То углавном раде паушално, изговарајући једну од најтежих оптужби у историји човјечанства онако успут. Много пажљивије бирају воће на пијаци него ријечи. И како таквим људима вјеровати, чак и онда када истину говоре. Да смо рођени прије само 250 година нпр. у Енглеској према тамошњем закону средњег вијека, знали бисмо да се издаја кажњавала вјешањем, дављењем и, на крају, сјечењем на четири дијела за мушкарце или спаљивањем на ломачи за жене (закон је важио до 1814. године). Иста казна чекала је и оне који су лажно оптуживали за издају. Неки примјењују написану правилу да трипут изговорена лаж постаје истина. Оптуженој страни остаје утјеха да ће једног дана неко горе свима да нам суди, али и нада да је у вијеку у коме, иако су многе навике промијењене, преживио бар дио моралних вриједности наших предака.

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: **Савез Срба из региона**
 Главни и одговорни уредник: **Трифко Ђоровић**
 Лектор: **Сања Вуковић**
 Веб администратор: **Милисав Шапић**
 Секретар: **Дејан Орабовић**
 Редакција: **Краљице Марије 47, Београд**
 Дописништво: **Булевар Ослобођења 26, Нови Сад**
 Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**
 Телефон: **011/3820-250, 021/6613 600**
 Сајт: **www.ssr.org.rs**
 Тираж: **25.000 примјерака**
 Дизајн и прелом: **Студио Хум, Барајево**
 Штампана: **Штампарија Графопродукт**
 Десанке Максимовић 52, Нови Сад
 Лист излази посљедњег дана у мјесецу.
 Рукописи и фотографије се не враћају.

Штампање
Српског кола
помогло је
Министарство
културе и
информисања
Републике Србије

ПОСЛАНИЧКА ПИТАЊА УПУЋЕНА 15.11.2016. МИНИСТАРСТВУ ЗА РАД, ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА

ЛИНТА: Свим припадницима Српске војске Крајине треба признати ратни стаж у двоструком трајању

» Предсједник *Савеза Срба из региона* тражи да се Крајишницима призна ратни стаж у двоструком трајању, а крајишким инвалидима и породицама палих бораца да се не укидају стечена права

Поштована Предсједнице, уважени народни посланици,

Поставио бих неколико питања Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Наиме, наведено министарство је лjeta 2014. године припремило Нацрт закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица. Крајем 2014. године одржано је неколико јавних расправа и кроз те јавне расправе уочили смо да постоје одређени недостаци у самом Нацрту закона. Подсјећам да у Србији има негдје око 400.000 бораца, од тога око 50.000 припадника војске и полиције бивше Републике Српске Крајине.

Кључна замјерка, прије свега, Крајишника, крајишких бораца јесте да тим нацртом закона није предвиђено право на признање ратног стажа у двоструком трајању послје 27. априла 1992. године, дакле када је основана Савезна Република

Југославија. То је велики проблем јер се Крајишници због оваквог нацрта закона осјећају дискриминисано, увријеђено и повријеђено, јер сматрају да су се часно борили за своја огњишта и за СФРЈ, Савезну Републику Југославију и Републику Србију.

Други проблем јесте што тим нацртом закона пријети опасност да инвалиди, крајишки инвалиди, породице крајишких палих бораца изгубе право на породичну и личну инвалиднину ако су страдали након 27. априла 1992. године. Такође, министарство је већ почело да на незаконит начин примјењује овај нацрт закона према свим оним инвалидима и породицама палих бораца које бораве три мјесеца дуже изван Србије, на начин да им се укида право на породичну и личну инвалиднину. Такође, укинуто је и пра-

во личну инвалиднину за 170 цивилних инвалида рата са подручја Крајине. Мислимо да то нису добре ствари и да би надлежно министарство у наредном периоду требало да поправи овај нацрт закона прије уласка у скупштинску процедуру.

Због тога постављам неколико питања.

Прво питање јесте – због чега Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања упорно одбија да у Нацрт закона стави одредбу да свим припадницима Војске и полиције РСК призна ратни стаж у двоструком трајању у периоду од 1991. до 1995. године

Друго – због чега се породицама палих бораца и инвалидима укида право на личну и породичну инвалиднину ако бораве више од три мјесеца изван Србије? Право на породичну и личну инвалид-

нину је стечено право и оно не смије бити укидано.

Треће питање – због чега је цивилним инвалидима рата са подручја Крајине укинуто право на личну инвалиднину?

Четврто питање јесте – када ће коначно Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања да пошаље Нацрт закона Влади и када ће приједлог закона доћи у Скупштинску процедуру?

Мислимо да је крајње вријеме да се на један системски начин регулише питање 400.000 бораца у Србији, а посебно око 50.000 Крајишника, односно припадника Војске и полиције Републике Српске Крајине. Мислим да је то важна ствар и да је то цивилизацијски, морални и национални дуг државе Србије према највећим жртвама рата на простору бивше Југославије, а то су Срби страдали на подручју садашње Хрватске и Федерације БиХ. Хвала!

Државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Драган Поповић послао је 2. децембра 2016. године одговор на посланичка питања Миодрага Линте упућена 15. новембра 2016. године да се бившим припадницима војске и полиције Републике Српске Крајине призна ратни стаж у двоструком трајању, а крајишким инвалидима и породицама палих бораца да се не укидају стечена права. У свом одговору државни секретар Драган Поповић избјегао је да одговори на конкретна питања народног посланика Миодрага Линте, већ је дао уопштен и неодређен одговор

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗА РАД,
ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА
И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА
- Сектор за борачко инвалидску заштиту -
Број: 9-00-00028/2016-11
Датум: 02.12.2016.године
Београд

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
- Народиом посланику Миодрагу Линте -

БЕОГРАД

Веза: ваш број 03-9-6/286-16 од 16.11.2016.године

У складу са чланом 287. став 4. Пословника Народне скупштине Републике Србије, на захтев народног посланика Миодрага Линте који је изнео на седници Народне скупштине Републике Србије 15.11.2016. године којим тражи информације о доношењу Закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица и одређеним решењима везаним за тај закон, достављамо следеће обавештење и објашњење које треба доставити народном посланику:

У вашем захтеву за обавештењем и објашњењем истичете да у Нацрту закона о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица постоје недостаци, да постоји потреба да се на системски начин регулишу питања 400.000 бораца у Србији, посебно око 50.000 припадника војске и полиције бивше Републике Српске Крајине, указујете на неправичност појединих решења које садржи постојећи текст овог нацрта (питање обуставе исплате корисницима који бораве ван територије Републике Србије више од три месеца, укидање личне инвалиднине цивилним инвалидима рата са подручја РСК).

Радни текст нацрта наведеног закона који је припремила Радна група овог министарства достављен је надлежним министарствима ради прибављања мишљења. Сходно датим мишљењима, примедбама и сугестијама ових министарстава, као и примедбама и сугестијама борачких удружења и појединаца које су у међувремену достављене овом министарству, постоји потреба дораде појединих решења које садржи наведени радни текст.

Чињенице које износите у вашем захтеву, у суштини, представљају примедбе, предлоге и сугестије у вези наведеног радног текста нацрта закона. Стога ће оне, као и примедбе, предлози и сугестије других органа, удружења и појединаца бити достављене наведеној радној групи и исте ће бити разматране у изради коначног текста нацрта закона. Након што наведена радна група утврди дефинитивни текст нацрта закона и са истим се сагласе ресорна министарства, Нацрт закона ће бити достављен Влади ради утврђивања предлога закона и његовог достављања Народној скупштини Републике Србије.

С поштовањем,

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
Драган Поповић

ПРЕМИЈЕР ВУЧИЋ ПРИЛИКОМ ПОСЈЕТЕ РУМУНИЈИ ПОСЈЕТИО И СРПСКУ ЗАЈЕДНИЦУ

Да сачувамо коријене, језик и писмо којим се поносимо!

Премијер Александар Вучић разговарао је у Темишвару са представницима српске националне мањине у Румунији, обишао српску православну цркву и захвалио им се на обједињавању нашег народа у тој земљи.

Он је рекао да је Србија задовољна односом Румуније према српској националној мањини и поручио да ће Србија учинити све са своје стране да у нашој земљи Румуни буду поносни на своје поријекло и на своју домовину – Србију.

Обраћајући се новинарима након разговора са представницима Срба у Темишвару, Вучић је пренио да су они задовољни подршком румунске државе која и финансијски помаже њихове активности.

– Мало је Срба, непуних 19.000, и свуда нас је мање него што мислимо, и зато је важно да своју националну самосвојност и самобитност очувамо и чувамо своје православне коријене, језик и писмо којим се поносимо – рекао је премијер.

СРПСКА СЛОГА У РУМУНИЈИ

Вучић је поручио да сами треба више да бринемо једни о другима, те истакао да Србија нема проблема у буџету, да нема дефицита, што отвара простор да се више помогне нашем народу који живи ван Србије.

Он је захвалио представ-

ницима Срба за све што су учинили на обједињавању нашег народа и у румунском дијелу Баната и цијелој Румунији.

– Они су компактни и сложни – оцијенио је премијер.

Вучић је рекао да Србија води рачуна о румунској националној мањини и да ради на рјешавању одређених проблема са којима се Румуни у Србији суочавају.

Вучић је на конференцији за новинаре са румунским колегом Дачијаном Чолошем, рекао да у Војводини има 11 општина у којима румунско становништво чини више од 1% становништва, да их је највише у општини Алибунар, гдје чине 26,4%, те да су они готово сасвим задовољни и немају никаквих проблема.

Премијер Србије истакао је да у источној Србији има несугласица у ставовима, прије свега због односа двије цркве, али да и ту ствари почињу да се рјешавају.

– Разговарали смо о румунском језику, наставницима који уче дјецу румунском језику, уџбеницима у Србији, студентима... – рекао је премијер Вучић и додао да није проблем ко ће који језик да учи.

ВЈЕКОВНИ ПРИЈАТЕЉИ

Нагласио је да ће Србија омогућити свима да уче румунски

– Зато ћемо на тај простор, уколико премијер Румуније буде заинтересован, моћи да одемо заједно и неке од уџбеника да подијелимо или да узмемо дио наставника из Румуније јер имамо не-

достатак наставних кадрова за стандардизовани румунски језик – рекао је Вучић.

Премијер се, у обраћању након разговора са румунским колегом Дачијаном Чолошем, захвалио румунском премијеру на значајној подршци Румуније територијалном интегритету и суверенитету Србије, као и посебно на подршци на европском путу Србије.

– Желим да изразим велику захвалност због чињенице да Срби и Румуни имају добре односе већ деценијама и вијековима – нагласио је Вучић, подсјећајући да Срби и Румуни никада нису ратовали, нити то планирају убудуће.

Вучић је додао да је развој економских односа посебно важан, и да ће због тога двије земље отворити гранични прелаз Наково–Лунга код Кикинде на 24 сага.

Изразио је наду да ће у будућности бити могућности да се поменути гранични прелаз отвори и за тешке камионе и аутобусе, иако то изискује додатне трошкове за Србију.

– Код нас је предвиђена изградња ауто-пута, али сачекаћемо румунску страну, да видимо да ли након израде студије изводљивости постоји интерес да се изгради ауто-пут од Вршца до Темишвара. Наш дио би био у дужини од 91 километра од Београда до Ватина – поручио је Вучић, који је указао да његов румунски колега има отворен позив да дође у Србију.

ПОРИЋ И ИСАКОВИЋ ОСУМЊИЧЕНИ ЗА УБИСТВО СРПСКИХ ВОЈНИКА

23. 11. 2016. Припадници Агенције за истраге и заштиту БиХ ухапсили су Нисвета Порића (41) и Сафета Исаковића (43), командире бужимске јединице *Газиије*, због сумње да су у јулу 1995. године на подручју Босанске Крупе убили три заробљена српска војника који су се претходно предали, а од којих је један био рањен.

Командири јединице *Газиије*, која је била у саставу 505. витешке брдске бригаде Петог корпуса такозване Армије БиХ, ухапшени су јуче на подручју општина Бужим и Велика Кладуша, према налогу Тужилаштва БиХ.

Порић и Исаковић су под истрагом Тужилаштва БиХ и осумњичени су за ратни злочин над заробљеним припадницима Војске Републике Српске, односно да су 1995. године на подручју Босанске Крупе лично, са другим војницима убили три заробљена српска војника, саопштено је из Тужилаштва БиХ. Поступајући тужилац ће испитати осумњичене, након чега ће донијети одлуку о даљим активностима.

СРНА

ПОМЕН ЗА НЕВИНО СТРАДАЛЕ У ВУКОВАРУ

18. 11. 2016. Помен за све невино страдале у Вуковару током 1991. године одржан је у Саборном храму Светог Преображења Господњег у Загребу. Помен су служили свештеници загребачке епархије Душко Спасојевић, Слободан Лалић и Богољуб Остојић, саопштено је из Српског народног вијећа. Помену је присуствовало око стотину грађана, међу којима су били председник Српског народног вијећа Милорад Пуловац и председници жупанијских вијећа.

СРНА

ТРАГЕДИЈА ЈЕ ПОЧЕЛА СРПСКИМ ЖРТВАМА

18. 11. 2016. Милорад Вишић, који је својевремено био градоначелник Вуковара и који је након мирне реинтеграције 1995. са још 30.000 својих суграђана Срба напустио тај град, поручио је да је Вуковар 18. новембра 1991. био ослобођен, а да није пао, како тврде Хрвати, и наглашава да је велика трагедија тог града почела са српским жртвама. Он је у изјави за *Вечерње новости* нагласио да је за слободу Вуковара погинуло 1.217 војника, од којих су већина били Срби. Вишић је подсјетио да је прва жртва у Вуковару пала 29. јуна 1991. године и да је убијен Србин Јован Јаковљевић, пословођа трговине Спорт, који се на мети Томислава Мерчепа нашао, јер је као пословођа одјељења спортског оружја и опреме спаковао пушке и пиштоље и однио их у касарну ЈНА. Он је нагласио да се прво убиство Србина у том дијелу источне Славоније десило још 1. маја 1991. године, када је убијен Стеван Илић (63) из Бршадина, а убио га је комшија и „истакнути усташа Михаило Гленцир”.

– Други убијени у овом крају био је полицајац Симо Поњевић, такође из Бршадина, који је одбио да стави шаховницу на шапку. Њега су усмртиле колеге на кућном прагу 26. јуна.

ПРАВДА У ХРВАТској ПЕРКА УБИЈЕНОГ ЈОВАНА БОРОВИЋА ШОКИРАНА СУДСКОМ ОДЛУКОМ

За убиство на Божић годину затвора

Дражан и Стипе Буљ поново су осуђени само на годину дана затвора због убиства Јована Боровића из засека Буљ у Далмацији, којег су прије 18 година претукли коцима на православно Божић.

Боровић је од задобијених рана пребачен у сплитску болницу, гдје је и умро.

Прије пет година убице су осуђене на исте казне, али је 2012. године сплитски Жупанијски суд укинуо пресуду, те случај вратио на поновно суђење. У поновљеном суђењу ослобођен је трећи оптужени Здравко Башић, који је раније, такође, био осуђен на годину дана затвора, и то због наносења тешких тјелесних повреда са смртним исходом.

Росанда Мацан, кћи убијеног Јована Боровића, шокирана је пресудом, али и чињеницом да се у пресуди на-

води да је њезин отац „претучен у засеку Буљ”.

– Испада да су га претукли испред њихове куће, а не наше. Они су дошли у 1.00 час ујутро и извукли мог оца из куће. Он је убијен испред свог кућног прага, а по пресуди испада да је био код њих – објашњава Росанда и пита:

– Шта нам они раде? Убијају живе који су остали из мртвих. Када сам то видјела, шокирала сам се. Након 18 година овако нешто. Страшно је што је Башић ослобо-

ђен. Па он је био актер убиства. Она сматра да је напад на њеног оца био на националној основи.

– И они су сами рекли да им је помогао и давао кад год је могао. Био им је више него отац – наводи Росанда за хрватске portale.

Заступница оптужбе навела је у завршној ријечи да су сва три окривљена ударили коцима Боровића по цијелом тијелу. У вријеме извршења дјела, Буљеви су имали 37 и 36 година, Башић тек 20, а убијени Боровић 64.

**ПОЗИВ ПРЕДСЈЕДНИКА САВЕЗА СРБА
ИЗ РЕГИОНА МИОДРАГА ЛИНТЕ
ЗА ЕВИДЕНТИРАЊЕ ИМОВИНЕ ИЗБЈЕГЛИХ И
ПРОГНАНИХ ЛИЦА И ОСТАЛИХ ОШТЕЋЕНИХ
ГРАЂАНА КОЈА СЕ НАЛАЗИ У ХРВАТскоЈ,
БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ И СЛОВЕНИЈИ**

Поштовани земљаци, даме и господо,

Савез Срба из региона покренуо је 15. децембра 2015. године у евидентирање отете, уништене, оштећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине избјеглих и прогнаних лица који живе расејани широм свијета и осталих оштећених грађана која се налази у Хрватској, Босни и Херцеговини и Словенији.

Евиденција је продужена до 31. децембра 2016. године.

Први циљ акције Савеза Срба из региона јесте да се изврши, у што већој мјери, евиденција отете, уништене, општећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине путем попуњавања обрасца.

Образац за евидентирање имовине налази се на сајту нашег Савеза Срба из региона (www.ssr.org.rs).

Образац је могуће попунити само на сајту наше организације електронским путем тј. није га могуће штампати и ручно попуњавати. Након што лице попуни образац потребно је на крају обрасца само да кликне на ријеч Пошаљи и образац ће бити послан у нашу базу. **Такође, лица која не користе рачунар могу да ручно попуне образац и да нам га пошаљу путем поште на адресу наше канцеларије у Новом Саду (Савез Срба из региона, Булевар ослобођења 26, 21000 Нови Сад). Претходно, потребно је да позову нашу канцеларију у Новом Саду (телефон 021 6613 600) и оставе своју адресу на коју ће им стићи образац за попуњавање.** Један образац односи се на домаћинство које је постојало прије ратних сукоба и може га попунити носилац или било ко од чланова тадашњег домаћинства (отац, мајка, син, кћерка, унук, унука, блиски рођак и др.)

Други циљ акције Савеза Срба из региона јесте да, након завршетка евиденције имовине, ангажује угледне стручњаке који ће извршити анализу прикупљеног материјала и урадити свеобухватан извјештај са прецизним подацима о систематском кршењу људских права избјеглих и прогнаних лица и других оштећених грађана. Извјештај ће бити преведен на енглески језик а затим послат на адресе свих значајних међународних организација, као што су Уједињене нације, Европска унија, ОСЦЕ, Савјет Европе и друге. Извјештај ће бити доступан и на нашем сајту.

Једини попис имовине избјеглих и прогнаних лица урађен је још 1996. године а Извјештај тек 2001. године. Нажалост, у претходне двије деценије нису предузете никакве мјере и активности да се међународне организације и међународна јавност упозна са подацима о систематском кршењу људских права избјеглих и прогнаних лица који су наведени у Извјештају из 2001. године.

Савез Срба из региона ће тражити, прије свега од Европске уније тј. од њених институција: Европског парламента, Европског савјета, Савјета министара и Европске комисије да изврши притисак на Хрватску, Босну и Херцеговину и Словенију да поштују Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода; да Хрватска испуни преузете обавезе потписивањем Уговора о приступању Европској унији крајем 2011. године и да Босна и Херцеговина испуни Анекс 7 Дејтонског мировног споразума који се односи на повратак имовине избјеглих и расељених лица.

Наш је став да није могуће успоставити односе међусобног поштовања и поштовања међу државама насталим на простору бивше Југославије без проналажења правичног и трајног рјешења овог питања.

Главни разлог због чега Савез Срба из региона креће у евиденцију отете, уништене, оштећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине избјеглих и прогнаних лица и осталих оштећених грађана која се налази у Хрватској, Босни и Херцеговини и Словенији јесте јер су подаци из пописа имовине из 1996. године застарјели и у једном дијелу промјењени. Наиме, један мањи дио наших земљака и оштећених грађана је повратио, продао или размјенио имовину, другом дијелу су обновљене куће и др. **Дакле, подаци из пописа имовине из 1996. године не могу да се шаљу међународним организацијама и међународној јавности јер нису тачни и поуздани.**

За више информација о нашој акцији и начину попуњавања обрасца можете се обратити путем емаила info@ssr.org.rs или назвати на слиједеће телефоне: 011 3820 250 (канцеларија у Београду), 021 6613 600 (канцеларија у Новом Саду) и на број мобилног телефона 064 1162 109. **Такође, у случају да су потребна додатна појашњења можете и мене позвати на мој број мобилног телефона 063 76 86 837.**

Радно вријеме канцеларије у Београду (ул. Краљице Марије 47, код Вуковог споменика) је понедељком од 12 до 19 часова, а уторком, сриједом, четврком од 8 до 15 часова. **Радно вријеме канцеларије у Новом Саду** (ул. Булевар ослобођења 26, код бивше зграде лутрије Војводине) је понедељком, сриједом и петком од 9 до 16 часова а уторком и четврком од 12 до 19 часова.

С поштовањем,

**Предсједник Савеза Срба из региона
Миодраг Линџа**

Republika
Srbija

КОМЕСАРИЈАТ ЗА
ИЗБЕГЛИЦЕ И МИГРАЦИЈЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ЈУП Истраживање и развој д.о.о. Београд
PIU Research and Development Ltd Belgrade

Regional
Housing
Programme

На основу члана 12. став 3. Правилника о условима и мерилима за избор корисника помоћи за решавање стамбених потреба избеглица доделом пакета грађевинског материјала за побољшање услова становања, поступку и начину рада Комисије за избор корисника, број: П-561-35/2016 од 16.12.2016. године, а у вези са Уговором о гранту - Регионални стамбени програм – Стамбени програм у Републици Србији, Потпројекат 5 – грађевински материјал, закљученим између Комесаријата за избеглице и миграције, „ЈУП Истраживање и развој“ д.о.о. и Града Суботице, Комисија за избор корисника помоћи за решавање стамбених потреба избеглица доделом најмање 30 пакета грађевинског материјала

ОБАВЕШТАВА

Избеглице које су, услед догађаја из периода од 1991. године до 1995. године, стекле статус избеглице у Републици Србији, без обзира на њихов статус у време решавања стамбене потребе, и то: избеглице које живе у колективним центрима или неком другом виду колективног смештаја, формалног или неформалног и угрожене избеглице у приватном смештају и бивше носиоце станарског права, а које су без трајног решења у земљи порекла или Републици Србији, а све према утврђеним критеријумима угрожености, **да ће јавни позив за доделу пакета грађевинског материјала за побољшање услова становања избеглица у оквиру Регионалног стамбеног програма, Стамбени програм у Републици Србији, Потпројекат 5 – грађевински материјал (у даљем тексту: Јавни позив), бити објављен дана 29. децембра 2016. године на огласним таблама Града Суботице, месних заједница Града Суботице и на интернет презентацији Града Суботице: www.subotica.rs и Комесаријата за избеглице и миграције: www.kirs.gov.rs**

The Regional Housing Programme is financed and supported by the International Community

The Regional Housing Programme was set up to offer durable housing to 74,000 vulnerable individuals who became refugees or displaced persons following the 1991-1995 conflicts on the territory of former Yugoslavia. The RHP is to be implemented over five years with the support of the international community, including the European Union, the USA, UNHCR, OSCE and the CEB. It is expected to cost about EUR 584 million. The European Union is the biggest donor, having pledged EUR 230 million. The other donors are the USA, Germany, Italy, Norway, Switzerland, Denmark, Turkey, Luxembourg, Cyprus, Romania, Czech Republic, Slovak Republic and Hungary.

Република
Србија

КОМЕСАРИЈАТ ЗА
ИЗБЕГЛИЦЕ И МИГРАЦИЈЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Regional
Housing
Programme

ОБАВЕШТЕЊЕ О ЈАВНОМ ПОЗИВУ ЗА ИЗБОР КОРИСНИКА ЗА ДОДЕЛУ ПОМОЋИ ЗА РЕШАВАЊЕ СТАМБЕНИХ ПОТРЕБА ИЗБЕГЛИЦА ЗА КУПОВИНУ 30 СЕОСКИХ КУЋА СА ОКУЋНИЦОМ И НАБАВКУ ПАКЕТА ГРАЂЕВИНСКОГ МАТЕРИЈАЛА ЗА ПОПРАВКУ ИЛИ АДАПТАЦИЈУ ПРЕДМЕТНЕ СЕОСКЕ КУЋЕ СА ОКУЋНИЦОМ

Град Суботица обавештава избеглице и бивше избеглице које су, услед догађаја из периода од 1991. године до 1995. године, стекле статус избеглице у Републици Србији, без обзира на њихов статус у време решавања стамбене потребе, и то: избеглице које живе у колективним центрима или неком другом виду колективног смештаја, формалног или неформалног и угрожене избеглице у приватном смештају и бивше носиоце станарског права, а које су без трајног решења у земљи порекла или Републици Србији, а све према утврђеним критеријумима угрожености, **да ће јавни позив за доделу помоћи за решавање стамбених потреба избеглица при куповини 30 сеоских кућа са окућницом и доделу пакета помоћи, у оквиру Регионалног стамбеног програма, Стамбени програм у Републици Србији, Потпројекат 5 – сеоске куће из средстава која су обезбеђена из буџета Републике Србије, а на име контрибуције Републике Србије у реализацији Потпројекта 5 (у даљем тексту: Јавни позив), бити објављен дана 07. јануара 2017. године на огласним таблама Града Суботице www.subotica.rs и месних заједница Града Суботице и на интернет презентацији Града Суботице www.subotica.rs и Комесаријата за избеглице и миграције www.kirs.gov.rs.**

Помоћ је бесповратна и одобрава се за решавање стамбених потреба избеглица које имају пријављено боравиште/пребивалиште на територији града Суботице кроз куповину сеоске куће са окућницом у максималном износу до 1.170.241,35 РСД и доделу пакета помоћи (грађевински материјал и опрема у циљу побољшања услова живота) у максималном износу до 184.774,95 РСД, по породичном домаћинству. Изабрани корисник помоћи може додатно да учествује сопственим средствима у реализацији помоћи за решавање стамбених потреба у износу до 50% од износа намењеног за куповину сеоске куће са окућницом (у максималном износу до 585.120,675 РСД). Помоћ се додељује за куповину сеоске куће са окућницом која се налази на територији Републике Србије. Предметна сеоска кућа са окућницом мора бити уписана у катастру непокретности, без терета на објекту и земљишту и мора испуњавати основне услове за живот и становање.

Јавни позив траје од дана 07. јануара 2017. године до дана 21. фебруара 2017. године. Јавни позив траје од дана 07. јануара 2017. године до дана 21. фебруара 2017. године. Све информације у вези поменутог јавног позива заинтересована лица могу добити путем телефона: 024/626-971 или код повереника за избеглице, адреса Трг слободе 1, Суботица, III спрат.

У БЕОГРАДУ ОДРЖАН САСТАНАК ПРЕДСТАВНИКА СРБА У ХРВАТскоЈ СА ПРЕДСТАВНИЦИМА ИЗБЈЕГЛИХ И ПРОГНАНИХ СРБА

Милошевић: Срби у Хрватској траже само оно што им по Уставу припада!

» Татјана Спасојевић Вукобратовић, Милојко Будимир, Саша Милошевић, Борис Милошевић, Владимир Божовић и Миодраг Линта

У просторијама Управе за дијаспору састали су се представници Српског народног вијећа из Загреба са представницима Срба из бјеглих и прогнаних из Хрватске. Тема састанка коју је организовала Асоцијација избјегличких и других удружења Срба из Хрватске била је *Проблематика Срба у Хрватској послије одржаних парламентарних избора и формирања нове хрватске Владе*. Делегацију из Загреба предводио је потпредседник Српског народног вијећа Саша Милошевић, који је најавио да ће се од нове хрватске Владе тражити снижавање цијене откупа и обештећење за куће миниране ван подручја ратних дејстава, поврат неисплаћених пензија и сређивање земљишних књига.

Он је рекао да су представници Срба припремили захтјеве које планирају изнијети у наредном кругу преговора са новом хрватском Владом и изразио умјерени оптимизам у шансе да би проблеми Срба у Хрватској могли да почну бити рјешавани.

Срби ће тражити и да суђења не буду етнички при-

страсна и да се направи листа ратних злочина на простору Хрватске да би се, како је навео Милошевић, видјело шта припада једнима, а шта другима, а као захтјев ће бити постављено и убрзавање процеса ексхумације и идентификације, који је ове године потпуно стао.

– Тражимо да се процес ексхумација и идентификација убрза, да се реорганизује надлежна управа, која је сад у оквиру Министарства бранитеља и да се обезбиједи више новца – рекао је Милошевић.

Захтјеви ће се односити и на образовање и језик, па ће се тражити регистрација српских школа, поновно успостављање Управе за националне мањине, као и да се на Филозофском факултету у Загребу установи одсек за србистику.

Милошевић је навео да ће се тражити и реорганизовање Међувладиног мјешовитог одбора и оснивање Фондације за помирење Србије и Хрватске по узору на сличну коју су послије Другог свјетског рата формирале Њемачка и Француска.

– Тражимо повратак у ин-

ИНФРАСТРУКТУРА НАЈПРИОРИТЕТНИЈЕ ПИТАЊЕ

Милошевић је рекао да ће српска страна тражити да се новим Законом о потпомогнутим подручјима (Крајина, сјеверна Далмација, Лика, Кордун, Банија, Западна Славонија) одреде стандарди инфраструктуре која се мора обезбиједити.

– Тражићемо јачање српских мањинских институција, да не зависимо од тога да ли смо пријатељи са одређеном администрацијом или не, као и повратак имовине српским институцијама и повратак имовине одузете у Другом свјетском рату, а то је имовина коју су отеле усташе, а партизани нису вратили – рекао је Милошевић.

ституције. То је почело. За сада смо добили мјесто државног секретара у Министарству регионалног развоја – рекао је Милошевић.

Срби су најавили да ће тражити и обнову баштине „у оквиру могућности“, као и оснивање мањинске редакције на јавним медијским сервисима.

Народни посланик у Хрватском сабору Борис Милошевић најавио је да ће се у наредном периоду српски представници пратити сваки пројекат који се односи на рурално подручје.

– Морамо искористити сваку прилику која се укаже да нашим људима помогнемо. Посебно ћемо се бави-

ти пројектима развоја руралних средина, а један од њих је пројекат развоја руралог туризма.

Милојко Будимир, председник Асоцијације избјегличких и других удружења Срба из Хрватске рекао је да су до сада остали неријешени скоро сви проблеми Срба у Хрватској.

На констатацију председника КУД *Петрова Јора* Стева Бекића да посебну пажњу треба посветити очувању српске нематеријалне баштине, која рапидно нестаје, закључено је да се наредни састанак одржи на ту тему.

Скуп је водио председник Удружења пензионера из Хрватске Јован Каблар.

САВЈЕТНИК АЛЕКСАНДРА ВУЧИЋА

БОЖОВИЋ: Владу нико није ни питао за мишљење у вези са ЧИКАШКИМ ПРОЦЕСОМ

Овом скупу је присуствовао Владимир Божовић, савјетник премијера Вучића задужен за питања регионалне сарадње.

– Захваљујем се представницима Српског народног вијећа који су дошли да размјене информације о формирању нове хрватске Владе, о учешћу у њој, о мјестима која су добили, као и о томе шта можемо очекивати у наредном периоду – рекао је Владимир Божовић. Он се на почетку обраћања посебно осврнуо на случај који је група Крајишника уз помоћ *Веритаса* водила против правног сљедбеника МПРИ пред Федералним судом у Чикагу.

– Упознат сам са ситуацијом око поступка који је вођен у Сједињеним Америчким Државама и нажалост могу да констатујем једно нејединство. Ни ја, ни кабинет премијера, нисмо око тога консултовани, нити је неко тражио наше мишљење. Људи су сами доносили своје закључке. Сад је важно да то што је урађено буде довршено на један јаван, транспарентан начин – поручио је Божовић и рекао да се нада да ће нови председник САД имати другачији приступ према Србима. Божовић је похвалио рад Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије и нагласио да постоји добра комуникација са председником Српског народног вијећа Милорадом Пуповцем и његовим сарадницима.

Божовић је најавио и институционалне промјене које се тичу Срба у региону.

– До краја године ће се ријешити питање правног институционалног устројства саме везе између Срба у региону и расијања са матичном државом. Србија све проблеме прати, настоји да их разумије и помогне у мјери у којој је то могуће. Ви који живите у Србији то добро знате и пратите.

Савјетник премијера Вучића најавио је и већу материјалну подршку из матице. – Провођење реформи и политика штедне омогућило је Србији да ову годину заврши са добрим стањем у буџету, што омогућава већа средства намијењена за Србе у региону и дијаспори. То нам даје охрабрење да у наредном периоду можемо снажније да рјешавамо отворена питања и проблеме наших сународника. Божовић је позвао на јединство и што интезивнију комуникацију.

– Очекујем да људи који буду делегирани у новој хрватској Влади на позицијама државних секретара, помоћника министара, буду активни. Надам се да ће у будућности бити боље регулисана права и бољи однос према Србима који су морали да напусте Хрватску. Кроз институције ЕУ, кроз институције регионалне сарадње, као и домаћег правосуђа и осталих министарстава залажићемо се за рјешавање проблема људи много боље него што је то био случај до сада – закључио је Божовић.

ТАТЈАНА СПАСОЈЕВИЋ ВУКОБРАТОВИЋ, ПРАВНИЦА СНВ, ПРИЧАЛА О НАЈЧЕШЋИМ ПРОБЛЕМИМА ПРОГНАНИХ СРБА

Никада не смијемо одустати од наших права!

На бројна животна питања представника избјегличких удружења одговарала је Татјана Спасојевић Вукобратовић, водитељка правног одјела СНВ-а.

– Пред ову Владу као једно од кључних питања постављен је проблем стамбеног збрињавања и обнове. Бројке су лоше, чак и програм реализације *Регионалног стамбеног збрињавања*.

Спасојевић Вукобратовић је рекла да да је за наведени програм исписано 88 уговора. План је предвиђао да за подручја ван простора посебне државне бриге буду урађене 102 стамбене јединице. Дакле, Хрватска није испунила план чак ни у оном дијелу у коме су финансијска средства обезбијеђена из европских фондова.

Спасојевић Вукобратовић нагласила је да је стање обнове кућа још горе.

– Није ријешено 859 предмета. Они се налазе или у друженом процесу или су враћени на разматрање првостепеним органима, а углав-

ном се односе на простор Далмације, Лике и Баније.

Спасојевић Вукобратовић као посебан проблем истакла је питање откупа станова.

– Од 1.470 захтјева само је

120 станова у градовима откупљено. Цијене у градовима се крећу од 500 евра ако је испата одједном или чак 700 евра ако отплата иде на рате. За наше повратнике који

су углавном нижег социјалног статуса то су превисоке цијене. Постоји и 478 предмета који имају ознаку С1 у којима је ријеч о људима који од 2005. године живе у државним становама, а никада до сада нису добили уговоре о најму.

Како је Спасојевић Вукобратовић објаснила у једном тренутку сматрало се да је наведених 478 предмета ријешено, а испоставило се да ни послије 11 година ови случајеви су и даље на свом почетку.

– Да се разумијемо, ова правна празнина је на исти начин погодила не само Србе, него и Хрвате – рекла је Спасојевић Вукобратовић и додала да СНВ није заборавио на људе чија су имања страдала у терористичким акцијама, што је најбоље приказано на недавно емитованом филму *Правда*, који је приказан и на Хрватској телевизији.

– Вријеме је учинило своје, али никад не смијемо да одустанемо од својих права – закључила је Спасојевић Вукобратовић.

ПОДНОСИОЦИ ЗАХТЈЕВА МОРАЈУ БИТИ АКТИВНИ

Имамо лоше искуство са подносиоцима захтјева за обнову кућа. Наиме, већина прогнаних и избјеглих људи данас живи у Србији и давно су поднијели захтјеве који нису ријешени. Покушавали смо да ступимо у контакт са њима, али у међувремену они су се селили, мијењали адресе и сада је до њих тешко доћи. Неки су, нажалост, у међувремену и умрли, па имамо случајеве да преостали чланови породице потом имају недоумицу шта даље да раде – рекла је Татјана Спасојевић Вукобратовић, која је изнијела још један забрињавајући податак:

– Имамо лица у Србији која су поднијела захтјеве за стамбено збрињавање током 2007. и 2008. године. На нашу иницијативу тек сада су ти предмети почели да се рјешавају. У тим предметима има доста оних који немају комплетну документацију. Послали смо Комесаријату за избјеглице више од 30 таквих предмета. Сви подносиоци нађени су на наведеним адресама. Међутим, ниједан човек се није одазвао, нити државним уредима на терену, а ни нама као СНВ. Немамо информацију ни да су стамбено збринути. То је веома сложен процес у коме резултате можемо имати само ако радимо заједнички. За простор од посебне државне бриге нови захтјеви се могу подносити увијек, а нови рок ће бити од 1. јануара до 15. фебруара – рекла је Спасојевић Вукобратовић, нагласивши да се СНВ залаже за доношење новог Закона о стамбеном збрињавању.

ЛИНТА: НЕМА РЈЕШЕЊА БЕЗ ПРИТИСКА ЕУ

Миодраг Линта, замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону, сматра да се већ деценијама уназад Срби у Хрватској суочавају са истим проблемима у којима Хрватска не показује политичку вољу да их ријеша. – Подржавам разговоре коју наши представници воде са хрватском Владом, али сам веома скептичан по питању исхода. Мислим да ће Хрватска и даље избјегавати своје обавезе, ако не буде притиска и активног учешћа ЕУ у рјешавању отворених питања преосталих Срба у Хрватској и стотина хиљада прогнаних лица.

ПАЗИЗ: СРБИЈИ ГРАНТ 9,2 МИЛИОНА ЕВРА

1. 12. 2016. У просторијама Развојне банке Савјета Европе (ЦЕБ) у Паризу одржан је девети састанак Управног одбора и тринаеста сједница Скупштине донатора Регионалног стамбеног програма (РСРП). Скупштина донатора одобрила је три нова гранта, два за Црну Гору, вриједна 900.000 евра, односно 1,4 милиона евра, и један за Србију у износу од 9,2 милиона евра. Донатори су додатно одобрили Босни и Херцеговини повећање обима буџета за два претходно одобрена стамбена пројекта, укупно 2,5 милиона евра.

Укупно, одобрени пројекти обезбиједиће додатних 650 стамбених јединица корисницима из Босне и Херцеговине, Црне Горе и Србије.

Европска унија, коју је представљала Европска комисија, највећи РСРП донатор, објавила је намјеру да у потпуности обезбиједи износ који је првобитно обећала за РСРП. Нова средства треба да омогуће финансирање и до 3.000 додатних стамбених јединица до 2021. године. Темпо испоруке стамбених рјешења у РСРП достићи ће свој врхунац у 2017. и 2018. години.

УРУЧЕНИ УГОВОРИ ПРЕДСТАВНИЦИМА 53 ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ 899 СТАМБЕНИХ РЕШЕЊА

22. 11. 2016. У Клубу посланика у Београду уручени су уговори представницима 53 јединице локалних самоуправа за реализацију 899 стамбених рјешења намијењених избјегличким породицама из Босне и Херцеговине и Хрватске, које до сада нису трајно збринуте.

Стамбена рјешења су додијељена у оквиру петог и проширења четвртог потпројекта Регионалног стамбеног програма у Републици Србији (РСРП). На овај начин избјегличким породицама биће купљено укупно 567 сеоских кућа (свака вриједности 11.000 евра у динарској противвриједности) и додијељено 332 пакета грађевинског материјала за завршетак већ започетих објеката (вриједност једног пакета 9.000 евра).

У име Комисије за координацију процеса трајне интеграције избјеглица Владе Републике Србије скуп је отворио Вељко Одаловић, генерални секретар у Министарству спољних послова РС. Он је истакао да је Регионални стамбени програм дио ширег процеса унапређења сарадње земаља у региону ради рјешавања проблема избјеглица и превазилажења последица прошлости, нагласивши значај те сарадње.

Комесар за избјеглице и миграције Владимир Цуцић је рекао да се у оквиру РСРП-а у Србији тренутно истовремено спроводи пет потпројеката у 117 јединица локалне самоуправе.

– Реализација је у пуном замаху. Само у овој години потписан је уговор о градњи 270 станова у насељу Камендин, у јуну су избјегличким породицама уручени уговори за куповину 69 сеоских кућа, а у септембру је почела градња 235 станова за избјеглице у београдском насељу Овча – истакао је комесар Цуцић.

Регионални стамбени програм (РСРП) је заједнички вишегодишњи програм Републике Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе и Републике Хрватске, који има за циљ да обезбједи трајна стамбена рјешења за око 27.000 најугроженијих избјегличких породица, односно за око 74.000 људи у региону. Од тог броја 16.780 породица је у Србији, тачније око 45.000 људи.

ПЕЋИНЦИ: ТРАЈНО СТАМБЕНО ЗБРИНУТО 14 ИЗБЈЕГЛИЧКИХ ПОРОДИЦА

9. 11. 2016. У згради Општине Пећинци потписано је 14 тројних уговора о откупку сеоских кућа са окупњацима, чиме је трајно стамбено збринута 14 избјегличких породица са територије општине Пећинци. Уговори су потписани у оквиру Регионалног стамбеног пројекта Републике Србије, за чију реализацију је Комесаријат за избјеглице и миграције општине Пећинци додијелио укупно 154.000 евра.

Уговоре су потписали купци и продавци кућа и Општина Пећинци као реализатор пројекта, а у име локалне самоуправе уговоре је потписала предсједница пећиначке општине Дубравка Ковачевић Суботички, која је том приликом нагласила да је програм стамбеног збрињавања изузетно значајан за интеграцију избјегличких породица у локалну заједницу.

СРПСКИ ПОСЛАНИЦИ ИЗ РУМУНИЈЕ, МАЂАРСКЕ И МАКЕДОНИЈЕ НА СЕДНИЦИ ОДБОРА ЗА ДИЈАСПОРУ И СРБЕ У РЕГИОНУ

» Славољуб Аднађ, Славомир Гвозденовић, Миодраг Линта, Иван Костић, Иван Стојиљковић, Љубомир Алексов

Свим Србима олакшати упис у књигу држављана

На сједници одржаној 3. новембра 2016. године чланови Одбора за дијаспору и Србе у региону разговарали су са српским посланицима из парламената: Румуније, Мађарске и Македоније.

Предсједник Одбора мр Иван Костић поздравио је госте и указао на добру сарадњу Министарства спољних послова и Кабинета предсједника Владе када је у питању положај Срба у региону и Срба из дијаспоре. Костић је навео да је од великог значаја да се кроз разговор са посланицима српског поријекла из региона упознамо са проблемима са којима се суочавају Срби из дијаспоре. Подсјетио је да је за Србе у Словенији од великог значаја оснивање Националног савјета Срба у Словенији и да очекује да се у скорије вријеме Србима у Словенији призна статус националне мањине, јер их у Словенији живи око 65.000.

САЧУВАТИ СРПСКЕ ШКОЛЕ

Проф. др Славомир Гвозденовић, народни посланик српског поријекла у Парламенту Румуније, упознао је чланове Одбора са положајем Срба у Румунији, гдје живи око 18.500 Срба. Изнио је податак да у Румунији има шест српских основних школа и једна Српска гимназија Досишеј Обрадовић, али да постоји проблем приликом обезбјеђивања уџбеника на српском језику у довољном тиражу за све студенте и ђаке.

– Мало нас је преостало, па ту у школству имамо проблем како сачувати тих 6-7

СТОЈЉКОВИЋ: НИЈЕ СВЕ ТАКО ЦРНО

Стојиљковић је предочио и одређене помаке у положају Срба у Македонији.

– Успјели смо да поставимо споменик цару Душану у његовој престоници. Обиљежили смо 100 година од Кумановске битке и обновили споменик у Зебрњаку. Велики је напредак што је у три македонске општине српски језик постао службени. У државној администрацији у посљедњих неколико година скоро за трећину је веће учешће Срба. Међутим, нисмо успјели да урадимо скоро ништа по питању информисања на српском језику и то је наша највећа бољка у овом тренутку.

српских школа и Српску гимназију Досишеј Обрадовић у Темишвару и двије катедре србистике, ову у Темишвару и ону у Букурешту.

У наставку излагања изнио је да је од круцијалног значаја за Српску православну цркву повратак имовине (Макрин дом), као и примјењивање двојезичних натписа на свим институцијама у Румунији.

Такође, додао је да је потребно поједноставити добијање држављанства изјенама и допунама Закона о држављанству. Гвозденовић је информисао чланове Одбора да је у Румунском парламенту изгласан закон којим је дефинисан 21. новембар као Дан српског језика у Румунији.

Славољуб Аднађ, потпредсједник Савеза Срба у Румунији, навео је да је Савез велики допринос дао отварањем три гранична прелаза 2014. године, а који су битно унаприједили економску сарадњу двије земље. Такође, упознао је чланове Одбора да држава Румунија издваја значајна годишња средства за српску националну заједницу. У наставку излагања навео је да је од матице неопходно обезбиједити

специфична средства за редовну и ванредну наставу на српском језику и ријешити питање лектора србистике.

ПРОГРАМ НА СРПСКОМ

Љубомир Алексов, члан парламента Мађарске, изнио је податак да у Мађарској живи око 10.000 Срба и да имају најсређенији статус у региону. Такође, додао је да је неопходно поједноставити добијање српског држављанства Србима који живе у Мађарској.

– Послије прошлогодишње сједнице, Српској православној епархији Будимској враћа се некадашња зграда црквене општине у самом центру Будимпеште. Ради се на оснивању Српског културног образовног центра у Сегедину. Остало је још неколико отворених питања око употребе писма и судбине Српског позоришта у Будимпешти – рекао је Љубомир Алексов.

Он се осврнуо и на још неке проблеме.

– Јавни сервис Мађарске има и емисију на српском језику, као што и постоји програм и на телевизији. Међутим, ту је веома мали број запослених. Мађарска финан-

сира наше програме, међутим, све ригорознији су прописи и законске одредбе које се односе на самоуправе и организације националних мањина.

Иван Стојиљковић, члан Парламента Македоније, посебно је нагласио да у Македонији не постоји информисања на српском језику и апеловао на матицу да се предузму неопходни кораци у том смислу.

– Дуго времена по осамостаљењу Македонија је била искључиво из политичких потреба изразито антисрпски оријентисана. Међутим, ове ствари су почеле да се мијењају захваљујући генералној промјени политике македонског руководства са једне стране и промјени свеопште политике у региону са друге стране. У том процесу незаобилазно је било и наше учешће. На неки начин успјели смо да покренемо ствари са мртве тачке.

У наставку сједнице чланови Одбора водили су конструктивну дебату, а предсједник Одбора мр Иван Костић навео је да ће се сви предлози и сугестије, који су изнијети од посланика из региона, упутити надлежним институцијама на даље разматрање и поступање.

Сједницом је председавао мр Иван Костић, предсједник Одбора, а присуствовали су и: замјеник предсједника Одбора Миодраг Линта; као и чланови или њихови замјеници: Владимир Бурчић, мр Јадранка Јовановић, Александар Чотрић, др Љубинко Ракоњац, Блажа Кнежевић, Драган Вељковић, др Владо Бабић.

ПРЕОКРЕТ У ПРОЦЕСУ? СВЈЕДОЧЕЊЕ СРПСКОГ КОМАНДИРА ОДБРАНЕ У ГЛИНИ АДАМА МРАКОВИЋА

Свједок обара оптужницу против Капетана Драгана

Једна од три оптужбе за ратни злочин против Драгана Васиљковића на путу је да буде оборена на хрватском суду, пошто је један свједок изјавио да лидер српске паравојске није ни био присутан током напада у Хрватској 1991. године.

Ову информацију, под називом *Случај проиш Драгана изгледа климаво*, износи извјештач *Аустралијана*. Лист наводи да су „невоље

тужилаца погоршане када је други свједок пувакао тврдње да га је Васиљковић, познат као Капетан Драган, ударио чизмом у ребра док га је испитивао.

Од критичног значаја било је свједочење српског командира одбране у Глини Адама Мраковића. Он је иначе наступао као свједок тужбе.

Васиљковић је оптужен да је био у тајном договору

са командиром српске тенковске јединице да 1991. године нападне Глину и околна насеља Лукинац, Горњи и Доњи Видушевац

Међутим, Мраковић је тврдио да је Васиљковић напустио Глину пре напада који је довео до погибије.

Мраковић је такође оспорио тврдње да је Васиљковић координисао нападе на села са командиром тенка.

Суд је, такође, био изне-

нађен када је хрватски полицајац Осман Викић повукао изјаву коју је направио 2006. године. Викић је свједочио да је, као затвореник, био тако тешко испребијан од чуvara под Васиљковићевом командом, да није могао ни да говори.

Међутим, Викић је сада повукао највећи дио својих ранијих изјава, рекавши да не може да се сјети да је тако нешто тврдио.

ЗАШТО ЈЕ ПРЕКИНУТ ЧИКАШКИ ПРОЦЕС ОТВОРЕНО ПИСМО ЈАВНОСТИ ПРЕДСЈЕДНИКА САЗЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА МИОДРАГА ЛИНТЕ

Штрбац пише глупости како би покушао да сакрије своју улогу у срамној нагодби

Саво Штрбац се у више текстова у листовима *Политика* и *Вечерње новости* свом сиљном обрушио на мене лично и организацију *Савез Срба из региона*, чији сам председник. Обичан читалац који није пратио наведене медије сигурно се запитао зашто Саву Штрпцу, директору удружења *Веритас*, смета нека друго удружење какво је *Савез Срба из региона*. Одговор је једноставан.

Главни мотив Саве Штрпца у изношењу низа лажи о мени јесте покушај да скрене пажњу са своје срамне улоге у склапању понижавајуће нагодбе пред Федералним судом у Чикагу. Поменутом нагодбом преварено је 200.000 протјераних Крајишника, током злочиначке акције *Олуја*, за 10,4 милијарди долара.

Умјесто да је настављен судски процес, група Срба из САД уз активну подршку Саве Штрпца пристала је да им тужена америчка фирма исплати донацију од мизерних 1,4 милиона или 7.500 пута мање од траженог одштетног захтјева.

КРАЈИШНИЦИ ДОБРО ПАМТЕ

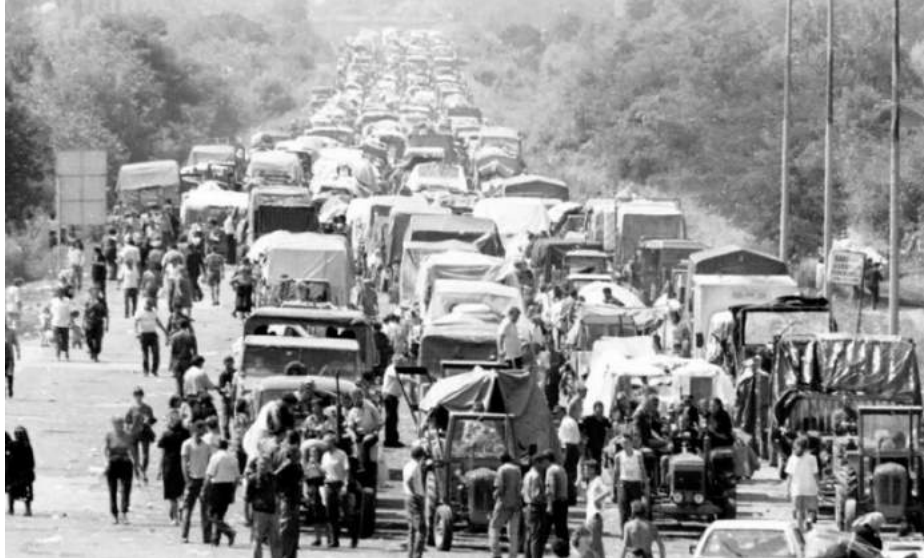
Играјући на карту кратког памћења Штрбац је као кључни разлог за склапање срамне и понижавајуће нагодбе навео да је отежавајућа околност била то што су у Хагу у међувремену ослобођени Готовина и Маркач. Крајишници, који су много пута преварени, научили су да памте, а медији биљеже да је Саво Штрбац 24. марта 2013. године, дакле, након ослобађајуће хашке пресуде Готовина и Маркачу, у интервјуу новинару Марку Лопушину за дневни лист *Вечерње новости* рекао да ће „сваки Крајишник по узору на јапанске избјеглице из Перл Харбура добити по 25.000 долара”.

Данас је јасно да потписивањем срамне и понижавајуће нагодбе протјерани Крајишници неће добити ни динара, али исто тако је јасно да је још већа штета начињена тиме што је склапањем нагодбе избјегнута формулација по којој би америчка фирма МПРИ била проглашена кривом, што би био основ за нове судске процесе.

ТАДИЋЕВ „ТРОЈАНСКИ КОЊ” ЗА КРАЈИШНИКЕ

Штрбац је својевремено као миљеник режима Бориса Тадића добио и бесплатне просторије које и данас користи у Београду. Заузврат једино је његов *Веритас* био против Петиције избјеглих и прогнаних Срба из Хрватске, коју је потписало 70.000 Крајишника и 101 удружење 2010. и 2011. године. Петицијом смо тражили рјешавање 12 кључних проблема избјеглих Срба, који се тичу имовине, стечених и статусних права, рјешавање питања несталих и успоставу истих стандарда у суђењима за ратне злочине. Нажалост, *Веритас* је тада отворено радио против интереса протјераних Срба и олакшао режиму Бориса Тадића да одбије подршку Петицији. Таква политика омогућила је Хрватској да преко леђа прогнаних Крајишника уђе у ЕУ, а да ниједан њихов проблем не буде ријешен. Није тешко закључити зашто је 101 удружење и преко 70.000 протјераних Срба својим потписом дало пуну подршку Петицији избјеглих и прогнаних Срба, а то једино није учинило удружење *Веритас* Саве Штрпца. Знајући како се Штрбац понашао у времену Бориса Тадића, нимало ме не изненађује што данас замјера зашто коментаришем антисрпске изјаве и понашање разних политичара и других јавних личности из региона, прије свега, бошњачких и хрватских. Дакле, према његовом мишљењу, исправно би било да се префуги отворена антисрпска политика званичног Загреба и Сарајева коју свакодневно можемо видјети!

Након писања у прошлом броју Српског кола о чикашком процесу, Саво Штрбац се није обратио редакцији листа, већ је пискарањем по дневној штампи умјесто одговора на конкретна питања покушао да укаља моје име. У полемику се укључило и неколико лица која су ничим изазвана пристала на улогу дрвених адвоката тзв. правном експерту и самозваном заштитнику Крајишника Сави Штрпцу. То је разлог због кога сам одлучио да читаоцима Српског кола упутим писмо и кажем истину.

МОЖДА ЈЕ ПО ЗАКОНУ, АЛИ ЈЕ НЕМОРАЛНО

Бранећи неодбрањиво у једној од својих реакција Штрбац је навео да је „Америка за разлику од Србије уређена земља”. Ваљда је тиме требало да се оправда англосаксонско право по коме је могуће да група од пет људи уз документацију „Веритаса” води спор у име 200.000 протјераних Крајишника. Можда тиме закон заиста није прекршен, али морал јесте.

Ухваћен у гомили лажи, Штрбац спроводи и даље тактику очајника – напад је најбоља одбрана!

Ових дана јавио ми се велики број наших земљака који су први пут сазнали да је неко позивајући се на њих водио судски спор у Америци. Не могу да сакрију шок и разочарање. Јавили су ми се и неки људи који су годинама огорчени на рад Саве Штрпца и његовог *Веритаса*.

Потпуно разумијем и оне људе који прате цијелу ову полемику и којима постаје мучно уз констатацију да Срби увијек пате од исте бољке – неслоге.

Штрбац сад у цијелу ову полемику уводи и неке људе који ниједном ријечју нису ни поменути. Ријеч је о лицима која треба да одиграју улогу

дрвених адвоката и свакодневним прозивкама у истим медијима да наставе писати бесмислице о *Савезу Срба из региона* и мени лично.

Колико је сам Штрбац изгубио компас и не бира средства свједочи и чињеница да је почео да омаловажава председника Коалиције избјеглица Милу Шапића и председницу Српског демократског форума госпођу Смиљану Бјеливук представљајући их као неке виртуелне људе који немају интегритет. Да би скренуо причу о нагодби, деградира часне људе које уопште и не познаје.

ТВ ДУЕЛ ИЛИ ТУЖБА

На све лажи и увреде морам одговорити истином. Занимљиво је да нисам једини, а ни први који је јавно након склапања срамне и понижавајуће нагодбе поставио логично питање: зашто судски поступак није настављен? Међутим, Штрбац је игнорисао реакције неких појединаца чије су изјаве преносили поједини медији, а огласио се тек након мог писма.

Због свега наведеног, јавно позивам Саву Штрпца на ТВ дуел, да супроставимо ставове и изнесемо конкретне доказе о наведеној и осталим темама. Уколико то не жели, као врском правнику дајем му прилику да подигне тужбу за клевету. Штрпцу, који каже да је „Америка за разлику од Србије уређена држава”, поручујем да вјерујем у наш правосудни систем и да сам спреман да у судском процесу изнесем чињенице с циљем да се утврди права истина. Обећавам да се нећу позивати на посланички имунитет.

ОДГОВОР НА СВЕ МАНТРЕ САВЕ ШТРПЦА

1 Штрбац је пред камерама Хепи телевизије 2. новембра 2016. године рекао да ниједна институција није хтјела да материјално подржи наставак овог процеса који би, према његовом мишљењу, потрајао још од три до пет година и коштао исто толико милиона долара. Овдје треба додати да је та рачуница спорна с обзиром да је у претходном периоду процес годишње коштао 50.000 долара.

НИЈЕ ТРАЖИО ПОМОЋ ОД ПРЕМИЈЕРА ВУЧИЋА

Медијима у Србији као и широј јавности промакао је састанак који је 27. новембра 2016. године одржан у просторијама Управе за дијаспору у Београду са српским представницима у Хрватској. На том скупу говорио је, између осталих, и Владимир Божовић, саветник премијера Вучића. Он се тада осврнуо на чикашки процес и потврдио да кабинет премијера нико није консултовао у вези нагодбе, као и да су људи који су водили процес сами доносили своје закључке. С обзиром да сам замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије, одговорно тврдим да се ни овој институцији по овом питању нико ниједном није обратио.

2 Апсолутна је лаж, коју износи Саво Штрбац, да сам се децембра 2008. на састанку делегација Србије и Хрватске у Женеви, коју су предводили тадашњи потпредседници влада Јован Кркобабић и Јадранка Косор, појавио у хрватској делегацији и да је због тога Српски демократски форум добио 350.000 куна (око 46.000 евра).

И ПОКОЈНОГ КРКОБАБИЋА ЈЕ ОПТУЖИО ЗА ИЗДАЈУ

На иницијативу тадашњег високог комесара УН за избјеглице Антонија Гутереша 10. и 11. децембра 2008. у Женеви је одржана конференција посвећена тражењу рјешења у пет држава са продуженим избјеглиштвом (једна од њих била је и Србија). На препоруку тадашњег шефа Канцеларије УНХЦР-а у Србији Ленарта Коцелајнена, био сам учесник поменуте дводневне конференције у Женеви. Документација о томе постоји у београдској канцеларији УНХЦР-а. Такође, на иницијативу тадашњег потпредседника Владе Србије, сада покојног Јована Кркобабића, 27. јануара 2009. у згради Владе, заједно с председником Координације избјегличких удружења Милојком Будимиром, потписао сам текст подршке ставовима изнесеним у платформи Владе Србије од 6. децембра 2008. и у документу под називом *Нон папер*. Наведени документ израдио је Министарство спољних послова Србије 21. јануара 2009. и у њему се наводи девет проблема са којима се суочавају избјеглице и српски повратници у Хрватској. Непобитна је чињеница да потпредседник Јован Кркобабић сигурно не би тражио моју писмену подршку платформи Владе Србије и *Нон паперу* да је сматрао да сам издао крајишке интересе. Документација и о томе постоји у Влади Србије.

3 Саво Штрбац ме оптужује да имам четири удружења, а као крунски доказ наводи да су четири удружења пријављена на истој адреси..

АПР: НА АДРЕСИ ВЕРИТАСА ЈОШ ТРИ УДРУЖЕЊА

Ту његову лаж најбоље демантују подаци из Агенције за привредне регистре, који јасно показују да то није истина, тј. да сам ја председник једино *Савеза Срба из региона*. Разлог због кога на истој адреси постоји више удружења је тај што ниједно нема финансијске могућности да плати кирију и комуналије. Узгред речено, на истој адреси на којој се налази Штрпчев *Веритас*, по подацима из АПР-а, налазе се још три удружења. Када би се руководио логиком Саве Штрпца, онда би то значило да је он председник сва четири удружења, а да их само формално предводе неки други људи.

4 Саво Штрбац ме оптужује за сукоб интереса зато што сам у исто вријеме народни посланик, замјеник председника Одбора за Србе у региону и председник удружења грађана

СУКОБ ИНТЕРЕСА: НИЈЕ ЛАКО ПРИЧАТИ САМ СА СОБОМ

Бити на челу удружења грађана и бити народни посланик не представља сукоб интереса. Међутим, Саво Штрбац би себе требао да запита да ли је био у сукобу интереса док је био секретар Владе Републике Српске Крајине и истовремено председник удружења *Веритас* од 1993. до 1995. године? Удружење *Веритас* је имало сједиште у згради Владе РСК у Книну у наведеном периоду, тако да је Штрбац имао у истој згради двије канцеларије: једну, у којој се бавио пословима везаним за Владу, а другу у којој се бавио удружењем грађана на чијем је челу од његовог оснивања. Не знам како су изгледали сусрети секретара Владе РСК Саве Штрпца са председником *Веритаса* Савом Штрпцем, али му препоручујем да се прије наредног писања прво погледа у огледало, а потом дохвати пера.

СТРАДАЊЕ
СПЦ У НДХ

48

храмова СПЦ, према подацима Музеја жртава геноцида, води се као мјесто смрти. Ту су извршени злочини: клање, убиства из ватреног оружја, убиства тупим предметима, спаљивање живих људи, силовања и убиства дјеце. Највише страдалих било је у храмовима у Глини, Садиловцу, Коларићу, Драксенићу, Великој Кладуши, Лежмиру, Кусоњама...

ОРЕОЛИ И СЈЕНКЕ - У КРИПТИ ХРАМА СВЕТОГ САВЕ НА ВРАЧАРУ ПРОМОВИСАНА КЊИГА РАДОВАНА ПИЛИПОВИЋА

» НА ИСТОМ ЗАДАТКУ: Вељко Ђурић Мишина, владика славонски Јован, Радован Пилиповић и чувари Христовог гроба

» ВЕЛИКО ИНТЕРЕСОВАЊЕ: Владика Арсеније, Патријарх српски Иринеј, Миодраг Линта, старјешина Саборне цркве Петар Лукић...

Њемачки окупатори ужаснути страдањем православне цркве

У Крипти Храма Светог Саве на Врачару промовисана је књига *Ореоли и сјенке*, чији је аутор директор Архива СПЦ Радован Пилиповић.

Ријеч је о књизи чији се садржај базира на теми историјског положаја и судбине СПЦ у НДХ, а који је аутор објављивао у континуитету у српској црквеној штампи и другим часописима почев од 2007. године. Књига је објављена у времену када водећи кругови Римокатоличке цркве покушавају да озлоглашеног загребачког кардинала Алојзија Степинца прогласе светим. Несумњиво да ће и ово дјело дати допринос у разоткривању истине, а прије свега доказати да је СПЦ у вријеме НДХ била суочена са прогонима као дио системског усташког плана „рјешавања српског питања“.

МУЧНИХ ДЕСЕТ ГОДИНА

Аутор књиге Радован Пилиповић рекао је да је протекућих десетак година у којима је писао на ову тему било мучно искуство. Он је нагласио да је као историчар имао неке податке које је на допунио сазнањима, радећи

у библиотеци Српске патријаршије и касније у Архиву Српске православне цркве.

– Међутим, доћи до података и извора који говоре о злу које је задесио наш народ веома је тешко. Не заборавимо да је 171 српски православни свештеник на простору Независне Државе Хрватске био убијен. Већ у мају и јуну 1941. године изгубили смо тројицу епископа: Платона бањалучког, митрополита сарајевског Петра Зимоњића и епископа горњокарловачког Сава.

Пилиповић се осврнуо и на недавно објављену монографију Јована Марковића која обилује фотографијама.

– Фотографије су заиста истините и аутентичне, али у Архиву Српске православне цркве, осим фотографија, могу се наћи и фото негативи.

САЧУВАНИ ФОТО НЕГАТИВИ

Пилиповић је објаснио да је фото негатив који је објавио у својој књизи нашао у Цркви Светог Марка.

– Донијели су га официри окупаторске њемачке војске, и сами ужаснути патњом која је задесила православну цркву.

Аутор ове књиге посебно се захвалио Вељку Ђурићу Мишини, који се већ годинама налази на челу Музеја

жртава геноцида из Београда и који је објављивање ове књиге помогао не само уступањем историјске грађе, већ и коначном уобличавањем дјела.

О књизи је говорио и владика славонски Јован, који се присјетио свог дјетињства које је провео у Старој Градишци, преко пута Јасеновачког логора број 5.

– Тамо је 1952. године подигнут споменик који је требао да обиљежи то страдање. Како он изгледа и шта сам ја запамтио из дјетињства? Једна камена пирамида на којој стоји плоча исписана латиницом: „Жртвама фашизма“.

КОЗАРА БИЛА ВАЖНИЈА

Владика Јован је рекао да режим комунистичке Југославије није занимао Јасеновац и направио је занимљиво поређење.

– Знамо колики је музејски простор на врху Козаре, који је посвећен бици на Козари, а колики је музејчић у Јасеновцу од свега 150 квадратних метара. То нам најбоље казује шта је Југославија стварно мислила о Јасеновцу, о страдању српског на-

ЈАСЕНОВАЦ НА СВЈЕТСКОЈ ЛИСТИ УГРОЖЕНЕ БАШТИНЕ

Владика Јован изразио је наду да ипак долазе неки бољи дани и скренуо пажњу на вијест која је у Србији прошла доста незапажено.

– Недавно је у Јаши, у Румунији, Јасеновац стављен на свјетску листу угрожене баштине. *Међународна алијанса за сјећање на холокауст* ставила је Јасеновац на ту листу и позвала Хрватску да што прије промјени поставку у музеју и што прије заштити Стару Градишку.

Владика Јован је рекао да је *Међународна алијанса за сјећање на холокауст* на ту листу ставила и београдско Сајмиште.

– Позвани смо да наставимо рад на Сајмишту и да што прије донесемо закон о будућем меморијалу.

рода и о жртвама свих осталих народа.

Владика Јован је упутио и критике

– Дошли смо дотле да ми сами у Београду немамо мјесто на коме пише Јасеновац. Морам да промијенимо тај однос. О књизи је говорио и Вељко Ђурић Мишина, који се испред Музеја жртава геноцида појавио као издавач ове књиге, али и њен рецензент.

У пригодном програму учествовали су: Црквено-дјечији хор *Орлићи*, КУД *Крајина*, Светлана Спајић, а посебан печат вечери у својим ношњама дали су *Чувари Христовој гроба*.

О њима и православним обичајима у далматинској Врлици аутор књиге је посветио посебно поглавље.

Овој промоцији, у Крипти Храма Светог Саве, која плени својом љепотом, присуствовали су: патријарх Српски Иринеј, епископ Арсеније (топлички), старјешина Саборне цркве у Београду протојереј-ставрофор Петар Лукић, директор Патријаршијске управне канцеларије протојереј-ставрофора Стојадин Павловић, народни посланик Миодраг Линта и вјерни народ.

Програм је водила Маријана Пилиповић.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

СРБИ ДА БУДУ ЗАХВАЛНИ ЈЕВРЕЈИМА ЈЕР СЕ БОРЕ ПРОТИВ КАНОНИЗАЦИЈЕ ЗЛОГЛАСНОГ ЗАГРЕБАЧКОГ КАРДИНАЛА АЛОЈЗИЈА СТЕПИНЦА

РАКОВИЋ: Хрвате нервира што је папа Фрањо покренуо дијалог са СПЦ

Историчар Александар Раковић сматра да Јевреји и Израел имају веома важну улогу у спречавању канонизације надбискупа Алојзија Степинца, те да Срби треба да им буду захвални на томе.

Раковић је изјавио да су се Јевреји пуно умјешали у то да Степинац не буде канонизован, те да је веома важно то што Срби имају савезнике у утицајним израелским ловцима на нацисте као што је Ефраим Зуроф.

– Да смо ми Срби сами остављени у тој ситуацији, питање је да ли би се наш глас чуо – рекао је Раковић.

Он је истакао да се не може са сигурношћу рећи ко стоји иза све чешћих натписа у самој Хрватској којим се канонизација и личност Степинца доводи у питање.

– Канонизација Степинца увједљива је за све жртве НДХ, и српске и јеврејске и ромске и за потомке геноцида и Холокауста – навео је Раковић.

Говорећи о процесу канонизације, Раковић је рекао да процедура од почетка није спроведена на прописан начин, те да није консултована Архива Ватикана, што је правило.

– Архиви нису отворени за случај кано-

низације Степинца већ су хрватски лобисти при Католичкој цркви, док је био актуелан папа Јован Павле Други који ни сам није могао да се снађе, успели да то прогурају ван уобичајене правне процедуре – појаснио је Раковић.

Он је нагласио да је сада цијели поступак дошао до потписа папе Фрање, а да он тренутно не може да пронађе форму да би се то све заувјек стопирало и онемогућило.

– То сад не може да уради, али ако се потврде нове чињенице да је било фалсификата у вези са приказивањем Степинчеве смрти, то

може бити довољан разлог да се поново покрене процедура – рекао је Раковић.

Он је указао да је поступак канонизације наметнула Католичка црква Хрватској да би убацила врућ кромпир у односе између СПЦ и Ватикана, али да неке ствари испливавају на површину и руши се читав концепт те цркве.

– Хрвате посебно нервира што је папа Фрањо покренуо дијалог и показао разум да пружи руку и води дијалог о спорним питањима као што је канонизација Степинца. Врх Католичке цркве у Хрватској не може то да свари, јер им се руши цијели концепт – рекао је Раковић.

» СЛИКА ПРИЈЕ ЗЛОЧИНА – стара глинска црква, у коју су почетком августа 1941. довабљени (обманути обећањем о прелазу на католицизам) а потом поклани Срби, мушкарци с подручја котара Вргинмост

227

свештеника СПЦ пострадао је у НДХ. Од тога, 195 је убијено, а 32 су умрла од посљедица тортуре. Убијени су: у логорима 74, код куће 17, на стратиштима близу куће 76, на другим стратиштима 17, а за 11 одговорност носе Нјемци.

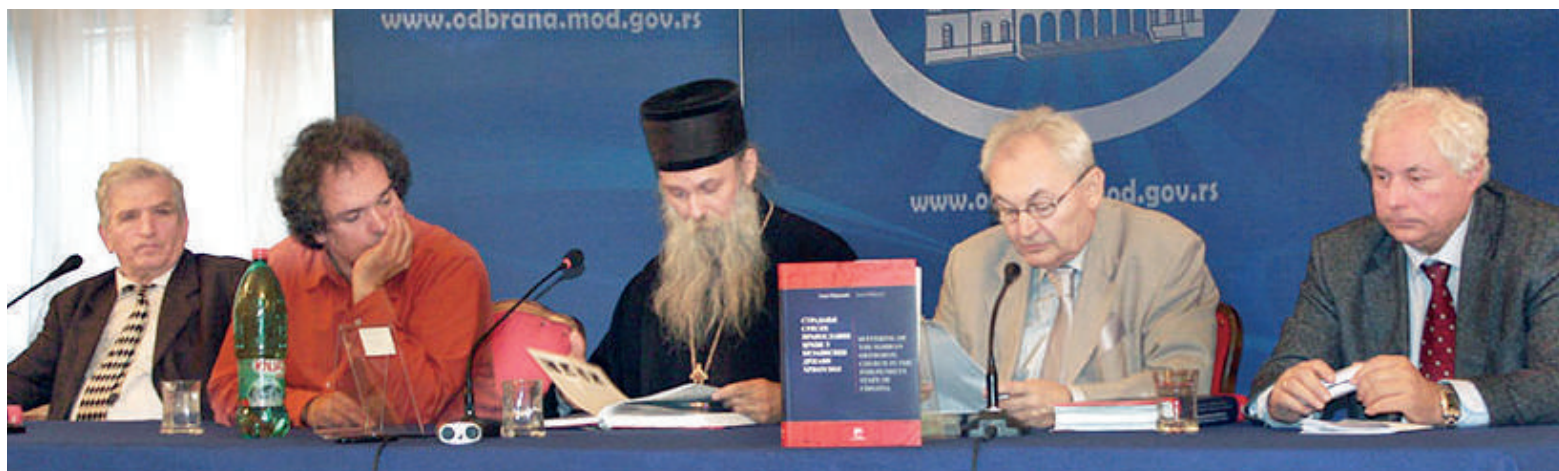
У ДОМУ ВОЈСКЕ ПРОМОВИСАНА МОНОГРАФИЈА СТРАДАЊЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ У НДХ АУТОРА ЈОВАНА МИРКОВИЋА

Усташки рецепт: Ликвидација, исељавање или покрштавање

У Београду је 24. новембра у Дому војске представљена књига *Страдање Српске православне цркве у Независној Држави Хрватској* Јована Мирковића, која садржи илустровану историју геноцида над свештенством СПЦ и српским народом у НДХ.

Аутор књиге Јован Мирковић објаснио је да је Српска православна црква духовна вертикала српског народа.

– Они који су хтјели уништити српски народ знали да то могу да ураде само ако униште СПЦ – рекао је аутор.

» Стево Ћосовић, Предраг Марковић, владика славонски Јован, Јован Мирковић и Љубодраг Димић

ТРИ СТЕПЕНА УНИШТЕЊА

– Стога не чуди да су управо православни храмови били мјеста масовних убистава – рекао је Мирковић, наводећи да је у књизи набројано 685 страдалих храмова.

– У историјским изворима наводи се да је 428 храмова спаљено, срушено, уништено и тешко оштећено, а за 177 се наводи да нису потпуно разорени, али да су оштећени, девастирани, оскрнављени, уништене архиве и мобилијар, олбачкани или претворени у римокатоличке цркве. Укључено је још 80 храмова за које нема података

о уништавању, али убијени су њихови свештеници – рекао је Мирковић и додао да се страдање СПЦ у НДХ може се посматрати кроз три степена у поступању хрватске власти и државе.

– То су физичка ликвидација или принудно исељавање свештенства, уништавање вјерских објеката, присилно католиччење православног становништва и оснивање тзв. Хрватске православне цркве – рекао је Мирковић и нагласио да се уз ова три степена проводи континуирана физичка ликвидаци-

ја Срба, односно православних вјерника.

– Српске православне цркве и други објекти се уништавају. Врши се физичка ликвидација свештенства у мјестима њиховог боравка и јасеновачким логорима. Вјерску конверзију, односно католиччење (тзв. покрштавање или прекрштавање) програмирано проводи хрватска држава и Римокатоличка црква, што је било озакончено кроз одредбе државе и упутства епископата католичке цркве – истакао је Мирковић и додао да су практичну примјену наведеног на терену вршили католички свештеници, међу којима су посебно предњачили припадници Фрањевачког реда, уз асистенцију Хрватске војне постројбе и органа власти.

Академик Љубодраг Димић оцијенио је да су иза ове књиге обично институције и читави тимови, те је стога вјерна вриједност утоликова, јер је продукт вишеде-

ценијског рада само једног човјека.

– Ову књигу слободно можемо назвати „илустрована историја геноцида“. У њој имамо биографије 227 убијених свештеника. Имамо регистар више од 688 срушених православних светиња, 319 драгоцјених фотографија, које илустрјују страдања – рекао је Димић.

ЈОШ БРОЈИМО ЖРТВЕ

Он је додао да ова књига потврђује да се у НДХ десио духовни, културни и физички геноцид једног народа, иако можда касни неких седам деценија, али је дошла у вријеме када је у току једно „велико прање историје“, што је чини изузетно драгоцјеном.

– Страдало је српско свештенство на цијелој територији НДХ. Имамо имена покривена фотографијама и биографијама... Знамо да су са друге стране 133 свештеника Католичке цркве директно учествовала у покољима, од чега 27 лично

900 ДОКУМЕНТАРНИХ ФОТОГРАФИЈА

Ова књига је изашла у издању *Света књиге*. Садржи укупно 624 странице исцрпних текстова који су илустровани са 900 документарних фотографија које приказују срушене и попаљене цркве, капеле, јаме и згаришта. Наведене су биографије 171 српског свештеника које су усташе убиле у њиховим домовима, црквама или у госпићким и јасеновачким логорима. Описани су и начини уморства појединих свештеника и епископа и бројни примјери затирања свештеничких породица. Књига садржи и фотографије и факсимиле докумената које потврђују сарадњу Римокатоличке цркве са усташким режимом. У многим случајевима католички свештеници били су инспиратори или чак и директни извршиоци злочина над српским народом.

НАСИЛНО ПОКАТОЛИЧЕНО 250.000 СРБА

– Добровољну вјерску конверзију вршили су неки католички свештеници уз ријечи: „Бог је на небу, усташе су на земљи, а по среди је Јасеновац, па ви видите шта ћете“ – објаснио је Мирковић уз тврдњу да је у НДХ насилно покатоличено око 250.000 православних Срба.

– Бројку од 240.000 покатоличених наводи и Загребачки надбискуп Алојзије Степинац у писму Папи Пију XII од 18. маја 1943. године. Када насилно католиччење није дало очекивани ефекат, формирана је тзв. Хрватска православна црква, која је требала да православни народ приведе покорности – рекао је Мирковић.

Владика Јован: Док долазимо у Јасеновац – дотле је наше!

Епископ пакрачко-славонски Јован сматра да ова књига представља непроцењив документ о страдању свештенства СПЦ, њене имовине и вјерника, те да су Мирковић и једна мала издавачка кућа *Света књиге* учинили оно што су пропустиле најодговорније институције у Србији.

– Крвава идеологија нашла је свој најкрвавији израз у ономе што је у историји незапамћен спој обожавања државе, нације, расне политике и хришћанства, који је настао у Независној Држави Хрватској, гдје су се изгубиле границе између католичке цркве и усташке државе. У врло емотивном говору Владика Јован подсетио је на забрињавајућу чињеницу да и данас, 75 година након почетка Другог свјетског рата, у Паро-

хији славонској и даље стоји 50 срушених храмова.

– Данас је у Пакрацу на мјесту Храма Светог Илије, Туђманова биста и Туђманов парк. Поштујем ја право Хрватске да свом предсједнику подигне споменик, али не на олтару – поручио је владика Јован и подсетио да је земља гдје је некад био храм који је срушен у Другом свјетском рату одузета након 1945. Владика Јован замјерио је институцијама, власти и српским медијима што се само паушално брину о српским стратиштима и напоменуо да током боравка патријарха цариградског Вартоломеја у Јасеновцу готово да и није било српских медија да извјештавају.

– Зашто ни на једном мјесту у Београду не пише Јасеновац, гдје је монографија

САНУ о Јасеновцу и о страдању српског свештенства и народа? – запитало се владика Јован и примјетио је да ни аутор ове монографије Јован Мирковић није присутан у медијима.

– О Јасеновцу данас брину три монахиње које сједе у Манастиру Јасеновац и сваки дан узму кадионицу, тамјан, брикете, обићу цијелу Доњу Градину и сва она стратишта и гробља. Оду на спомен-подручје, па окаде око бетонског цвијета.

Владика Јован је све присутне позвао да обићу Јасеновац. – Као владика ја вас позивам. Дођите! Док долазите, дотле је наше – поручио је на крају свог говора владика Јован.

» Владика Јован: Зашто ни на једном мјесту у Београду не пише Јасеновац

КАКО ЈЕ НАСТАО МАЛИ ЗЕЛТИНЛИК? ПРИЧА О ВОЈНИЧКОМ СПОМЕН-ГРОБЉУ НА СОКОЦУ

Сарајевски родољуби вјечни мир нашли на Гори од јунака

Након десетина одбијених офанзива снага које су надирале са узвиком „Алаху екбер“ сарајевски Срби су поражени за зеленим столом у Дејтону. Једна по једна од наведених општина у размаку од неколико дана предавана је у непријатељске руке, а свјесни са ким имају посла Срби су ријешили да ка Републици Српској понесу и посмртне остатке својих најмилијих.

Као власници кућа и земље, Срби би имали већину и све претпоставке да задрже локалну власт, а то би највјероватније изазвало конфликте свих врста.

ОСТАНАК ЈЕ БИО НЕМОГУЋ

Срби су говорили да одлазе да би сачували Републику Српску јер тиме показују да је заједнички живот немогућ, а заправо њиховостанак у Сарајеву показао би да је мултиетничка и мултикултурна БиХ немогућа.

Зато су и одлучили да пренесу кости својих покојника, а колико су били у праву не свједоче само поломљене надгробне плоче на гробљима око града него и у самом срцу Сарајева. Тако су на гробљу Лав код стадиона Коше-

во једног јутра осванули поломљени сви натписи исписани ћирилицом.

Усред зиме током јануара и фебруара 1995. године на Сокоцу је формирано војничко гробље, гдје су сахрањивани они који су за Републику Српску дали своје животе. Са муком се копала смрзнута глинана земља, а покојници сахрањивани уз страшне јауке кћери, мајки, сестара. Драган Савић, у то вријеме предсједник Удружења Илиџански борац, био је један од оних који су учествовали у организацији екскумација.

– Било је врло потресно. Колоне камиона који по снажној мењави возе преко Требевића, Пала, Мокрог, престижући запрехна кола на којима је било нешто основних ствари и понеко теле. Када смо у априлу дошли са породицама да посјетимо гробље због блага је било готово немогуће прићи гробовима. Стигао је камион пијеска како би њиме посули простор између гробова. Остала ми је у памћењу слика уплаканог дјечака који не може да нађе гроб свога оца. Узалудно је покушавао да га утјешити тадашњи функционер Српског Сарајева Предраг Ла-

сица, који ни сам није могао да заустави сузе – присјећа се Савић.

Српско војничко гробље названо је Мали зелтинлик, јер је формирано по угледу на оно у Солуну на коме су покопани српски јунаци из Првог свјетског рата. Међу њима је било и много Романијаца, краљевих добровољаца који су кренули са српском војском 1914. године, када су Срби потјерали Аустријанце скоро до Сарајева.

Поносна Романија је као што је чинила вијековима била последње уточиште за 970 погинулих бораца, чији је просјек старости био 37 година. Сахрањено је и двоје који су имали само 15 година, а 36 породица су на војничком гробљу сахрањили по два, а четири породице три сина.

ХАЈДУЧКА ПЛАНИНА

Избор Сокоца није случајан. Романија је симбол слободе, митска, хајдучка планина. Ту су се Срби досељавали највише у 15. и 16. вијеку углавном из Дробњака или Пиве гоњени неком невољом, најчешће после какве освете Турцима. Соколац је у тим данима показао широку душу, људскост која који насељава све просторе Старе Херцеговине.

Многи који нису имали родбине нашли су уточиште код соколичких домаћина. Зоран Кокот из Вогошће, који је у Канади преминуо ових дана, и Миодраг Ерић из Балтића остали су пријатељи за цио живот. **Д. БАШОВИЋ**

ХРВАТСКИ ЋАЦИ УЗ ВЕЛИКУ МРЖЊУ ПРЕМА СРБИМА ОБИЉЕЖАВАЈУ „ПАД ВУКОВАРА“

Сваки 18. новембар је нови дан страха за српске ученике

ПЕТАР КАРАНОВИЋ

ТОЛСТОЈ, ПОПИЋ И ДОСТОЈЕВСКИ ЗАВРШИЛИ У СМЕЂУ

Сваки 18. новембар је дан страха и огромног стреса за Србе у Вуковару. Посебно за ђаке у основним и средњим школама који и неколико дана пред овај датум преживљавају тешке трауме и тортуру. Баш тада су шиканирани и вријеђани од стране својих вршњака Хрвата.

Нажалост, иако је Хрватска пуноправна чланица Европске уније, све оно што се дешава у вуковарским школама неодољиво подсећа на ратне године из 1941, а посебно на сијање страха током МАСПОК-а седамдесетих година прошлог вијека и година које су претходиле распаду СФР Југославије, прије свих 1989. и 1990. године.

ПОЛИГОН МРЖЊЕ

Политизација у образовно-васпитној установи каква је гимназија у Вуковару просто је невјероватна, за вријеме и друштво у којем живимо. Дјеца би у школама требало бити обзира на националну и вјерску припадност да између себе шире љубав и разумијевање, али очигледно локалним властима, а и институцијама из Загреба одговара нешто сасвим друго. По повељама Уједињених нација о заштити дјете, али и онима из Европске уније, забрањена је било каква политизација у школама. Питање је како би званични Брисел реаговао да му се доставе фотографије и документа свега онога што се дешава у вуковарским школама. Вуковарска гимназија, прије свих, у данима који претходе 18. новембру више личи на полигон мржње и не-

трпљивости, него на образовну установу у којој свако дијете има право да стекне знање и да буде сигурно. Да ли је нормално да у ходнику Вуковарске гимназије кроз који пролазе српски дјечаци и дјевојчице стоји панто: „Ово је мјесто посебног ријетета“, на којем се изложене фотографије водоторња, вуковарске болнице, гимназије, улица и осталих дијелова града прије и током рата 1991. године. Какву поруку шаљу они који у образовној установи приказују ратне гворе „бранитеља“ као што су Сениша Главашевић, Павао Павличић, Весна Босанац и Благо Задро, и све уз ријечи „да се не заборави“. Све то у потпису „великокрпска агресија“ на Вуковар 1991. године. Изложене су и књиге о ратним данима у Вуковару од поменутих аутора.

ЗАШТО БУТЕ ПРОФЕСОРИ?

Поруке које хрватски ђаци натписима преко клупа поручују српским вршњацима више су него јасне, али у свакоме нормалном изазивају језу и леде крв у жилама. Будући хрватски интелектуалци који похађају Вуковарску гимназију не либе се да на клупи или зиду напишу пријетеће поруке као што су: „Убиј Србина“ или да цртају велико слово „У“.

Како онда српска дјеца могу да се осјећају у таквој школи? Да ли је то позив на линч, нови погром или етничко чишћење које су доживјели њихови земљаци, Срби из Крајине у љето 1995. године, или нешто треће... Загреб сигурно неће осудити овакво непријетелско понашање професора, али је питање како би се о свему односио званични Брисел када би му била предочена документација онога што се последњих година дешава у Вуковарској гимназији, али и у осталим школама у овом национално измијешаном граду. Сваког 18. новембра у Вуковару дјеца не иду у школе јер се у граду одржава свечана поворка, или како то Хрвати воле да кажу „мимоход“ за страдале „бојовнике“ и цивиле из Вуковара.

Један ученик из Вуковарске гимназије има зрело размисљање о мучним данима који претходе 18. новембру: – Не замјерам клинцима који имају 13 или 14 година изигравање будала и играње рата, иако ништа не знају о томе шта се заправо дешавало 1991. године. Како професори који би требало да важе за школоване и нормалне људе све то дозвољавају? На сваком зиду стоји по десет фотографија из рата и онда се чуде кад се свађамо и додајемо једни другима!

ЋИРИЛИЦА ЗАБРАЊЕНА

Ћирилица је званично писмо Европске уније, али то не важи у Хрватској. Свједоци смо лупања ћириличних табла у Вуковару, али и другим мјестима широм Хрватске настањеним Србима. Онако како раде одрасли понашају се и њихова дјеца. Када су ђаци српског и хрватског разреда имали заједнички час физичког васпитања, једна дјевојчица је имала неки рекламни натпис на мајци исписан ћирилицом. Професор је одмах реаговао, затражио од српске дјевојчице да замјени мајицу, како не би „вријеђала осјећања“ хрватске дјеце.

УСТАШТВО УЗ ЦЕЦУ И КАРЛЕУШУ

За разлику од српске дјеце која не смију носити било какве ћириличне натписе на мајицама у школи, то правило не важи за хрватска покољења. Ученици Хрвати долазе у школе без проблема са мајицама на којима је шљашти усташка иконографија, посебно у данима када се слави неки датум из новије историје. Никоме од професора не пада на памет да их укори или им забрани тако нешто. Да контрадикторност у Хрвати буде већа треба истаћи да сви они који носе усташке симболе у школи долазе из Српске, Секу, Карлеуш и остале српске народњаке.

ФИЛМ КРСТИЋ ПОТРЕСНО СВДЕЧАНСТВО

Режисер Драган Елчић, и сам ратник из Хаџића, направио је документарца Крстић, након што су припадници мировних снага УН-а одузели двије камере. Ипак, покушај са трећом камером успио је и настало је драгоцјено свједочанство које је Елчић снимао у паузама док је ископавао гробове својих ратних другова и комшија.

Овдје почивају дјечаци: Слободан Гулубовић, Миодраг Пукета и Саша Перић.

СТРАВИЧАН КРАЈ СУРОВА СУДБИНА ДЈЕВОЈЧИЦЕ МИРЈАНЕ ДРАГИЧЕВИЋ

Након 20 година почива у српској земљи

Двадесет година после егзодуса из села Доња Биоча код Илијаша Рада, мајка Мирјане Драгичевић (9), дјевојчице коју су силовали и убили муџахедини, пренијела је посмртне остатке кћери на Мали зелтинлик. Испунила јој се жеља да кћерку сахрању у „српској земљи“. У њену кућу, у којој је живјела са мајком, тетком и двоје дјеце 28. децембра 1992. године упала су тројица муџахедина. Кћи Мирјану су силовали, а потом убили. Син је преживио сакривен испод кревета.

– Навече 27. децембра 1992. године легли смо да спавамо. Све је било нормално. Међутим, ујутро пред зору, око 7.30 часова, чули су се пуцњи. Мајка ме је пробудила да видим шта се дешава. Мислила сам да су наши, али није било тако. Били су то муслимани, који су пробили линију одбране и ушли у наше село – причала је јецајући Рада. – Остала сам са двоје дјеце у соби. Син ми је остао у соби, ћерка и ја смо пошле врематима. Тројица муџахедина већ су била на вратима. Била је пуцњава. Чула сам мајку и тетку како јаучу из дворишта.

Њих тројица су ушла у кућу и узела ми ћерку за руку. Двојица су била црнци, а трећи је био бијелац. Црнци су имали неке повезе преко глава. Чули су се пуцњи граната и вика муџахедина. Ништа их нисам разумјела. Моја ћерка била је у црвеној тренерци. Ја сам је обукла. Та тренерка је била широка. Ћерку су ухватили и одвојили од мене, она је вриштала и плакала. Ја јој нисам могла помоћи. Звала је: „Мама, мама!“ Нисам јој могла помоћи. Они су ме држали и тјерали да све то гледам. Кад ју је први силовао, била је свјесна. Кад су је она двојица силовали, већ је изгубила свијест и није се више чула. Нити је плакала, нити се помјерала. Само је лежала на поду. Кад су то завршили, прво су пуцали у њу, па у мене – испричала је Рада, коју су најприје пребацили у болницу Жица у Блажују, па на Коран у Палама и хеликоптером у Београд.

Том приликом убијени су Никола Мићић и Ленка Скоко, а рањена је и Милојка Драшкић. Тужилаштву БиХ поднесен је материјал који оптужује 11 особа, али нико никада није одговарао.

ПРОФИТ ИЗНАД СВЕГА ВЛАДА ЦРНЕ ГОРЕ ДОНИЈЕЛА ОДЛУКУ О ГРАДЊИ ОСАМ ХИДРОЕЛЕКТРАНА

Потапање Мораче је – злочин

Када су Немањини прије осам вјекова, у 13. вијеку, саградили један од најљепших задужбина – Манастир Морачу на обали ријеке Мораче и прелијепог и јединственог водопада Светигора, ни слутили нијесу да би било када и било ко могао доћи на идеју да се до њега долази чамцима и да му пријети урушавање јединственог фрескописа.

Можда има нешто што човјек не разумије у најљепшој фресци овог манастира *Гавран храни пророка Илију*, али ако не разумије мора да спријечи да свештенство у манастиру након „већег потоп“ кањона ријеке Мораче за изградњу грдосија од хидро-електрана, једино гавран буде у прилици да им принесе кору хљеба.

А фреска *Гавран храни Пророка Илију* не само да је проглашена као једна од најљепших у свијету, већ је као непроцењиво и јединствено културно, односно умјетничко благо, заштићена од стране Унеска.

Али то ништа не значи онима којима је профит изнад и испред свега, најприје Влади Црне Горе, која већ деценију настоји да од грађана, стручњака и Митрополије црногорско-приморске добије макар дјелимичну сагласност да на ријечи Морачи сагради неколико хидроелектрана. До сада је Влада такав наум јавно објелодањивала, али најновију одлуку донијела је на последњој сједници којом се одређују извођачи, а којом је предсједавао премијер Мило Ђукановић.

У *Информацији* је наведено да је Министарство економије, очито тајно чим није било јавног конкурса за понуђаче, договорило да ХЕ на ријечи Морачи граде сједеће компаније: кинеска *Норинко* и турска *Берекет енерџи*. Наш извор каже да ће Турци градити, а Кинези опремати будуће енергетске гиганте.

А ево како у владиној *Информацији* изгледа трансакционост за ХЕ на Морачи:

– Потписан је Меморандум о разумијевању за изградњу хидроелектрана на ријекама Мо-

НАЈМОНУМЕНТАЛНИЈИ СРПСКИ СРЕДЊОВЈЕКОВНИ СПОМЕНИК У ЦГ

Манастир Морача је један од најмонументалнијих српских средњовјековних споменика Црне Горе. Подигнут је на десној обали Мораче, у проширеном дијелу кањона, на природној заравни сликовитог пејзажа, у општини Колашин.

Морачки храм подигао је 1252. године Стефан син краља Вукана а унук Немањин, што се спомиње у натпису на надвратнику западног портала. Манастирски комплекс састоји се од саборне Цркве Успења Богородице, мале Цркве Светог Николе и зграда конака. Порта манастира опасана је високим зидом са двије капије. Саборна црква је велика једнобродна грађевина, грађена у стилу рашких цркава, са полукружном апсидом, бочним гјевницама и куполом и, за разлику од цркава грађених у приморском стилу, зидови су јој омалтерисани. Уз наос је саграђена пространа припра-та. Главни портал је урађен у романичком стилу. Поред архитектуре, посебну знаменитост манастира Морача представља његов живопис. Од првобитног сликарства из 13. вијека сачуван је само мањи дио у ђаконикону, гдје се монументал-

ношћу и снагом израза издваја 11 композиција из живота пророка Илије. Снага и монументалност тог сликарства надмашује све што је код нас у 13. вијеку, прије Сопоћана, насликано у фреско-сликарству. Остали дио живописа страдао је у првој половини 16. вијека када су манастир опустошили Турци и однијели оловни кров.

Према забиљеженом предању, манастир је спаљен 1505. и био пуст све до 1565. или 1570. године када је обновљен, под патронатом игумана Томе и Вукића Вучетића. Украшавање се наставља до краја 16. вијека и током 17. вијека. Морача је имала значајну улогу управо у 17. вијеку, поготово када је патријарх Јован 1608. године овдје организовао сабор народних првака, а у овом манастиру је 1648. године изабран патријарх Гаврило Рајић за наследника патријарха Пајсија I. Посљедњи турски напад на манастир десио се 11. јуна 1877. године, када је игуман Митрофан Бан лично предводио батаљон који је одбранио манастир. Данашњи изглед манастира потиче из 1935. године када је учињена знатна рестаурација.

рача и Комарница између Владе Црне Горе и кинеске компаније *NORINCO International Corporation Ltd.* Потписан је Меморандум о разумијевању за изградњу хидроелектрана на ријекама Морача и Комарница између Владе Црне Горе и турске компаније *Bereket Enerji*. Министар економије је 11. 5. 2016. године донио Рјешење о именовању Комисије за оцјену понуда потенцијалних инвеститора за изградњу ХЕ на Морачи. Компанија *Норинко*

је доставила техничку понуду за ХЕ *Морача*...

Према владиној Информацији, систем хидроелектрана на Морачи обухвата укупно осам хидроелектрана од којих пет на главном току ријеке Мораче и три на притокама, од којих је висина бране за ХЕ *Андријево* износи у првој верзији 285, а у другој 253 метра и она је та која ће уништити манастир Морача. Језеро би било запремине око милијарду кубних метара, док би цијела инвестиција коштала око пола милијарде евра.

У Митрополији црногорско-приморској упозоравају да би изградњом хидроелектрана био угрожен и манастир Морача. На ту тему организовани су бројни научни скупови, а стручњаци из разних области су углавном били против пројекта. Сматрају да не постоји начин да се физички заштити, пошто се цио плато налази на конгломератној стијени и да би језеро било на метар и по од уласка у манастир. Огромна испаравања уништила би јединствен фрескопис и тиме би нестало непроцењиво умјетничко благо.

Осим манастира Мораче, под језером би остала и друга вриједна знамења попут *Калуђеровог моста*, који су градили манастирски калуђери у оном земану када се грађаше манастир. Не би више било ни Даниловог моста, а мјештани околних села остали би без гробних црквица и гробља својих предака. Цијели вијекови нашли би се под водом.

Не мали број породица морало би да се исели са својих огњишта, а надокнаду за огромна имања, ливаде, оранице, воћњаке, шуме, биле би у износу који одреди Влада Црне Горе, која је недавно и донијела закон којим се сваки простор може прогласити од посебног интереса за државу, која у тим случајевима врши надокнаду у износу који процијени.

Житељи мјеста чија ће имовина бити девастирана и потопљена из Роваца, Међуријесја, Равни, Горње и Доње Мораче, Ђуђевине све до Драговића поља поручују да неће „своју лједовину продавати за туђе интересе, нити ће дозволити да светиња попут манастира Мораче буде уништена зарад ситног шићара црногорске власти, Турака, Кинеза и Италијана“. Будућа језера електрана запријетиће и манастиру Дуга, који се налази на педесетак метара од лијеве обале Мораче, на двадесетак километара од Подгорице. Манастирска црква је саграђена 1755. године.

Ни Подгорици се добро не пише у случају пуцања неке од брана. Стручњаци кажу да би цио град био „збрисан у Скадарско језеро за мање од једног сата“.

Морача је мјесто. Морача је ријека. Морача је она Доња и она Горња. Морача је Манастир. Морача је ријеч исписана златним и свијетлим словима прије осам вјекова. Морача је Божји запис. Фрескописана Библија. Светиња.

НОВИЦА ТУРИТ СРПСКЕ НОВИНЕ

РЕГИОНАЛНИ БЕЗБЈЕДНОСНИ ФОРУМ

Да ли ће се сукоби Истока и Запада прелити на Балкан?

Цио регион Западног Балкана постаје ново потенцијално жариште због све озбиљнијих унутрашњих, али и због појединих политичких пројекција споља, оцјена је учесника регионалног безбједносно-политичког форума.

– Унутрашња нестабилност у БиХ и најављено формирање војске Косова могу додатно угрозити мир у региону који је и онако на климативним ногама – сматра главна и одговорна уредница Фонда стратешке културе Ања Филимонова.

Криминализација и наоружавање региона јасни су показатељи да неко нешто спрема на Балкану.

Ако питате главну и одговорну уредницу Фонда стратешке културе Ању Филимонову, западни центри моћи су ти који раде на уношењу хаоса.

– Њима је потребно стање ових земаља, у бједу и распад, у хаос, прије свега због дисциплинованости Европе и ради стратешких циљева уперених против Русије – објашњава Филимонова.

Она је указала да су изазови за балкански регион наоружавање Хрватске, рехабилитација усташтва и „наранцасте револуције“, а посебно је опасно да се створе оружане снаге Косова, чије би евентуално спајање се војском Албаније представљало пријетњу од великоалбанске експанзије.

– Косово има споразум са Војском Албаније о сарадњи. Против кога ће бити уперена ова заједничка снага? Ми знамо, против српског националног корпуса – истиче она.

Све нестабилније унутрашње стање у Босни и Херцеговини (БиХ) пријети да се прелије на цио регион, сматрају учесници форума.

Професор Високе школе унутрашњих послова из Бањалуке Предраг Ђеранић каже да се институције Републике Српске неправедно оптужују за

кршење Дејтонског споразума, иако, како каже од ње нема већег заштитника споразума.

– БиХ јесте темпирана бомба јер ће Срби бранити Републику Српску – истиче Ђеранић.

У БиХ се стварају вјештачки унутрашњи проблеми као главни извор нестабилности, сматра стручњак за антитероризам Џевад Галијашевић, и додаје да је највећа опасност за регион тероризам у БиХ.

Недавно пронађено оружје у близини куће премијера Александра Вучића, Галијашевић не види као директан напад на њега већ на стабилност Србије.

– Када дестабилизујете Србију, ви у ствари дестабилизујете цијело њено окружење, прије свега РС, тиме завршавате неке геополитичке послове. И не можемо се отети утиску да ту нису само прсти неких криминалних организација умјешани, већ да ту има и неких специјалних обавјештајних операција – указује Галијашевић.

Пуковник у пензији Војске Србије Милан Миљалковски оцијенио је да је у овој години забиљежен врхунац системских пријетњи Републици Српској и нагласио да референдум о Дану РС није био усмјерен против БиХ, већ је представљао остваривање права српског народа.

Излагање под називом *Рушење демократског дискурса на Балкану и у БиХ као прегорност хаоса* одржао је генерал у пензији, некадашњи ратни командант Зворничке бригаде Војске РС Винко Пандуревић, који је прошле године пријевремено пуштен из затвора на који га је осудио Хашки трибунал.

У раду Форума под називом *Актуелни проблеми, нови изазови и пријетње у безбједносној сфери балканског региона* учествовали су и сенатор РС Ненад Кељмановић, аналитичар Слободан Антонић и колумниста Форума Александар Павић.

СРНА

ДА НЕ ПОНАВЉАМО ГРЕШКЕ ИЗ ПРОШЛОСТИ

Изгледа да Вашингтон и Москва у посљедње вријеме подгријавају хладни рат за који су сви мислили да је одавно завршен. Сукоби Истока и Запада почели су у Украјини, затим се прелили на Сирију, а да ли ће се прелити и на наш регион, тешко је процијенити. Нама, малим државама на брдовитом Балкану, остаје да не понављамо грешке из прошлости и надамо да ће здрав разум побједити.

МИЛАН ГЛУШАЦ, ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ВРБАС, ВЈЕРУЈЕ ДА ЋЕ ИНДУСТРИЈСКА ЗОНА ОЖИВЈЕТИ ГРАД ДОМАЋИХ БРЕНДОВА

Милан Глушац, предсједник општине Врбас, који је прије пола године изабран на ову функцију, у разговору за *Српско коло* каже да је основни проблем ове средине – незапосленост.

– Ова чињеница има посебну тежину јер је Врбас у вријеме бивше Југославије био на трећем мјесту по прехрамбеној индустрији. Данас спадамо у групу слабије развијених општина, иако имамо потенцијале да будемо међу развијеним срединама.

● Карнекс, Витал, ПИК Врбас, Суноко и данас су међу најпознатијим домаћим брендovima.

Наша снага били су, преваходно, прерађивачки капацитети ослободени на пољопривреду, али и ту су потребна нова улагања, нова отварања малих и средњих предузећа, приватна иницијатива коју ће држава и локална самоуправа подржати и охрабрити да крене у бизнис. Процес приватизације, на који као град нисмо могли да утичемо, оставио је многе без радних мјеста, па је потребно пронаћи посао за те људе. Истина је да у нашој општини и даље раде неки од препознатљивих индустријских брендова, али сада са мањим бројем радника.

● Недавно је након дуго времена потписана и прва гринфилд инвестиција?

– Успјели смо да италијанског улагача у текстилну индустрију увјеримо да је Врбас идеално мјесто за градњу нове фабрике. Понудили смо му одличну локацију, брзу и ефикасну услугу у рјешавању административних обавеза, а знамо да је наша радна снага, обучена и спремна да ради и да може испунити захтјеве инвеститора.

● Које подстицаје локална заједница нуди инвеститорима?

– Врбас има одличну позицију за пословање. Томе доприноси близина ауто-пута и путног коридора, као и канала Дунав–Тиса–Дунав, који је скоро подједнако удаљен од граница трију сусједних држава. Врбас се налази на најфреквентнијем жељезничком правцу Београд–Суботица–Будимпешта, а локална самоуправа ће учинити све да сваком од потенцијалних инвеститора пружи најбољу логистичку подршку за рад. Коначно имамо дефинисане индустријске зоне, катастарски спроведене, што није био случај у претходном периоду.

● Осим незапослености, са којим сте се још проблемима суочили?

– Урушен буџет општине Врбас у тренутку преузимања био је у минусу око 1.500.000.000 динара, што значи да су унапријед потрошена средства за годину и по дана. ДРИ је установила да је за само 9 мјесеци у 2013. намјенски потрошено 500 милиона динара за вријеме претходне власти. Успјели смо да

Врбас на путу старе славе

Канцеларија за енергетску ефикасност

Општина Врбас једна је од првих локалних самоуправа у Европи са уведеним стандардом Система управљања енергијом ИСО 50001. Увођењем поменутог система постали смо конкурентнији у привлачењу инвестиција и конкурисању за разне пројекте у Србији и ЕУ. Лидерство у овој области потврђено је добијањем више домаћих и међународних признања као што је номинација за *European Energy Award* и *Global Energy Award*. Урађена су два пројекта јавно-приватног партнерства везана за обновљиве изворе енергије и енергетску ефикасност: Пројекат изградње топлане на биомасу и Пројекат зајмене расвјете по ЕСЦО моделу

први су такве врсте у нашој земљи и примјер за остале општине у Србији и окружењу. Преко SECO пројекта Швајцарског министарства финансија нашој општини, као најбоље оцијењеној у Србији, обезбијеђено је 1.600.000 швајцарских франака бесповратних средстава за енергетску оптимизацију јавних објеката (школа и вртића). Треба истаћи да су ово дуги процеси јер смо први у Србији који раде овај пројекат и да је на нама огромна одговорност, као и доказ да смо поуздани партнери у свим сферама. Потписивањем *Ловеље градоначелника*, Врбас се прикључио породици од преко 6.170 локалних самоуправа у Европи и ван ње по-

свећених повећању енергетске ефикасности и смањењу гасова с ефектом стаклене баште које због тога имају подршку ЕУ. Дајући допринос овим циљевима смањени су и издаци локалне самоуправе Врбас за прибављање енергије. Аутоматизацијом система гријања у јавним објектима постигнуте су милионске уштеде, а само за зграду општине уштеда је преко милион динара на годишњем нивоу.

До краја године завршиће се главни пројекат за први *Zero energy* објекат у Србији, вртић у Виноградима и ниско енергетски објекат будућег регионалног центра за енергетску ефикасност.

стабилизујемо буџет локалне самоуправе и да за претходне три године не будемо у блокади ни један једини дан, што је велики успјех.

● Да ли се подијељеност у данашњој Црној Гори одражава и на Врбашане који су поријеклом из тих крајева?

– Увјерен сам да је и та подјела заобишла наш град. Црногорци у општини Врбас усмјерени су да у свом организованом дјеловању од заборава сачувају сјећање на посебности, традицију и културу свог родног краја или простора из ког су поријеклом, да везе са њим одрже чврстим и здравим. Сва удружења ове врсте међусобно сарађују а љубав према Црној Гори им је заједнички именитељ, како год да се неко од њих осјећао и изјашњавао.

● Примјетно је да су појачане активности Туристичке организације Врбаса...?

– Уз оне стандардне услуге промовишемо и посебне облике туризма, као што су ловни и риболовни, конгресни, манифестациони, вјерски и спортски туризам. По-

себно што у ловном, на примјер, имамо дугогодишње искуство јер смо некада често дочекивали ловце из Италије. Имамо и Центар за физичку културу, који има богату понуду и све садржаје, од оних потребних рекреативцима до оних који се морају понудити професионалним спортистима. Жеља нам је да се уврстимо на бициклическу карту Европе и у складу са тим, као чланица ЦИВИТАС форума, желимо да развијемо и циклотуризам. Убрзано се ради и на активирању постојећих геотермалних извора, што би у многоме поспријешило развој туризма (бански туризам) и уз надалеко препознатљив Спортски центар Драго Јововић заокружило понуду таквог карактера, али и укључио приватни сектор са својим капацитетима. Треба напоменути и археолошки локалитет Чарнок, Градски музеј, Парк природе *Јејричка*...

● Шта све имате у плану у будућности да урадите на пољу инфраструктуре?

– За нас је најважније да

ГОДИШЊЕ ПОДРЖИМО 115 КУЛТУРНИХ ДОГАЂАЈА

Дуг је списак културних манифестација које се годишње догађају у општини Врбас. Врбас је препознатљив као „Олимп у равници“, „Град гусала“, па самим тим и не чуди што имамо огромне успјехе. Само локална самоуправа годишње подржи око 115 културних догађаја, концерата, наступа фолклорних група, промоција, представа, изложби, подухвата издавачке дјелатности и бројних других. Наш културни идентитет утврдио је познати *Фестивал поезије младих*, манифестација која се непрекидно одржава више од 40 година. Врбас је домаћин *Ланонског вацара*, фестивала фолклорног ставралаштва које окупа све националне заједнице Војводине. У Врбасу гостују познати књижевници, наш је *Невенев фестивал дјецe пјесника Овдје* и у Темерину додјељује се књижевна Награда *Сирмаи Карољ*. Један смо од ријетких градова у којем и даље ради биоскоп, и могао бих да набрајам још пуно тога значајног. Као подршку свим културним догађајима који се организују на разним мјестима, општина Врбас је обезбиједила бину за разна извођења и концерте, чиме смо уштедјели значајна средства. Надам се да ћемо у догледној будућности бити у могућности да завршимо изградњу зграде позоришта и тако под једним кровом објединити активности свих културних дјелатника.

смо уз подршку Покрајинске владе и Управе за капитална улагања обезбиједили 50 милиона динара за наставак изградње канализационе мреже у селима општине Врбас. Канализациони систем пред услов је за пуно функционисање Централног пречишћава-

прераду отпадних вода, вриједног око 15 милиона евра, чија се изградња приводи крају. Такође, имамо наговјештаје о помоћи Републичке владе у рјешавању овог горућег проблема, не само у општини Врбас већ и шире. Од тога даље зависи и нама посебно ва-

СВИ СМО ВРБАШАНИ

Један број људи из бивших југословенских република и са Космета пронашао је у Врбасу свој нови дом. Прихваћени су са искреном добродошлицом, а локална самоуправа и држава низом програма подршке учинили су све да се што прије интегришу у друштво. Из разних извора купљено је на десетине кућа за њихово збрињавање, подршка им је стизала кроз грађевински материјал или кроз подршку њиховим породичним бизнис пројектима и знам да су многи од њих искористили ову шансу икако нови почетак. На овај начин заједница је обогаћена људима који свакодневно дају свој допринос заједничком животу и напретку.

жан пројекат чишћења Великог бачког канала. Припремили смо и друге пројекте за чишћење тражио помоћу подршку и на другим мјестима, попут пројекта Програма водоснабдијевања и канализације, који кредитира *Њемачка развојна банка*. Реализација овог пројекта треба да омогући допремање питке воде ка грађанима насељених мјеста општине Врбас, тамо гдје вода не задовољава све критеријуме.

● У којој мјери је у Врбасу спроведен програм регионалног стамбеног збрињавања изабеглих лица?

– Укупан број избјегличких породица на територији општине Врбас је око 2.500, а број људи који и даље имају статус избјеглице је 225. Укупан број интерно расељених породица је 30, односно 105 лица. Затекали смо дуг од скоро 22 милиона динара. Уговори су закључени, а средства ненамјенски утрошена. За већину уговора нису чак биле ни комисије формиране, па смо ишли све испочетка: од доношења рјешења о именовању комисије, доношења правилника, расписивање јавног позива... У претходних неколико година успјели смо да обезбиједимо средства у износу од скоро 69 милиона динара, као и да вратимо затечене дугове по овом основу за избјеглица и интерно расељена лица која живе на територији општине Врбас. Средства су обезбиједили: Комесаријат за избјеглице и миграције, Банка за развој Савјета Европе, Покрајински фонд за избјеглице, Покрајински секретаријат за финансије и општина Врбас. На тај начин обезбиједили смо куће за 27 избјегличких породица, пакете грађевинског материјала за поправку сопствених кућа за 69 избјегличких породица, а 31 породица добила је помоћ за економско оснаживање док је пет интерно расељених породица добило је пакете грађевинског материјала.

БОГАТСТВО ОПШТИНЕ – 25 НАЦИОНАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА

Наш модел уважавања се не учи на семинарима, он је дио сваког појединца, он се носи из куће и ствар је васпитања. На попису становништва 2011. године формулари који су се односили на изјашњавање по националној припадности попуњени су до последње колоне. Више од 25 националних заједница живи складно, а оно што су посебности тих заједница претвара се у богатство цијеле општине. Финансијски подржавамо сва удружења националних заједница и чинимо све да њихова дјелатност очувања посебности буде успјешна.

ШКОЛА ПЛИВАЊА У ОБНОВЉЕНОМ ЗИМСКОМ БАЗЕНУ

Ванредно и редовно локална самоуправа помаже око 60 спортских клубова. Њима су бесплатно на располагању и сви садржаји Центра за физичку културу *Драго Јововић*, што је веома ријетко у начину пословања ове врсте установа. Сви наши ученици пролазе кроз обавезну школу пливања која има традицију дугу преко 30 година. Значајна средства улажемо у спортске објекте. Обновили смо зимски базен, уредили бројне спортске терене у свим мјестима општине и спортисти имају услов за добар и несметан рад.

ИГРАЛИШТЕ ЗА ДЈЕЦУ СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА

Добра координација са републичким и покрајинским органима предуслов су за напредак локалне самоуправе кроз реалне и здраве пројекте. Ми имамо добру сарадњу са амбасадама Турске, Русије, Финске, Мађарске, Словачке, као и Јапана. Добра сарадња са Амбасадом Турске изнедрила је дјечије игралиште прилагођено и дјеци са посебним потребама. Кроз овакве видове сарадње жеља нам је да дођемо до фондова ЕУ, како бисмо, усљед недостатка буџетских средстава, унаприједили квалитет живота грађана наше општине.

БОГДАН ЛАБАН, ГРАДОНАЧЕЛНИК СУБОТИЦЕ, ГОВОРИ О БУДУЋНОСТИ НАСЈЕВЕРНИЈЕГ СРПСКОГ ГРАДА

Шест хиљада регистрованих предузетника свједочи да су Суботичани људи од акције

Градоначелник Суботице Богдан Лабан у разговору за *Српско коло* истиче да је овај град примјер како се кроз индустријску зону привлаче страни инвеститори. Чини се да су Суботичани људи од акције, јер у овом граду је регистровано чак 6.000 предузетничких фирми. Лабан истиче да ће поред бројних инфраструктурних пројеката фокус бити усмјерен на довршетак туристичке зоне Палић. Очекује се и завршетак зграде Н/ародног позоришта. Посебно је задовољан сарадњом са побратимским градовима, од којих издваја Бањалуку и град Шаосинг у НР Кини. Градоначелник Лабан ипак је највише фокусиран на отварање нових радних мјеста.

– Циљ новог руководства Града Суботице је да се настави интензиван рад на привлачењу домаћих и страних инвестиција, да међу приоритетима буде и отварање нових радних мјеста.

● **Шта могу грађани Суботице да очекују у наредном периоду?**

– Приоритет је очување постојећих и отварање нових радних мјеста, рад на развоју комуналне и саобраћајне инфраструктуре, брига о нашим најстаријим суграђанима и посвећивање пажње пројектима који ће подржати стварање услова да млади, образовани Суботичани, који су тренутно без посла у блиској будућности нађу запослење и остану у свом родном граду. Пажња коју ћемо поклонити раду са младима превасходно

ће бити усмјерена на слушање њихових потреба, идеја и сугестија. На пољу регионалне и међународне сарадње планирамо да у наредном периоду град Суботица продуби сарадњу са градовима и регијама са којима односи већ постоје, прије свега ослањајући се на могућности сарадње на развојним и прекограничним пројектима.

● **Ваш град је мултинационална средина. Како би описали однос међу народима који ту живе?**

– У Суботици су у службеној употреби три језика. Суботица је град у коме живе људи који знају шта је захвалност и који поштују традицију и важно је, такође, да наш град и даље буде препознатљив као средина у којој се живи складно и у којој се његује богатство различитости. Суботица се својом мултикултуралношћу и мултинационалношћу увек поноси, то је богатство које се вијековима чува и његује на овим просторима.

● **Како је стање привреде у Суботици?**

– Суботица је примјер како се кроз индустријске зоне могу привући инвеститори. Осим предузећа у Индустријској зони, која имају одличне

Наше предности су близина Европске уније, ослоњеност на Коридор 10, добра инфраструктурна опремљеност Привредне зоне Мали Бајмок, могућност пословања у режиму слободне зоне, велика брзина издавања свих неопходних дозвола и квалификована, стручна и дисциплинована радна снага.

резултате, а то су углавном стране компаније које послују у Суботици, а неке су смјештене и изван Слободне зоне, има око шест хиљада регистрованих предузетника.

● **Које подстицаје Суботица нуди инвеститорима?**

– Поред сарадње са привредницима и инвеститорима који већ улажу у Суботицу, локална самоуправа паралелно ради на концепту привредне и глобалне стратегије града. Поред стратегије локалног и одрживог развоја, важно је допринијети и усвојити велики број планова, за конкретне, али регуларне области, како би струка добила шансу.

● **Шта би могла да буде предност Суботице у односу на остале средине у окружењу?**

– Инвеститори желе посвећеност локалне самоуправе, па им је у сваком тренут-

ку потребно је да имају добру сарадњу, комуникацију и подршку. Предности Суботице су близина Европске уније, ослоњеност на Коридор 10, добра инфраструктурна опремљеност Привредне зоне Мали Бајмок, могућност пословања у режиму Слободне зо-

ИНФРАСТРУКТУРНА УЛАГАЊА

Примарни задаци у нашем даљем раду биће унапређење саобраћајне инфраструктуре, довршетак опремања туристичке зоне Палића, који је заустављен 2009 године, стварање пословних зона за отварање нових погона у индустрији – посебно дефинисање зона за прехранбено прерађивачку а затим и за остале секторе индустрија, субвенционисање и давање подстицаја од стране локалне самоуправе предузећима која отварају нове или проширују постојеће капацитете уз отварање нових радних мјеста. Према стратешким планским документима, неопходно је изградити још 163,5 км водоводне мреже. Неопходно је, такође, изградити још 424,30 км канализационе мреже, чиме би ниво изграђености водоводне био у потпуности покривен канализационом мрежом.

ИМАМО ПРИЈАТЕЉЕ ОД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ДО КИНЕ

Суботица има братске односе са осам градова, али на основу споразума о партнерству или на основу међународних пројеката имамо блиске односе са преко 20 градова из 12 држава. Морам овдје да се похвалим да смо од Владе Републике Србије недавно добили сагласност за успостављање братских односа и са градом Шаосинг у НР Кини, што ће нашим односима са тим партнерским градом дати у будућности сасвим нову димензију. У стратегији повезивања са другим градовима прије свега обраћамо пажњу на ширину односа које можемо у будућности остварити са нашим партнерима. Процес повезивања није исти са сваким партнерским градом. Негдје се креће од културне сарадње, а негдје одмах идемо на сарадњу у домену изградње потребне инфраструктуре. Тако нпр. са нашим партнерима из сусједних држава редовно конкуришемо код међународних фондова и на тај начин смо реализовали један дио путне инфраструктуре, поготово онај дио везан за међународне прелазе. Сарадња у домену привреде постоји управо у домену изградње инфраструктуре која је касније у функцији привреде и у размјени знања која доводе до квалитетнијег функционисања локалних администрација везаних за привреду. Свакако да у тој сарадњи долази и до циљаног повезивања привредника из Суботице са привредницима из братских градова. Као последњи примјер доброг успостављања сарадње могу навести сарадњу са Бањалуком, која је донијела добре ствари за оба града, и у културном и у привредном домену. Институције града Суботице су успоставиле квалитетну сарадњу са Музејом савремене умјетности Републике Српске и са Народном и универзитетском библиотеком Републике Српске, што ће допринијети повезаности грађана Суботице и Бањалуке, а имаће и велики значај за људе који су у Суботицу дошли из тих крајева бивше Југославије. Са друге стране, Бањалука је већ у пракси примијенила наша позитивна искуства у организацији оног дијела администрације који има везе са привредом и инвеститорима.

не, велика брзина издавања свих неопходних дозвола инвеститорима и квалификована, стручна и дисциплинована радна снага. Са оваквим карактеристикама се може похвалити мало која средина у нашој земљи и зато би ове предности у будућности требали још више да искористимо.

● **Како бисте оцијенили културне потенцијале Суботице?**

– Потребно је да постоји јасна подршка најзначајнијим међународним манифестацијама и пројектима који промовишу истинске културне вриједности. Амбиција је приближавања културе мла-

дима и школској дјечи кроз интензивнију сарадњу школа са институцијама културе. Приоритет је завршетак зграде народног позоришта. Вјерујем да ће за двије године бити завршена и комплетна реконструкција зграде синагоге.

● **Кава је ситуација са спортом у Вашем граду?**

– Спорт морамо учинити доступним свима. Не само изградњом нове спортске инфраструктуре, већ и подстицајем младих, нарочито у школама да се физички активирају. Трудимо се да створимо услове који ће извездити врхунске спортисте и екипе, али ћемо још већу енергију уложити у анимирање дјеча да се баве спортом и такмиче на аматерском нивоу.

● **У којој мјери је у Суботици спроведен програм регионалног стамбеног лицењавања избјеглица?**

– Град Суботица, заједно са Комесаријатом за избјеглице и миграције Републике Србије, планирао је да издвоји средства за стамбене потребе избјеглица, односно за набавку грађевинског материјала по уговору из 2014. у вриједности од 5.500.000,00 дин. за 10 породица, и по уговору из 2015. године 3.300.000,00 динара такође за 10 породица, за куповину сеоских кућа са окућницом за избјеглице (Регионални стамбени програм по уговору из 2016) у вриједности од 40.615.000,00 дин. за 30 породица, и 270.000,00 евра за додјелу пакета грађевинског материјала избјеглицама (Регионални стамбени програм, по уговору из 2016. за 30 породица). Реализација наведених уговора је у току, формирана су тијела за спровођење конкурса на територији Града Суботице, те по достављању одговарајућих правила од стране Комесаријата за избјеглице и миграције биће расписани конкурси. **ТРИФКО ПОРОВИЋ**

Три кључна правца туристичког развоја Палића

Развој Палића ће бити остварив ако будемо утицали на побољшање пословања постојеће привреде на Палићу, за коју сматрам да је неправедно запостављена током свих претходних година.

Потребно је организовати и преbacити дио манифестација од значаја за Град на простор туристичког простора Палића, како би се и активностима градских институција оживјела сезона на Палићу.

Наши планови су реални и подијелени су на неколико различитих

праваца и корака које ћемо спроводити паралелно.

Први правац је повратак Суботичана на Палић кроз организовање додатног броја манифестација на Палићу у току сезоне и релокацију дијелова постојећих манифестација из центра града на простор Палића, као и подстицање развоја трговине и угоститељства на Палићу.

Други правац је утицај града кроз директно инвестирање у обнову постојећих атрактивности на Палићу. Ту прије свега мислимо на обнову

простора код термалних базена и довођење тих простора на један приступан и за туристе атрактиван ниво.

Сматрамо да је то могуће остварити већ током ове године тако да један дио побољшања буде видљив корисницима.

Уз средства са виших нивоа власти и средства града, могуће је тај простор у релативно брзом року учинити много атрактивнијим него што је сада. Наравно, у будућности паралелно треба планирати да на том простору дође до уласка

приватног капитала или до комбинације јавно приватног партнерства, како би се изградио прави комплекс са отвореним и затвореним базенима и атракцијама.

Трећи правац је стратешки правац и он се огледа у интензивирању напора у проналажењу будућих великих инвеститора за Палић који би нашли интерес да послују на овом простору кроз улагање у бањске и хотелске капацитете прије свега, поштујући историју и статус који Палић има.

КОМИСИЈА ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА ВЛАДЕ СРБИЈЕ

У Задру ексхумирано 18 посмртних остатака

На Градском гробљу у Задру 21. новембра 2016. године надлежни органи Републике Хрватске отпочели су процес ексхумација посмртних остатака жртава српске националности које су страдале током и након акције хрватске војске и полиције Олуја. Процес ексхумација на овом гробљу трајао је четири радна дана и укупно је ексхумирано 18 посмртних остатака. Према прелиминарним подацима осам тијела је женског пола, девет тијела мушког пола, а за једно тијело није било могуће утврдити пол. За 14 тијела постоје прелиминарни идентитети. Од свих ексхумираних посмртних остатака су узети узорци ради идентификације методом ДНК анализе. Посмртни остаци са ове локације превезени су на Завод за судску медицину у Загребу.

дица на основу прелиминарно утврђеног идентитета. Ради се о посмртним остацима 10 лица.

Укупан број ексхумираних посмртних остатака са Градског гробља у Задру је 84 док је до сада идентификовано 49 лица.

У складу са пописаним међудржавним документима са Републиком Хрватском и на основу њих постигнутих договора, све време трајања ексхумација у својству посматрача присуствовали су представници Комисије за нестала лица.

Спровођењем ексхумација на Градском гробљу у Задру, наставља се процес ексхумација гробница у региону Сјеверне Далмације у којима су покопане жртве страдале у акцији хрватске војске и полиције Олуја, који је почео 2001. године ексхумацијама на Град-

ОДАЛОВИЋ: ПРИЈАВИТЕ НЕСТАНАК

Вељко Одаловић, предсједник Комисије за нестала лица је истакао да наведене активности имају велики значај за убрзање решавања случајева лица која се воде као нестала у вези са оружаним сукобима и сарадње надлежних тела у региону, имајући у виду његов хуманитарни значај. Наставак ексхумација је од посебног значаја за породице несталих лица, које годинама покушавају да пронађу и достојно сахране посмртне остатке својих најближих. – Позивамо породице несталих лица које претпостављају да су њихови најмилији покопани на овом гробљу под прелиминарним идентитетом или као НН лица, али и на другим гробљима која су до сада била обухваћена ексхумацијама на територији Републике Хрватске, а до сада нису пријавиле њихов нестанак нити дале крв за ДНК анализу, да то учине како би се стекли услови за потврду идентитета – поручије Одаловић.

Спровођењем ексхумација на Градском гробљу у Задру, настављене су активности на овом гробљу које су обављене у периоду од 26. априла до 3. маја 2013. године када су укупно ексхумирани посмртни остаци 56 лица. Такође, том приликом од стране полиције је потврђено да је један број посмртних остатака са ове локације ексхумиран у ранијем периоду по појединачним захтјевима поро-

ском гробљу у Книну, гдје су ексхумирани посмртни остаци 301 жртве. Процес је настављен ексхумацијом 31 посмртних остатака на Гробљу *Света Мара* у Шибенику у новембру 2012. године, 56 посмртних остатака на Градском гробљу у Задру 2013. године и 6 посмртних остатака у Врлици 2013. године а идентификовани су и породицама предати посмртни остаци 314 лица. **СК**

ПОКРЕТАЊЕ ПРОЦЕДУРЕ ТРАЖЕЊА НЕСТАЛОГ ЛИЦА

Да би се покренуо поступак тражења за несталим лицем, потребно је попунити захтјев за тражење несталога лица у Комисији за нестала лица или у Црвеном крсту Србије у сједишту односно у општинским или мјесним друштвима Црвеног крста.

КОМИСИЈА ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА ВЛАДЕ РЕП. СРБИЈЕ

Булевар Михаила Пупина бр. 2, 11070 Београд

Телефон и факс: 011 214 23 84

E-mail: maja.vasovic@kirs.gov.rs

ЦРВЕНИ КРСТ СРБИЈЕ

Служба тражења

Телефон: 011 30 32 125 лок. 108

E-mail: vlade@redcross.org.rs

Ако се поступак тражења покрене у иностранству, захтјев за тражење несталога лица се попуњава у Националном друштву Црвеног крста.

ШТА СЕ ЗАИСТА КРИЈЕ ИСПОД ПРОПАГАНДНО-ЗАШЕЋЕРЕНЕ ПОВРШИНЕ ХРВАТскоГ ГЛАВНОГ ГРАДА

Загреб, престоница страха

ПИШЕ: ДРАГОСЛАВ БОКАН

Како год бих имао ноћне море, увијек би ми се, сваки пут изнова, појављивао осјећај да тај чудни град, експресионистичко-вампирског декора о коме сањам (и у чијим уличним сјенкама се кријем од разуданих хорди зла) има неке везе са главним градом Хрватске – том престоницом свих српских зебњи и страхова током три посљедња рата (1914–1918; 1941–1945; 1991–1995).

Читав двадесети вијек је, практично, прошао у застрашујућој мржњи тог и таквог Загреба према нашем ненао-ружаном и немоћном народу, српским мајкама и невиној дјечи, свештеницима и сељацима... Све од реда цивилима заробљеним унутар оваквог града и такве, паклене и монструозне „државе“.

Та мржња несметано је струјала између ове хладне и нељудски-лицемерне аустријско-пургерске вароши и хрватских дијелова Херцеговине и Лике; између римокатоличког Загреба и лешинарског Ватикана; између Павелићевог и Кватерниковог Загреба и јасеновачког (као и свих других усташких) логора, јама и стратишта; између антисрпског Загреба и свих локалних жаришта напросто неугасиве мржње, „правашке“ врсте шовинистичког фанатизма и сав-свим специфичног „расизма“ (на граници са чистим људождерством, бескрајно далеко од сваке познате идеологије)...

И како не осјетити – и дан-данас! – упозоравајуће сабласни баг чизама доубранске страже, неуморну усташку младеж, стражарску пиштаљку у магли и мраку (за вријеме полицијског часа) којом се мало-мало па објављује потјера за каквим нашим невољником, већ уобичајено бацање ћириличних књига у смеће и вагру, сурове ратне рације, кобно скупљање свих „непожељних сутрађана“ по сабирним центрима (предворјима конц-логора), те садистички немилосрдан однос према свему српском и „источно-православном“...

То је Загреб који се ђаволски вјешто крије с друге стране њихових (у јавност истурених) романтичних валцера и раскошних балова, њихове новоталасне и поп сцене, *Прљавој казалишћу* и *Сублићевог Филма*, култног *Кулушића* и лаганих шетњи по Илици... И о том Загребу се много шта необјективно и безразложно наклоњено пише. Без адекватног сјећања на оне мрачне, непрепричљиво тешке дане под хрватско-усташким режимом.

Такво је, ваљда, вријеме и такви обичаји... Али, прије неки дан сам наишао на књигу (у издању новосадске *Беседе*) митрополита Порфирија, која, између осталог, свједочи – кроз неколико илустративних примјера – и о реалном стању српске и православне „националне и вјерске мањине“ у Загребу током посљедњих неколико година.

И поред свег труда да ствари види из дипломатско-стратешког и јеванђелско-благотворног угла, српски митрополит не

Митрополит Порфирије сасвим отворено је упитао вјернике: „ДА ЛИ СЕ ПЛАШИТЕ?“ Умјесто уобичајеног избјегавања одговора (јер ту „и зидови имају уши“), вјерни народ је погледао у себе и најискреније одговорио свом духовном пастиру: „ПЛАШИМО СЕ...!“

може а да не посвједочи шта се заиста крије испод лакиране и пропагандно-зашећерене површине у јавност истуреног, оног заводљивог и привлачног Загреба.

И та два Порфиријева примјера претежу над свим осталим (бројним и преовлађујућим) анегдотама неке друге врсте, оног више „политички-коректног“ (изјавама љубави преливеног) жанра.

Митрополит Порфирије ту (обзирно и без трунке страсти) наводи два убједљива, упозоравајућа примјера, који апсолутно заслужују да буду запамћени и како ваља прокоментарисати.

И на томе му хвала, у име нашег (већ поприлично дезоријентисаног) народа и свих будућих истраживача српско-хрватског односа...

У првом примјеру, митрополит свједочи о случајном сусрету са три православне вјернице из Загреба, у сред града, у неком ресторану.

Сјетио се да су биле у нашој православној цркви, јер их је недуго прије тога тамо примјетио и запамтио...

Видјевши их, пријатељски им је махнуо, али му оне нису одговориле.

Збуњен, помислио је да га нису видјеле, али ни након поновљених покушаја – ништа се није промијенило.

Оне су остале у својој улози, глумећи да га не примјећују, нити познају...

Тек тад му је неко од пратилаца шапнуо да оне НЕ СМИЈУ да покажу да га знају, нити то да су православне Српкиње – да не би због тога имале проблема. И да није никаква забуна у питању, већ (објективни, оправдани и логични) СТРАХ...

На том примјеру је наш митрополит одједном могао да уочи разлику између тога како у Загребу дочекују њега, а како СВЕ ОСТАЛЕ СРБЕ (и оне који су православни, као и оне који су атеисти или неке друге вјере, сасвим свејед-

и ту присутне потомке Светог Мученика Вукашина Јасеновачког и овде присутног наследника Свештеномученика Доситеја Загребачког.

Осетио се, одједном, и демонски пламен и пуцкетање живог меса које гори из глинене цркве... и све оно (ријечи-ма неописиво) што су доживјели православни вјерници и њихови свештеници на истом овом тлу прије седамдесетак година. Оно због чега се до дана данашњег нису показали ни Загреб, ни Хрватска (чак ни за масовна клања српске дјечице)...

Језа је наједанпут прошла кожом и душом свих присутних Срба, као подсјећање на то шта им се већ десило и шта опет може да им се догоди међу свим тим непокајаним наследницима усташког завета (са једином промишљеним положајима оне црвене и оне бијеле почетне коцке на државној „шаховници“).

Хвала нашем митрополиту на овом искреном свједо-чанству и свему што из њега недвомислено произилази!

Р. С.

Ја сам, иначе, сигуран да би загребачко-љубљански митрополит Порфирије био спреман да, ако буде требало, без размишљања, мученички пострада и буде заједно, пред смрћу и изнад смрти, са својим стадом, у вјечној географској и историјској клопци града који и те како умије да забора-ви оне који га воле и зна да их, умјесто уобичајене љубавности, без трунке стида „почасти“ мукама равним оним из римских, ранохришћанских времена.

Не страдају храбро и охристовљено само они што у миру (кад их то ништа не кошта) изигравају хероје и бунције, већ и они код којих се то не може тако очигледно примијетити. Они који на себи носе крст добровољно прихваћеног жртвовања својих личних ставова и националног поноса (да не би, ниједним једином гестом или непромишљеном ријечу, изазвали додатно страдање вјерника њима повјерених). Они које ће многи (скоро сви) олако критиковати (и често, клеветати, не разумијевајући изабрани Пут и метод путовања оваквих (по општем мишљењу тврдог националног језгра) „превише попустљивих“ и „недовољно борбених“ архијереја...

Реално мучеништво није дио политичког позоришта, нити ствар „повољног ути-ска“ и „жестоко патриотског става“.

Оно се не може предвидјети, ни унапријед поставити у склопку и матрицу ма каквих спољашњих, формалних и рационалних критеријума.

Људско срце је, бар смо се у то до сада увјерили, велика тајна.

Зато су и битке, што се воде на попришту тог мистичног органа (тако налик души), исто тако тајанствене и непредвидљиве.

Њихов исход зависи највише од онога што се не може лако видјети са стране, нити укалкулисати. Зато и јесу везане више за ПОДВИГ (често кроз мучеништво), него за некакав привид „ПОБЈЕДЕ“.

СВЕЧАНОМ АКАДЕМИЈОМ И УРУЧЕЊЕМ УГОВОРА О ДОДЈЕЛИ СТАНОВА ОБИЉЕЖЕН ДАН ОСЛОБОЂЕЊА КОСОВСКЕ МИТРОВИЦЕ

Традиција слободарског духа српског народа живи

Свечаном академијом у Митровачком двору обиљежен је Дан ослобођења Косовске Митровице у Другом свјетском рату. Свечаности је присуствовао и директор канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић, министри у косовској Влади Љубомир Марић и Далибор Јевтић, председници привремених органа и градоначелници општина са сјевера Космета, представници побратимљених општина, представници Цркве и директори институција.

– Косовска Митровица обиљежава 72. годину од ослобођења у Другом свјетском рату. Слобода је ријеч која треба стално да буде спомињана и тражена. Косовска Митровица тражи потпуну слободу, тежи ка слободи – рекао је председник Привременог органа општине Косовска Митровица Александар Спирић и истакао стално присуство Канцеларије за Косово и Метохију, Владе Србије и премијера Александра Вучића на овим просторима.

– Њихово присуство је стално овдје кроз разне активности. Ми не бисмо истрајали на путу опстанка без присуства наше државе – нагласио је Спирић.

ИЗ ДАНА У ДАН ЛЕПШИ ГРАД

Он је даље рекао да уз помоћ Владе РС и Канцеларије за КиМ Косовска Митровица води одговорну социјалну политику и навео да 80 најугроженијих породица свакодневно преко Народне кухиње добија топли оброк. Додао је да ће у скорије вријеме бити отворено и ново обданиште у граду. Он је нагласио да се у овој години кнез Лазар вратио међу Србе на КиМ постављањем грандиозног споменика у центру Косовске Митровице.

– У овој години подијељено је 12 станова социјално угроженим породицама и младим брачним паровима – рекао је Спирић и додао да је велики број младих обавио приправнички стаж у институцијама општине као и да је више од 80 лица добило неку врсту запослења кроз привремене радове. Он је рекао да Митровица кроз инфраструктурне пројекте из дана у дан добија љепши изглед, посебно нагласивши изградњу пјешачке зо-

» Марко Ђурић и Александар Спирић са станарима зграде

не у главној улици гдје су радови у току.

О напорима да кроз инфраструктурне пројекте и изградњу великог броја значајних објеката Косовска Митровица постане модеран и лијеп град говорио је и градоначелник Горан Ракић.

Директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић поручио је да традиција слободарског духа српског народа живи и данас.

Ђурић је рекао да је празник ослобођења Косовске Митровице у Другом свјетском рату и тренутак да се присјетимо стотина хиљада наших сународника који су оно највриједније што један човјек има и што може да уложи узидали у слободу и у будућност овог града.

– Данашњи дан је дан у коме треба да се подсетимо високих стандарда које су нам наши стари оставили, када је ријеч о моралу, о љубави према отаџбини и о спремности да се уложи рад, енергија и труд да промијенимо нашу стварност, да је учинимо бољом – рекао је Ђурић.

Он је нагласио да је срп-

ски народ имао храбрости да се супротстави Хитлеру и да су Срби од Вардара до Триглава слободу свог народа, али и слободу читаве Југославије, платили са више од 1.2 милиона хиљада људских жртава у Другом свјетском рату.

ПОГЛЕД У БУДУЊНОСТ

– Наш одговор свима онима који Србима на КиМ желе да одузму слободу, који сањају о томе да Срба на КиМ можда у будућности не буде, биће увијек исти какав је био кроз историју, биће увијек исти онакав каквим су нам га оставили наши преци, истовремено поручујући да ми желимо равноправност, да ми желимо нормалне односе са свима, али да смо изнад свега поносни на нашу борбу за слободу и да смо ми народ који има разлога да гледа и у прошлост, да би снажније, храбрије и самоувјерније гледао у будућност – истакао је Ђурић.

Традиција слободарског духа српског народа живи и мора да живи кроз нас и данас, рекао је Ђурић и нагласио да сви треба да се свакодневно преиспитујемо јесмо ли достојни високих стандарда које су оставили наши преци који су изградиле овај град онаквим какав је данас, који су извојевали слободу и започели борбу чији смо ми настављачи, не улазећи у идеолошке расправе.

У умјетничком дијелу програма учествовали су народни појци браћа Теофиловић, Хор Факултетска уметности Универзитета у Приштини и други.

З.В./С.Н. ЈЕДИНСТВО

37

милиона динара је вриједност ове вишеспратнице у коју се уселило 12 породица и у којој сада живи 20 дјеце

ЗА 100 ДАНА ВЛАДЕ ИЗГРАЂЕН 41 СТАН, 16 КУЋА...

Након свечаности, директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић уручио је уговоре о додјели станова 12 породица из овог града.

– Влада Србије у првих сто дана мандата на Косову и Метохији изградила је 41 стан, 16 кућа и расподелила 53 пакета грађевинског материјала за изградњу домова – изјавио је директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић у насељу Бошњачка махала у сјеверном дијелу Косовске Митровице, када је уручио уговоре породицама за 12 стамбених јединица у новоизграђеној стамбеној згради. Вриједност шестоспратнице са 12 станова је 37 милиона динара и финансирана је од стране Владе Србије, преко Канцеларије за Косово и Метохију, за потребе збрињавања младих брачних парова и социјално угроженог становништва са територије општине Косовска Митровица.

– У нову зграду се уселило 12 породица са више од 20 малишана и мислим да је то најбоља порука за будућност наших људи на КиМ. Будућност и Србије и КиМ су људи и наша обавеза као Владе Србије је да подржимо народ и људе који желе овдје да живе и његују нашу баштину културу и традицију – казао је Ђурић.

НАГРАДЕ И ПРИЗНАЊА

Директору Канцеларије за Косово и Метохију Марку Ђурићу су на свечаности поводом обиљежавања Дана ослобођења Косовске Митровице додијељени плакета и захвалница. Признање, које је Ђурићу уручио председник Привременог органа општине Косовска Митровица Зорану Браћићу, Светлани Пиндовић и Миодрагу Ракићевићу, директору Основне школе Свети Сава Милораду Јовановићу и Културно-умјетничком друштву Косовски божур.

Посебно признање уручено је и Радију Косовска Митровица, који је то дана напунио 34 године постојања и рада а награда је уручена координатору Маји Фићовић. Новачне награде од по 10.000 динара припале су мајкама са четворо и више дјеце из Косовске Митровице, а са по 5.000 динара награђени су најбољи ученици основних и средњих школа.

ПОНОВО СРУШЕНА СПОМЕН-ПЛОЧА ОТЕТИМ СРПСКИМ НОВИНАРИМА

25. 11. 2016. Канцеларија Владе Србије за Косово и Метохију најоштрије је осудила поновно, пето по реду, рушење спомен-плоче новинарима Радио Приштине Ђури Славују и Ранку Перенићу, који су отети 21. августа 1998. године на путу Велика Хоча–Зочиште.

Из ове канцеларије подсјећају да су вандала пети пут уништили једно спомен-обиљежје, а да полиција „није ни прстом мрднула да то спречи или пронађе починиоце, иако смо сигурни да би, да постоји воља надлежних органа, одговорни могли да буду идентификовани одмах”.

– Кома, осим злочинцима и онима који дијеле злочиначке вриједности, може да смета подсетник на двоје невиних људи и један нерасвијетљени злочин? Зато не може бити никаквог оправдања за починиоце, али ни за цијелу албанску јавност на Косову и Метохији, која традиционално остаје нијема овим поводом – наводи се у саопштењу Канцеларије за Косово и Метохију.

ОРАХОВАЦ; ВЛАДИКА ТЕОДОСИЈЕ ПОЗВАО СРБЕ ДА НЕ ПРОДАЈУ ИМОВИНУ

14. 11. 2016. Његово преосвештенство владика рашко-призренски Теодосије позвао је Србе са Косова и Метохије да не продају имовину, да наставе да чувају оно што су им преци оставили и да истрајношћу сачувају свету српску земљу. Епископ Теодосије служио је у Манастиру Светих Врача Козме и Дамјана у Зочишту код Ораховца Свету архијерејску литургију поводом манастирске славе Свети Врачи.

Он је у бесједи нагласио да у овом манастиру почитају мошти Бесребреника Козме и Дамјана, двојице светаца чије су исцјелитељске моћи помогле да се спаљени и срушени Манастир у овом селу наомак Ораховца обнови, васкрсне и поново буде мјесто у коме се вјерни народ окупља и моли Свевишњему.

– У овај манастир се долази као на извор живе воде да нам се душе напоје, али исто тако и да се утјешимо јер сви ми носимо своје вријеме и бремене подносећи бројне невоље – рекао је владика Теодосије.

Он је навео да је поносан што служи литургију у храму Бесребреника Козме и Дамјана и подсетио да је храм страдао, као што је и вјерни српски народ страдао.

– После мартовског погрома 2004. године на згаришту храма стојећи на камену служили смо литургију. Околу су долазила дјеца, гађала нас и провоцирала, али смо служећи литургију уз заштиту Светих Врача тог дана покренули обнову ове светиње коју данас украшавају бројне фреске и иконе, која је данас уз Патријаршију Високе Дечане и обновљене светиње у Призрену стуб нашег опстанка и наше вере – рекао је владика Теодосије.

Позивајући Србе да не продају имовину, он је описао страдалничку судбину једног Србина из Метохије кога су, како је рекао, дјеца натјерала да прода имовину.

Светој литургији присуствовало је неколико десетина Срба из Ораховца и Велике Хоче, али први пут није био организован долазак расељених Ораховчана.

БУДУЋИ ЛЕКАРИ У ПОСЕТИ МАНАСТИРИМА

12. 11. 2016. Око 150 студената са Медицинског факултета Универзитета у Приштини са привременим сједиштем у Косовској Митровици обишло је, уз пратњу полиције, неколико манастира на Косову и Метохији. Многи од њих по први пут су обишли ове светиње на Косову и Метохији и кажу да је утисак неописив.

У бисеру наше средњовјековне културе Високим Дечанима након свете литургије, коју је служио епископ рашко-призренски Теодосије, студенти су присуствовали чиновима монашења и рукоположења.

Након Дечана, студенти су посетили и Пећку Патријаршију, један од најзначајнијих споменика српске прошлости. Излет је завршен посјетом Манастиру Светих Врача Козме и Дамјана у Зочишту, који датира из 11. вијека.

НА ЕТНО САЈМУ ХРАНЕ И ПИЋА У БЕОГРАДУ ПРЕДСТАВЉЕНО КОСОВО И МЕТОХИЈА

25. 11. 2016. На Етно сајму хране и пића у оквиру Штанда Канцеларије за КиМ, поред народних ношњи, посјетиоци су уживали у разним ђаконијама.

– Када посетите све оно што данас српски народ на КиМ баштини, нећете имати више дилему да су Косово и Метохија били, јесу и биће у срцима Срба, дио Србије и дио српског националног бића – рекао је Марко Ђурић, директор Канцеларије за КиМ и додао да „традиција није нешто што нас држи оковане у прошлости, већ нешто што нас сабира, окупља и чини нас снажним да одолимо изазовима са којима се неријетко као народ суочавамо, а посебно у нашој јужној покрајини Косову и Метохији“.

На Штанду је била постављена и славска трпеза са косметских простора, односно славе као заштићене нематеријалне српске културе на КиМ. **Р.К.**

УГРАЧАНИЦИ ОТВОРЕН Е-КИОСК

Након свих техничких провјера у Грачаници је средином новембра у рад пуштен е-киоск на коме ће грађани ове општине убудуће моћи да ваде документа.

– Општина Грачаница је у сарадњи са партнерском организацијом УСАИД, а у склопу АКТ програма имплементирала пројекат е-киоска. Овај пројекат ће значајно допринијети растерећењу администрације и побољшању услуга које општина Грачаница пружа својим грађанима. До документа који су вам потребни моћи ћете доћи за само пар секунди уместо да чекате један дан – рекао је савјетник градоначелника Александар Томић.

Свечану прилику да отвори е-киоск имала је Нурије Шахки, која је изненађена бризином којом је добила извод из матичне књиге рођених, као и функционисањем апарата.

– Лако сам дошла до траженог документа и то само уз личну карту. Грађанима ово пуно значи јер више не морамо да чекамо у реду. Има болесних људи, међу њима сам и ја, и не можемо да чекамо дуго. Сада је цијела процедура поједностављена и то је одлично – рекла је Нурије.

Како би се на што једноставнији начин извадио документ преко е-киоска потребна је лична карта.

Суфинансијери пројекта е-киоска су општина Грачаница и УСАИД.

НАЦИОНАЛНИ АНСАМБЛ КОЛО ОДРЖАО КОНЦЕРТ У ДОМУ КУЛТУРЕ У ГРАЧАНИЦИ

У препуној сали Дома културе публика је била у прилици да одгледа неке од најупечатљивијих кореографија овог ансамбла, као што су *Сплет игара из Србије*, *Игре из Призрена*, *Свадбарске игре из села Коретиште*, *старобанатско Немо коло*, *Циганске игре из Војводине*, *Влашке игре*, *Игре из Босилградског крајишта*...

За приказан професионализам и перфектан наступ чланови ансамбла Коло награђени су овацијима и бурним аплаузом публике. Боравком на Косову и Метохији и концертом у Грачаници задовољан је био и директор ансамбла Коло Владимир Декић. **М.Ч.**

МОНАСТИРИ ГРАЧАНИЦА И БАЊСКА ПРОСЛАВИЛИ СВЕТОГ КРАЉА МИЛУТИНА

Да чувамо вјеру и храмове које су нам преци оставили!

Владика рашко-призренски Теодосије, уз саслужење свештенства епархије, служио је свету архијерејску литургију поводом ктиторске славе манастира Грачаница.

– Српском народу су његови свети преци, попут краља Милутина, оставили у наследство материјална добра и чврсту вјеру у Христа. Једно од тих дјела која су нам оставили јесте манастир Грачаница, једна од најљепших цркава у свијету. Црква у Грачаници дјело је љубави и посвећености Светога краља да остави Богу и роду нешто непролазно, да би се у њему молили – рекао је у својој бесједи вјерницима епископ Теодосије.

Он је нагласио да се обновом манастиру враћа пуни сјај и за то се захвалио Влади Републике Србије и Канцеларији за Косово и Метохију.

О томе шта српском роду представља Свети краљ Милутин бесједио је отац Иларион, игуман манастира Драганац.

Светој архијерејској литургији, поред неколико десетина вјерника, присуствовао је Душан Јововић, помоћник директора Канцеларије за КиМ, као и ученици и наставници Основне школе *Краљ Милутићин* из Грачанице.

СВЕТИЊА КОЈА ВАСКРСАВА

Своју ктиторску славу, Светог краља Милутина, у суботу, 12. новембра прославио је и манастир Бањска, на сјеверу Космета.

Свету литургију служио

» Са литургије у манастиру Грачаница

» Са литургије у манастиру Бањска

је игуман манастира Дубоки поток архимандрит Ромило, уз саслужење игумана Бањске оца Данила, игумана Девиних вода оца Фотија, лепосавићког оца пароха Драгана и пароха из Борче оца Рајка. За пјевницим су се смјењивали чланови Хора *Свети Краљ Милутићин* из храма Светог Јована Владимира из Београда

и Хора *Бранислав Нушић* из Косовске Митровице.

Велики број дјце и одраслих учествовао је у светој литургији приступајући светом причешћу, а освећени су и преломљени славски колаци. Ове године су домаћини, поред братства манастира Бањске, били и Хор *Свети краљ Милутићин* из Цркве

Светог Јована Владимира из Београда, *ФК Трейча*, културно-умјетничко друштво из Лепосавића, и породица Небојше Шулкића из Звечана.

Отац Ромило је честитајући славу братији Бањске и игуману Данилу пожелио да га Свети краљ Милутин укријепи да носи крст игумана Бањске, који није нимало лак у овим временима, и позвао окупљене да се угледају на богољубље и чољубље краља Милутина.

ОРДЕЊЕ ЗА ФУДБАЛЕРЕ

Киша која је непрестано падала није покварила прославу славе у Милутиновој задужбини, а вјерници окупљени са разних страна заједно су се окријепили за трпезом љубави, не само тјелесном храном, већ и љубављу игумана Данила, народном пјесмом коју су извели чланови Хора *Бранислав Нушић* из Косовске Митровице, као и чланова ансамбла *Косовски божури* у пратњи њиховог наставника и композитора Гаврила Кујунџића.

Игуман Данило је са управом *ФК Трпеч* свечано уручио дипломе и ордење са ликом краља Милутина најбољим фудбалерима овога клуба из класе пионира, у знак сјећања на великог светитеља из рода српскога и на његова велика дјела. Прослави славе манастира Бањске присуствовали су и чланови Фондације Делије, који својим хуманитарним акцијом помажу обнову ове, али и осталих светиња на Косову и Метохији. **М.Ч./О.Р.**

КОСОВСКА МИТРОВИЦА ЈЕ НИЗОМ МАНИФЕСТАЦИЈА ОБИЉЕЖИЛА ГРАДСКУ СЛАВУ – МИТРОВДАН

Непоколебљива воља брани тврђаву српства

Поводом вјерског празника Светог Великомученика Димитрија у истоименом храму у сјеверном делу града свету архијерејску литургију служио је епископ рашко-призренски и косовско-метохијски владика Теодосије уз саслужење монаха и свештеника епархије.

Обраћајући се окупљеном народу владика Теодосије говорио је о првој заповјести „Љуби Бога свога“ и нагласио да поштујући ову заповјест ми поштујемо и све остале.

Поред вјерног народа литургији је присуствовао и велики број ученика основних и средњих школа, заменици директора Канцеларије за Косово и Метохију Душан Козарев и Дамјан Јовић, председник листе Српска у косовском парламенту Славко Смић, председник Привременог органа општине Косовска Митровица Александар Спирић, градо-

начелник Северне Митровице Горан Ракић, начелник Косовскомитровичког округа Васо Јелић, председник Одбора за помоћ КиМ из Републике Српске Милорад Арлов и други.

Упркос јакој киши, након литургије литије је кренуло од Храма Светог Димитрија, градским улицама до споменика Кнезу Лазару, гдје је обављено резање славског и Митровданског колача са

златником који је дар донатора из Републике Српске.

Дамјан Јовић, замјеник директора Канцеларије за Косово и Метохију поручио је да дух заједништва одређује успешност једног народа и да мора владати сваког дана, а не само о славама и светковинама.

– Дух заједништва би морао да влада сваки дан, не само у славама и светковинама, јер Косовска Митровица је тврђава српства на овим просторима, тврђава без зидина, али тврђава чији је најјачи бедем непоколебљива воља овог народа да ни за корак не уступке са ових простора. Као што сте у времену сукоба, у тешком времену очували заједништво и показали да сте најхрабрији дио нашег народа, тако се наддам да ћете у наредним годинама бити у прилици да у

миру градите просперитет и бољу будућност за младе генерације, поручио је Митровчанима Дамјан Јовић.

Уз честитке за славу председник Привременог органа општине Косовска Митровица Александар Спирић, рекао је својим суграђанима „да морамо бити истрајни у очувању свог идентитета и останка и да морамо бити стрпљиви, сложни, солидарни и мудри“.

Честитке суграђанима упутио је и Горан Ракић, градоначелник Северне Митровице и истакао „да ћемо бити заједно уз нашу цркву и државу Србију, као и оне уз нас“.

Архимандрит Иларион Лупуловић, игуман манастира Драганац уз честитке за Митровдан рекао је „нека би ова киша која пада била благослов за ово мјесто, а ова литија нека буде симбол наше вјере и тога да нас са нашег пута ништа неће помјерити, него да ћемо постојано чувати на овим просторима своју вјеру и борити се за бољу истину молитвама божјих угодника, а прије свега заштитника овог града Светог Великомученика Димитрија“.

На тргу Шумадија код споменика Кнезу Лазару потом је уследило сјећење Митровданског колача. Златник са ликом Светог Димитрија пронашла је девојчица Валентина Фртунић из Косовске Митровице. **Н.С.**

685 ГОДИНА ОД СМРТИ СТЕФАНА УРОША III ДЕЧАНСКОГ

Велики владар Србије на три мора

Овог 11. новембра навршило се 685 година од смрти великог српског владара и ктитора манастира Високи Дечани Стефана Уроша 3. Немањића. Стефан Урош 3. Немањић (рођен око 1276. године), познатији као Стефан Дечански, био је краљ Србије из породице Немањића, син краља Милутина (1282–1321) и отац Душана Силног (краљ 1331–1346, цар 1346–1355). Наставио је ширење Србије на рачун Византије и створио од Србије најмоћнију силу на Балканском полуострву, која је излазила на три мора. Побједио је војску босанских феудалаца, а затим и Бугаре код Велбужда 1330. године и осигурао превласт над Македонијом.

двје верзије смрти Стефана Дечанског. Прва верзија писана је за вријеме владавине његовог сина Стефана Душана; писао ју је наставаљач архиепископа Данила II, који је завршио дјело *Житија српских краљева и архиепископа*. У њој се приповиједа да је краљ Стефан пред крај живота промијенио мишљење према своме сину и да је, под утицајем своје младе жене Марије Палеологове, престо српских и поморских земаља намијенио свом сину из другог брака Симеону. Душан, као добар син низовала као Светог краља. Пред историчарима стоје

и отишао је чак у Цариград одакле га је властела наговорила на повратак и сукоб са родитељем, који је резултовао бојем на Пороцима, послје кога је краљ Стефан Урош III одведен у Звечан. Тамо је послје неког времена преминуо природном смрћу, вјероватно од срчаног удара.

Друга верзија, писана педесетак година после Душанове смрти и објављена у дјелу *Житије Стевана Дечанског*, које је саставио Григорије Цамблак, говори о насилној смрти српског краља који је умро од руке свог сина Душана. Ово дјело писано је прилично „антидушановски“ са намјером да покојног краља огласи као великомученика. Српска православна црква ову верзију узела је за канонску и за Дечанског каже да је „од оца ослијепао, од сина удављен“.

Задужбина краља Стефана Дечанског је манастир Дечани у коме почивају његове свете мошти. Српска православна црква слави његов празник сваког 11. новембра по јулијанском, односно 24. новембра по грегоријанском календару.

З. ВЛАШКОВИЋ ЈЕДИНСТВО

ВЛАДИКА ТЕОДОСИЈЕ НА КТИТОРСКОЈ СЛАВИ МАНАСТИРА ВИСОКИ ДЕЧАНИ

Славећи Светог Стефана Дечанског осјећамо дио царства небеског

У манастиру Високи Дечани прослављена је ктиторска слава Свети краљ Стефан Дечански. Тим поводом у ову светињу стигло је неколико стотина вјерника из централне Србије, Црне Горе, Македоније и са Косова и Метохије.

Свету архијерејску литургију поводом ктиторске славе манастира Високи Дечани служио је епископ Рашко-призренски Теодосије са свештенством и монаштво.

– Данашњи дан најбоље свједочи колико је његово име свето и поштовано у српском народу и данас је за нас прави празник. Не само да се човек осјећа као дио

овога свијета, материјалног, пролазног, земаљског, него се данас сви осјећамо као дио царства небеског. Данас су са нама и анђели и светитељи. Сви смо заједно прослављали Светог великомученика, исповиједника и једног од најсветијих у српском роду заједно са Светим Савом и другим Немањићима – нагласио је владика Теодосије. И ове године ктиторској слави присуствовали су и расељени Срби из Ђаковице, као и представници Срба у покрајинским институцијама.

– Мислим да је порука јасна и прецизна. Свим међународним институцијама у

Србији, као и на простору Косова и Метохије, и свим Србима у расијању поручујемо да се не одричу своје светиње, својих корјена, своје вјере и да се не одричу колективног повратка – рекао је предсједник Удружења Срба из Ђаковице Ђокица Станојевић.

– Овдје сам у име Владе Србије и Канцеларије за Косово и Метохију да прославио празник и да прославио славу овог манастира. Пуно ми је срце када видим овако пуну цркву и надам се да ће се овако и наставити. Данас је велики празник не само за овај манастир него и за цио српски народ – рекао је официр за везу Дејан Павићевић.

Манастир Високи Дечани један је од четири манастира на Косову и Метохији, који се налази на листи свјетске културне баштине Унеска.

Градња манастира завршена је 1335. године а фрескопис 1350. године. **О.Р.**

СТОЈАНОВИЋ: МОРАМО ЈОШ ВИШЕ ДА РАДИМО

– Порука миру али и још већем раду и напору који треба да уложимо као народ да би живот био бољи и да би се све наше светиње, које нису обновљене, обнове и да засијају сјајем као што сијају ови храмови овдје – рекао је заменик премијера Косова Бранимир Стојановић.

МАНАСТИР БУДИСАВЦИ КОД КЛИНЕ

Бисер православља у Метохији

Један од православних бисера и дио културног и духовног блага српског народа на просторима Косова и Метохије је и манастир Будисавци, са прелијепом Црквом Светог Преображења, смјештен на благом узвишењу у атару истоименог села у региону општине Клина.

– Ми, Срби из повратничких села у овом крају, као што су Видање, Берково, Кош и неколико других долазимо увијек када можемо у овај наш манастир. Помажемо кад треба сестри Матрони на пословима око пољопривреде, долазимо о празницима – прича нам Радослав Јеремић из Беркова, док се возимо узаним, кривудавам, асфалтираним путем ка манастиру кроз село Будисавце, у коме је до јуна 1999. године живјело више од стотину Срба.

На метар од манастирске капије дочекује нас косовски

полицајац. Видјевши нас он је изашао из мале кућице у којој бораве полицајци који обезбјеђују манастир. По акценту закључујемо да је Албанац.

Монахиња Матрона, која са још једном сестром борави у овој светињи, обрадовала се нашем доласку. Угостивши нас најпре у манастирском конаку повела нас је до цркве да запалимо свијеће и

да се поклонимо пред олтаром светиње.

– Хвала Богу да је манастир жив и даће Бог да буде и више вјерника ко што их је некада било у овим крајевима – рече сестра Матрона.

Тог новембарског дана у манастиру смо затекли и Борка, младића, запосленог у Народној кухињи у оближњем селу Видању. Бијаше донио хлеб.

– Из народне кухиње снабдијевамо храном и манастир и повратничка села у окружењу – рече нам Борко, који попут других Срба који живе у повратничким селима често дође манастиру у походе, не само да донесе храну, не само да донесе храну из народне кухиње већ и да припомогне сестрама око пољопривредног газдинства, као и о празницима. **С.И.**

БИЉЕШКА О МАЛОЈ ЦРКВИ СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ У СТАРОМ СЕЛУ У ЗУБИНОМ ПОТОКУ

Пет домаћина слави сеоску славу

У Старом селу у Зубином Поток, на ливади која се налази непосредно на мјесту гдје се спајају Јабучки и Цигански поток, на старом црквишту, мјештани села као и бројни грађани општине саградили су почетком овог вијека сопственим средствима малу Цркву Свете Тројице. На том мјесту дуго година стајао је само велики камен око кога су се вјерујући Колашници окупили за вријеме празника Свете Тројице у љетњем периоду. Камен су вриједни и надалеко познати зидари из Црне Траве, који су саградили ову црквицу, уградиле у темељ и зид цркве тако да је и сада видљив. Испред цркве Радомир Вучетић саградио је чесму а уз ограду су постављене клупе за одмор.

Мјештанима Зубиног Потока није познато од када је датирало камен-обилежје и старо црквиште, али то није била сметња да се од клесаног камена изгради црква и обнови литургија у њој. Како сазнајемо од Миљана Вучетић Зурковић, мјештанке овог краја, професорке фискултуре у пензији, за цркву су сви у селу давали у више наврата по 50 и 100 евра, све док мала светиња није саграђена и ограђена бетонском

рустичном оградом. Према предању, црквица се налази на површини коју су једно вријеме неки од мјештана користили у приватне сврхе као властити посјед. Али од када је црква саграђена, они су се одрекли тог дијела ливаде, јер се вјерује да је то црквена имовина.

Према ријечима мјештана, они који су својевремено узели црквену земљу нису имали среће нити им је то било на корист. Све те породице доживјеле су нека страдања. Данас се светиња поштује и пет домаћина сваке године организује сеоску славу Свете Тројице у сали поред цркве, која је такође саграђена за друштвена ве-

сеља и друга окупљања. Један човек из брдског села Јабучка, кога у овом крају сматрају видовитим, стално је упозоравао мјештане да на тој ливади не раде ништа јер им неће ићи на добро пошто је то црквена имовина.

То су вјерни мјештани прихватили и градњом мале цркве оживјели заједништво и слогу међу комшијама. Црквиште је дуго година у прошлом вијеку одржавала, чистила, босиљком освјетљавала и тамјаном кадила старица Милена Богдановић, супруга Радојице Богдановића, позната као нана Милена, а све до недавно о цркви се старала и Вучица Вучетић, док је била жива.

Малу цркву данас поред мјештана посјећују и други становници овог краја. Вјерује се да они који немају породе доласком и молитвом у овој светињи могу да добију дјецу. О томе, како каже Миљана, свједоче и неки примјери. Сваке године бира се по пет домаћина који сакупљају новац за славу, косе, чисте и одржавају црквицу у Старом селу. Јављају се и домаћини из других села да се укључе у послове око цркве јер вјерују да ће имати добробит и да ће им бити на корист да се баве тим и да улажу у цркву. **С. ЂУКИЋ ЈЕДИНСТВО**

НЕПОЗНАТ КТИТОР МАНАСТИРА

– Постоје записи који говоре да су 1455. године у селу Будисавци постојала 32 српска дома. У то вријеме помиње се и манастир. Не зна се тачно ко је ктитор, али зна се да га је након што је пострадао у 16. вијеку, обновио патријарх Макарије – рече нам сестра Матрона. У цркви је дјелимично сачувано сликарство из времена Макарије Говедовића. Из овог манастира потиче и икона Преображење Господње, која се чува у Народној музеју у Београду.

101. ГОДИНА ОД СМРТИ ДЕНЕ ДЕБЕЉКОВИЋА

Сјећање на учитеља, трибуна и свештеника

Младен Дена Дебељковић је познати косовски народни трибун, учитељ и свештеник. Живео је у Липљану почетком 20. вијека. Због напредних идеја и проповиједања православља, био је жртва бугарских војника, који су га убили 1915. године у Сувом Долу код Липљана.

Поводом 101. годишњице од његовог усјековања у порти липљанске цркве, гдје је сахрањен, у организацији Културно-просвјетне заједнице Косова и Метохије, Епархије рашко-призренске и Општине Липљан, одржан је помен. Истог дана у ОШ Браћа Аксић промовисана је књига прича *Српске народне приче са Косова*, које је Дена Дебељковић сакупио.

— Људи попут Дене Дебељковића су нама свештеницима, али и просвјетним радницима, вјерницима, народним главешинама, у овом кратком земаљском животу, узор. Оно што је народ причао међу собом у изрекама, шалама, у бајкама, легендама старог централног Косова, он је неуморно биљежио. Он свједочи свима нама какви смо, одакле смо, колико смо битни, али и позива да темељ нашег живота поставимо на самоме Христу, јер ко је са Христом ни врата паклена му неће моћи ништа. Оно што је овај човјек за вријеме свог кратког живота на земљи учинио може се мјерити са два, три и десет живота људских и много више — рекао је окупљеним вјерницима у пор-

ти отац Срђан Станковић, липљански парох.

Грађу за књигу *Српске народне приче са Косова* приредио је проф. др Владимир Бован, а издавач је Културно-просвјетна заједница Никанор из Грачанице. Књига има велики историјски, културни и сваки други значај.

— Имали смо ту срећу да је проф. Бован нама повјерио Денин рукопис и написао предговор. Књига је право благо и заиста је јединствена. Немјерљив је доказ о старини словенског народа уопште на свим овим просторима. Књига је свједочанство да народ у ове крајеве није од некуда дошао, већ да је био ту, да је ту од давнина — рекао нам је Ратко Поповић, секретар Културно-просвјетне заједнице Косова и Метохије и додао да је ово друга књига посвећена Дени Дебељковићу, коју је приредио проф. Бован. Прва је обухватила лирске и епске народне pjesме са простора централног Косова, јер је Дена Дебељковић ту живио.

— Његови рукописи требало је да буду објављени у шест књига, али до сада су објављене само двије — рекао је Поповић.

Код споменика Младену Дени Дебељковићу, који се налази у близини Цркве Ваведења Пресвете Богородице, вијенце су положили начелник Косовског управног округа Срђан Петковић и председник Привременог органа општине Липљан Златко Лазић. **М.Ч.**

ГРАЧАНИЦА: НАБАВЉЕНА ЛЕД СВЈЕТЛА ЗА ОПЕРАЦИОНУ САЛУ

Одјељење за здравство општине Грачаница опремило је операциону салу на хируршкој клиници болнице у Грачаници новим ЛЕД свјетлима. Уручио их је директор здравства Александар Поповић, који је том приликом истакао да општина Грачаница наставља да улаже у сектор здравства у циљу обезбјеђивања услова за бољи рад и боље здравствене услуге.

Представници болнице у Грачаници захвалили су се на овој помоћи и рекли да ће нови апарати и побољшани услови рада, допринијети пружању бољих услуга грађанима. **М.Ч.**

ЉУБОМИР МАРИЋ, МИНИСТАР ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ У КОСОВСКОЈ ВЛАДИ

Бриселским споразумом предвиђена овлашћења ЗСО

Иако су Бриселским споразумом договорени принципи и надлежности Заједнице српских општина, чини се да и власт и опозиција у Приштини чине све да до тога не дође или, пак, да овлашћења ЗСО сведу на минимум. Какве су намјере Приштине, зашто се пролонгира формирање ЗСО и гдје је линија испод које Срби неће прећи када је у питању формирање Заједнице српских општина говори Љубомир Марић, министар локалне самоуправе у Косовској влади.

● **Косовска влада прослиједила је извјештај Европској комисији у којем се наводи да ће активности око израде Статута ЗСО почети након 15. децембра, односно одмах по добијању позивног броја за Косово. Колико је реално то очекивати?**

— Још увијек нисам добио ни прочитао извјештај који је Влада упутила Европској комисији, али из медија сам упознат да је конкретно Министарство за дијалог са Београдом послало извјештај и да смо ми на неки начин оптужени за условљавања. Могу само да кажем да је жалосно што се ми оптужујемо за условљавање. Ту постоји замјена теза и управо Влада Косова је та која условљава када је у питању формирање ЗСО, мада сматрам да се овај пут поједини, задужени за спровођење споразума око ЗСО, налазе у незавидној ситуацији због све већег притиска међународне заједнице по питању спровођења овог дијела споразума.

● **Истовремено у поменутом извјештају, који је потписала косовска министарка за дијалог Едита Тахирри, наводи се да ЗСО неће имати никаква извршна овлашћења. Како то коментаришете и да ли ћете пристати на тако нешто?**

— Свако ко је писмен може да прочита тачку 5 Бриселског споразума, која предвиђа да централне власти могу да дају додатне надлежности Заједници. Сам споразум предвиђа шири овлашћења за саму Заједницу. Али оно што је сигурно јесте да нико неће моћи да умањи она овлашћења која су предвиђена. Бри-

селским споразумом, а мало шире дефинисана кроз принципе усвојене августа 2015. године.

● **Већ одавно се прича да је Статут Заједнице српских општина написан и да се само чека сагласност Приштине?**

— Прва верзија Статута предата је, односно представљена, мисији спољних послова, крајем маја 2015. године, када је закључено да је за све препоруке и захтјеве који су ишли од стране управљачког тима неопходно створити правни оквир на основу кога ће се моћи детаљније и ближе урадити Статут. Тада се приступило другој фази разговора, дакле, разговора између Београда и Приштине уз посредовање Европске уније, за израду једног правног оквира који треба да буде основ за израду Статута. То је резултирало споразумом о принципима августа 2015. године. Тада је у Бриселу постигнут договор да буде донесен посебан Закон у. Начин спровођења био би такав да би Влада Косова донијела уредбу и пренијела практично споразум од 15 тачака. Дакле, оно што недостаје јест акт

у косовском систему који омогућава основ по ком ће бити израђен Статут као подзаконски акт.

● **У којој мјери је опозиција али и косовска јавност препрека формирању ЗСО, односно доношењу акта за израду Статута ЗСО?**

— То није препрека, то је изговор. Опозиција и један дио јавности је изговор. Они који су преузели обавезу спровођења споразума и формирања ЗСО ово користе као изговор јер у суштини бјеже од обавезе да реализују овај дио споразума, односно да се успостави Заједница као гарантовано право Срба.

● **Поред формирања ЗСО, проблем је и Закон о Треччи. Какав крајњи исход очекујете када је у питању статут Тречче?**

— За нас је од првог дана проблем био што је Закон о Треччи донесен прегласавањем и једностраном одлуком. Ми смо сматрали да по питању Тречче и њене будућности може постигнути договор и свакако смо сматрали да треба да се нађе рјешење у техно-економском дијелу, не улазећи у питање статус, јер је то искључиво питање повјерљивости, односно власника Тречче. Такође, сматрамо

да је то нешто што је требало да се рјешава на вишем политичком нивоу, зато што је власничка својина неотуђиво право. Нажалост, овај принцип је занемарен у овом случају и сада имамо тужбе које иду ка Посебном вијећу Врховног суда. Еулкс судија поменутог вијећа затражио је тумачење од Уставног суда поводом њихове одлуке о Закону о Треччи. Уставни суд се изјаснио да је Закон у складу са Уставом. Дакле, судија је поставио питање шта, с обзиром на тужбе повјерљивости, и у ком дијелу Закон о Треччи говори о правима повјерљивости. За нас ће бити веома значајно да видимо одговор Уставног суда, јер смо ми управо у нашем поднеску истакли да овај закон не штити повјериоце, односно одузима својину повјерљивости на начин експропријације.

● **Ко је тај ко може наложити Приштини да реализује договорено из Бриселског споразума?**

— Искључиво међународна заједница. Највећу одговорност сноси посредник, односно гарант у преговорима, а то је Европска унија.

● **Чини ли вам се да је КиМ све ближе ванредним изборима?**

— То је одлука већинских политичких странака на КиМ. Више бисмо вољели да се спроведе оно што је нама најважније, а то је Заједница српских општина, па да се онда иде на изборе, али свакако не бјежимо од било каквих избора.

● **По искуствима из Хашког трибунала чини се да Срби немају превелика очекивања од Специјалног суда за злочине ОВК. Каква су Ваша очекивања?**

— Очекивања су да сви они који су починили злочине адекватно одговарају за тај злочин, како би жртве и њихове породице, бар на неки начин, осјетиле сатисфакцију.

● **Како је Ваше виђење живота Срба и Албанаца у будућности. Да ли је могућ заједнички живот или, пак, живот једних поред других?**

Вјероватно постоји могућност у будућности да до тога дође, али прије тога је неопходан фер и поштен однос већине ка невеликој заједници. **Р.КОМАЗЕЦ ЈЕДИНСТВО**

ДВОСТРУКИ АРШИНИ МЕЂУНАРОДНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Ми смо у свим разговорима са међународном заједницом као представници српског народа на Косову и Метохији истицали да сматрамо да постоје двоструки аршини када је у питању приступ међународне заједнице према Влади у Београду и према Влади у Приштини. Оно што је сигурно и што је показатељ каква је стварни став ЕУ по питању способности и активности влада у Београду и у Приштини, то су извјештаји Европске комисије о спровођењу споразума, односно обавеза предвиђених Бриселским споразумом, Владе Србије, као кандидата, а са друге стране обавеза Владе Косова, као потписнице Споразума о стабилизацији и придруживању. Европска комисија је у свом извјештају врло детаљно описала како ствари стоје. Уколико се прочита Извјештај Европске комисије о Косову, видјеће се низ примједби, опомена и упозорења шта све није урађено и колико је лоше урађено. Ја бих само скренуо пажњу на позитивни дио Извјештаја, а то је дио који говори о раду Министарства администрације локалне самоуправе.

БЕЗ РАЗГОВОРА НЕМА ОДРЖИВОГ ПОВРАТКА

Ми смо због Закона о Треччи, који је донесен једнострано, без консензуса са нама, замрзли наше учешће у сједницама Владе и владиним тијелима, као и Парламенту у Приштини. Неопходно је да се стави на дневни ред сједнице Владе Декрет о ЗСО. Ми не условљавамо и нисмо у позицији да условљавамо, јер вријеме је показало и у претходном периоду да се ми не питамо довољно и да не можемо да учинимо довољно на одлуке. Али свакако мора да постоји знак добре воље за сарадњу. Када буде такав један знак, ми смо спремни да разговарамо. Ми сматрамо да је неопходан један показатељ да постоји добра воља за искреном сарадњом за партнерским односом. Овакав један чин био би сигнал да ми заиста можемо заједно да радимо јер све оно што се до сада дешавало били су изговори да се Србима не да никакво право. За нас би то био један позитиван сигнал да можемо да разговарамо и о свим другим питањима на начин да дођемо до рјешења консензусом. Ми смо спремни за дијалог и једини начин да се нешто одрживо спроведе су разговори. У пративном, не знамо како себи да оправдамо повратак, а камоли нашем народу.

ХРОНИКА УГАШЕНИХ ОГЊИШТА (2) ЗЛОЧИНИ НАД СРБИМА У ПОДРИЊУ

Снајперима убијали дјецу

ПРИРЕДИО: ПРЕДРАГ ЛОЗО

У прошлом броју, у дијеловима из брошуре Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица под називом *Хроника угашених огњишта* описан је само дио злочина над Србима који су се десили на територији општине Сребреница у почетним фазама рата. Тај крвави хронолошки низ наставио се и након јула 1992. године. Исти карактер и масовност злочина починиле су муслиманске снаге из Сребренице у селима Братуначке општине. У јануару 1993. године десили су масовни злочини над Србима у Кравици и Скеланима, који су приморали ВРС да крене у контраофанзиву, како би се овакви злочини онемогућили у будућности. Хронолошки територијални оквир појединих злочина са застрашујућим чињеницама доносимо у наставку.

» Крвави Петровдан у Залазју

ЗЛОЧИНИ У ОПШТИНИ СРЕБРЕНИЦА (2)

● **Крњићи – 5. јул, 1992. године**

Село је нападнуто у поподневним сатима око 14.40 часова од стране јединица муслиманских оружаних снага из правца села Токољска, засеока Катанића, Радовчића и Мошића. Нападу на село претходила је засједа у близини села Радовчићи, постављена 3. јула 1992. године из које је на трактору убијен цивил Симић Недељко, а Јовановић Драган и Мићић Станимир рањени. У стабеном дијелу основне школе, према свједочењима, жив је запаљен непокретан пензионисани сеоски учитељ Парача Васо. Преживјело српско становништво спасило се бјежањем преко села Ћосића и Костоломаца у Скелане, након чега су комплетне куће с помоћним и стајским објектима у селу спаљене, као и зграда старе и нове основне школе, мјесни уред, просторије пољопривредне задруге. Покретна имовина је опљачкана, а црква демолирана и опустошена. Обдукција лешева није вршена јер безбједносне прилике то нису дозвољавале. Послије овог напада, у периоду од око пола године, породице погинулих одлазиле су у село ради извлачења тијела погинулих и убијених,

након чега су исте сахрањивале на неколико различитих мјеста. У овом нападу убијено је 19 лица српске националности, међу којима је Симић Илија имао 81, а најмлађа Арсенивић Кристина 46 година.

● **Залазје – 12. јул, 1992. године**

На православни празник Петровдан, 12. 7. 1992. године у 9.30 часова од стране припадника Армије БиХ ТО Сребреница, након првог напада 8. јуна 1992. године, извршен је и други плански, организован и систематичан напад на заселак Залазје, те на сусједне засеоке Радониће и Азлиће. Село је нападнуто из више правца. Већи број мјештана и бранилаца села су страдали. Село је у потпуности спаљено, а имовина опљачкана. У овом нападу убијено је 45 лица српске националности.

● **Подравање – 24. септембар, 1992. године**

Напад је извршен око 8.30 часова од стране јединица муслиманских оружаних снага ТО Сребреница из правца Кулузера, Бијелог Поља, Буџа и Палежи, села у општини Сребреница и села Ћи-

ла, општина Власеница. У вријеме напада у селу је био и један број српских избјеглица с подручја општине Сребреница. Напад на село трајао је готово цијели дан. Браниоци села увидјевши да полако губе битку са муслиманским снагама почели су да се повлаче према руднику Гуњаџи, у правцу општине Милићи. Поред кућа, којих је било укупно 73, у селу су запаљени основна школа, Дом културе, продавница, радионица и управна зграда површинског копа Шумарница и механизација у власништву ДД Боксит Милићи. У овом нападу убијено је 40 лица српске националности. Најстарија жртва је Лазаревић Радо (72) а најмлађа Петровић Милева (44).

● **Скелани – 16. јануар, 1993. године**

Дана 16. 1. 1993. године око 5.00 часова јединице муслиманских оружаних снага Сребренице напале су на подручје Скелана. Напад је кренуо у више правца према Костоломцима и засеокима Кушићима и Ћосићима, затим Жабоковици и засеоку Калиманићи, као и на уже језгро насеља Скелани. До вечерњих часова тога дана муслимани су окупирали готово цијело ово подручје. Ци-

вилно српско становништво на овом подручју било је у окружењу са свих страна, те је под приликом протјерано у правцу Бајине Баште у Србији (јединим излазним путем преко моста на ријеци Дрини). Лица која нису успјела да пређу преко ријеке Дрине убијена су у селима, док је дио лица заробљен и одведен у затвор у Сребреници. По мосту на Дрини, преко ког су цивили бјежали према Србији, дејствовано је снајперима. Цивили који су покушавали да се спасу пливајући ријеком Дрином такође су убијани из снајпера. Најмлађе жртве били су четворогодишњи Александар Димитријевић и његов дванаестогодишњи брат Радисав, који су страдали приликом преласка моста у Бајину Башту, те шеснаестогодишњи Ристић Мићо из села Кушићи, који се још увијек води као нестало лице. Најстарија жртва злочина био је седамдесетседмогодишњи Павловић Анђелко. У нападу муслиманских оружаних формација на Скелане заробљен је већи број Срба који су одведени у заточеничке објекте затвора СЈБ Сребреница и зграду бивше ТО у Сребреници. У овом нападу убијено је 57 лица српске националности.

чега је девет особа женског пола и заробљено је троје дјеце и двије жене. Најстарија жртва била је Јовановић Злата (87), а најмлађа петнаестогодишњи Милединовић Чедо.

● **Кравица – од 7. до 9. јануара, 1993. године**
Села Кравица, Јежестица, Крајић, Шилковић, Оправдић, Поповић, Мандић, Бањевић, Ођеновић, Русић, Долови и Јасиковача припадају општини Братунац. Поменуто села су до избијања оружаних сукоба у Босни и Херцеговини 1992. године била настављена искључиво српским становништвом. Дана 7. јануара 1993. године извршен је снажан систематичан и планиран оружани напад од стране муслиманских јединица под командом Орић Насера на село Кравица и друга наведена села и засеоке који припадају МЗ Кравица. Том приликом прогнали су цијелокупни српски живаљ, а села разорили, попалили и имовину опљачкали. У овом нападу муслиманских снага убијено је 51 лице српске националности, од чега је седам особа женског пола, рањена су два, а заробљена четири лица, од којих је двоје умрло у затвору у Сребреници. Најстарија жртва је Божковић Мара (90) а најмлађа Ђукановић Невенка (47).

НАСТАВИЋЕ СЕ

РЕПУБЛИЧКИ ЦЕНТАР ЗА ИСТРАЖИВАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА: ПРИПАДА НАМ ДИО ХАШКЕ АРХИВЕ!

Директор Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица Милорад Којић очекује да ће Секретаријат Хашког трибунала позитивно одговорити на захтјев Републике Српске да се у Бањалуци, у оквиру Републичког центра, формира информативни центар са јавном архивом Трибунала.

Према његовим ријечима, Републички центар је једина институција у БиХ која се бави конкретним истраживачким активностима, због чега сматра оправданим захтјев да информативни центар Хашког трибунала буде у оквиру Републичког центра.

Он је подсетио да је Републички центар у септембру ове године упутио допис канцеларији Секретаријата Хашког трибунала у Сарајеву у којем је затражено да информативни центар Хашког трибунала буде у оквиру Републичког центра, односно у саставу Министарства правде Републике Српске. Којић је рекао да је тада, на састанку у Сарајеву у канцеларији Хашког трибунала, одбијен захтјев Републичког центра. Образложење је било да „не желе да информативни центар Хашког трибунала буде у институцији која критикује пресуде и сам рад Хашког трибунала“. Којић је истакао да Републички центар пресуде Хашког трибунала критикује са правног становишта, као и рад Хашког трибунала који је, по мишљењу јавности у Српској, био потпуно селективан.

– Након састанка смо негодовали и изразили жаљење због таквог става канцеларије Секретаријата Хашког трибунала у Сарајеву, и тражили да се додатно размисли наш захтјев. Наш други захтјев упућен је директно у Хашки трибунал и из Секретаријата Трибунала очекујемо коначан став и одговор по овом питању – истакао је Којић.

Он је појаснио да Информативни центар Хашког трибунала представља електронску базу јавних докумената Хашког трибунала, истичући да то нису документи који су смјештени у Хашком трибуналу, већ је ријеч о јавним документима који ће путем информационог центра бити доступна грађанима и истраживачима.

Којић је подсетио да је Резолуцијом Савјета безбједности УН 1966 из 2010. године одлучено да архива Хашког трибунала, која подразумијева да документи са одређеним степеном појерљивости од „повјерљиво до „тајно“ остају у Хашком трибуналу.

– Ово није архива Хашког трибунала у физичком облику, а став из Републике Српске је да, када се буде рјешавало о тој архиви, оно што је власништво Српске, врати Републици Српској – закључио је Којић.

ХРВАТИ НЕ ПРОЦЕСУИРАЈУ ЗЛОЧИНЕ НАД СРБИМА

Директор Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица Милорад Којић сматра очигледним да Хрватска не жели да процесуира своје држављане за почињене ратне злочине у БиХ, као што је то случај и са предметом против хрватског министра одбране Дамира Крстичевића.

Којић је оцијенио да у прилог томе свједочи и одлука Владе Хрватске из 2. јуна 2015. године, када су забранили приступ својим архивима, а било је изјава појединих пензионисаних хрватских генерала да је сва архива спаљена. – То је кривично дјело, а Тужилаштво Хрватске би требало да предузме одређене радње и мјере да се испита да ли се то заиста десило – сматра директор Центра. Он је рекао да се Хрватска, иако је чланица Европске уније, не жели суочити са тамном страном своје прошлости и признати да су њени држављани чинили ратне злочине, и да за то морају одговорати.

Којић је потврдио да се да се у Тужилаштво БиХ налази предмет против хрватског министра одбране Дамира Крстичевића који је, са још неколико особа, осумњичен за масакр над 32 српска цивила код Јајца 1995. године, међу којима су били жене и дјеца. Он истиче да је, с обзиром на протекли временски период од момента подношења извјештаја против Крстичевића и других о почињеном кривичном дјелу, очигледно да Тужилаштво није предузимало никакве радње у вези са тим.

Којић је рекао да је између Тужилаштва БиХ и Државног тужилаштва Хрватске још 2013. године потписан протокол и о размјени документације о одређеним предметима ратних злочина, па и када је ријеч о лицима недоступним органима гоњења због држављанства.

– Постоји сет закона о међународној правној помоћи који регулише питање уступања кривичног гоњења а који се могао применити у смислу да Тужилаштво БиХ може подићи оптужницу иако је лице недоступно органима гоњења БиХ, односно да уступи предмет Хрватској на процесуирање – објаснио је Којић.

ЗЛОЧИНИ У ОПШТИНИ БРАТУНАЦ

● **Загони – 5. јул, 1992. године**

Село Загони, општина Братунац настављено искључиво српским становништвом је нападнуто 5. јула 1992. године око 15.00 часова од стране јединица ТО Сребреница из сусједних села Поточари, Чизмићи и Бљечева под командом Орић Насера. Том приликом село Загони је уништено и запаљено, а имовина опљачкана. У нападу је убијено 14 лица српске националности. Најстарија жртва била је Димитрић Милева (80) а најмлађа Милошевић Рада (24).

● **Јежестица – 8. август, 1992. године**

Село Јежестица, општина Братунац са засеокима Кијевићи, Ђермани и Јечмишта, настављено је искључиво српским становништвом. Дана 8. августа 1992. године око 12.00 часова село Јежестица је нападнуто од стране јединица ТО Сребреница из Поточара. Напад је извршен под командом Орић Насера. Село Јежестица је у овом нападу уништено, а у селу је запаљено 55 кућа, док је имовина села опљачкана (однесене велике количине хране, отјерана стока и сл.). У овом нападу је убијено девет лица српске националности. Стјефановић Милосав као најстарија жртва имао је 69 година, а најмлађа Стјефановић Савка 41 годину.

● **Факовићи – 5. октобар, 1992. године**

Село Факовићи, општина Братунац је било настављено искључиво српским становништвом са засеокима Радијевићи, Дивовићи, Бољевићи, Кутјеша и Вранешевећи, нападнуто је 5. октобра 1992. године око 12.00 часова. Напад је извршен од стране наоружаних муслиманских формација ТО Сребреница. Приликом напада на село Факовиће, одређени број мјештана, старца, жена и дјеце је успио да се извуче из села и да се затим пребаце на другу страну ријеке Дрине. Међутим, и поред тога, наоружане муслиманске формације су наставили да пуцају по њима и да их гађају гранатама, без обзира што су се нашли на територији Републике Србије. У овом нападу убијено је 28, а рањено три лица српске националности. Од овог броја убијено је девет жена, а три су рањене. Најстарија жртва злочина био је Ђурић Данило са 81 годину.

● **Бјеловац, Сикирићи и Лозница – 14. децембар, 1992. године**

Села Бјеловац, Сикирићи и Лозница припадају општини Братунац и до избијања оружаних сукоба у БиХ 1992. године била су настављена искључиво српским становништвом. Дана 14. децем-

бра 1992. године око 5.30 часова на села Бјеловац, Сикириће и Лозницу, општина Братунац, извршен је снажан систематичан и планиран оружани напад од стране муслиманских јединица ТО Сребреница. Напад на село Бјеловац извршен је из правца оближњих села Пирићи, Полозник и из правца ријеке Дрине. Истовремено са нападом на село Бјеловац извршен је и оружани напад на села Сикирићи и Лозницу, што говори о систематичном и планираном руковођењу акција од стране командног кадра муслиманских оружаних формација. Након упада у село припадници муслиманских формација су као таоце са собом одвели Филиповић Миру, која је била рањена, њену малољетну ћерку Ољу, Немању Бебу од 5 мјесеци, Филиповић Достану и десетогодишњег Вучетић Брану, у село Полозник, гдје су у притвору били пет дана, а затим су пребачени у Сребреницу. Једни су затворени у затвору у Сребреници, а други су држани у кућном притвору код муслимана у кућама у Сребреници. Филиповић Мири и Вучетић Брани током принудног држања у Сребреници није указивана лекарска помоћ. Наведена група заточених цивила је разбијена 6. фебруара 1993. године. У овом нападу муслиманских снага убијено је 59 лица српске националности, од

У БЕОГРАДУ ПРЕМИЈЕРА ФИЛМА МУЧНИ ТЕРЕТ ПОДМЕТНУТЕ КРИВИЦЕ

4. 11. 2016. У Београду је одржана премијера документарног филма *Мучни терет подметнуте кривице* о трагичном догађају на Тузланској капији 25. маја 1995, када је смртно страдала 71 особа, а рањено око 150 људи, за шта је кривица приписана генералу Новаку Ђукићу. Публика је у *Звездара театру* кроз сажети филм добила увид у истину о Тузланској капији захваљујући неутралној експертизи међународних стручњака.

– Филм је посвећен оспоравању свега онога што је Тужилаштво БиХ приписало генералу Новаку Ђукићу и доказивању истине – рекао је Милорад Ивошевић, шеф тима одбране генерала и додао да су у овом случају свакако заказале институције правосудја БиХ.

Одбрана генерала Ђукића 2010. године формирала је Фондацију *Правда за Новака Ђукића*, а потом и Тим за одбрану, с циљем да се путем експертиза, научних експеримената, докаже да се трагичан догађај са таквим посљедицама није могао догодити дејством гранате, посебно са аспекта дејства гранате 130 милиметра на живу силу и материјална средства. Експертски тим је закључио, како је речено вечерас прије пројекције филма, да није испалена граната од 130 милиметара на Тузланску капију на којој је страдало много људи, нити је пала на мјесто страдања, што је довољан основ да се докаже невиност генерала Ђукића.

Експертски тим радио је на војном полигону *Никинци* у Србији, гдје је урађена вјерна копија Тузланске капије. Сви чланови тима одбране генерала и представници Српске захвалили су властима Србије и појединцима на помоћи у претходном периоду. Рањени и страдали на тргу у Тузли погођени су из четири правца, што може бити извор више одвојених експлозија, могуће бомбе ручне израде или експлозивних направа, али свакако експлозива нестандардне производње, закључио је, између осталог, међународни тим експерата међу којима су били стручњаци из Чешке, Француске и Израела.

СРНА

СТЕПИНАЦ НЕ МОЖЕ БИТИ СВЕТАЦ ЈЕР ЈЕ БИО ОСНОВНА ПОЛУГА ХОЛОКАУСТА

14. 11. 2016. Надбискуп Алојзије Степинац може само формално постати светац, али не и стварно јер небројени документи свједоче да је био једна од основних полука геноцида и Холокауста у Независној Држави Хрватској (НДХ), поручено је на научном скупу у Београду. Повод за научни скуп о теми *Може ли Алојзије Степинац постати светац?* била је истомимена књига историчара Момчила Диклића, који је рекао да би канонизација Степинаца била рехабилитација НДХ.

– Они се сада желе представити као прва антинацистичка снага у Европи, док Србима приписују геноцид и Холокауст, што је апсурдно – поручио је Диклић. Диклић је нагласио да је за писање своје књиге користио у великој мјери хрватску документацију из које се јасно види да је Степинац у континуитету тражио границу на Дрини и да је Хрвате стално представљао као жртве југословенства или великосрпске идеје.

– Ту је на хиљаде изјава из којих се недвосмислено види да је Степинац пројектант елиминације Срба – рекао је Диклић. Он каже да чињеница да је Степинац сахрањен у катедрали, која је постала мјесто ходочашћа, говори о његовим заслугама за реализацију идеја о чистој Хрватској, а не о томе да је светац, према Ђелима.

Историчар Милан Кољанин подсетио је на разговор који је Степинац у октобру 1939. године водио са председником Хрватске сељачке странке Владимиром Мачеком о колонизацији Босанске Крајине као изузетно српског краја.

– Степинац није био далековид, већ је то било планско дјеловање. Наиме, још 1900. године дат је програм дјеловања Римокатоличке цркве, који се заснивао на стварању бановина – указао је Кољанин.

СРНА

НА ГОЛОМ ОТОКУ ПРОЦЕНТУАЛНО БИЛО НАЈВИШЕ СРБА И ЦРНОГОРАЦА

13. 11. 2016. Архив Србије и Институт за савремену историју објавили су Регистар *Заточеници Голог отока* са 16.090 регистрованих имена заточеника.

Један од приређивача књиге, историчар Горан Милорадовић, изјавио је да овај списак није комплетан, а да је најприближнији истини онај број којим је управник Голог отока Анте Рештегорац својевремено дао Владимиру Дедијеру на ком је било 32.000 административно и судски кажњених.

– Документи су међутим уништени 1955. године када је почело отопљавање односа са СССР и Хрушчов посетио Београд – појашњава Милорадовић у изјави за *Вечерње новости*. Он је нагласио да Шифарница из збирке БИА показује да је међу заробљеницима било процентуално највише Срба, њих 7.184, затим слиједи 3.522 Црногораца и остали.

СРНА

ГОРАН КИКОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ БЕРАНЕ

Конзулат у Беранама ојачао би положај Срба у Црној Гори

Председник Скупштине општине Беране Горан Киковић у разговору за *Српско коло* каже да су Срби у Црној Гори обесправљени у толикој мјери да се „слободно може казати да не постоји народ у Европи чија се права тако брутално газе као што је то случај са српским народом на овом простору”.

Киковић, који је историчар по образовању, сматра да се српски политичари што прије морају састати са премијером Србије Александром Вучићем и од њега затражити отварање конзулата у Беранама, у коме је својевремено Свети Сава установио Епископију будимљанску. Веома огорчено Киковић говори о режиму у Црној Гори, „који над српским народом спроводи политичку апартхејду, односно политику националне, културне, духовне и економске дискриминације”.

• Какав је положај СПЦ?

– Како је међу важним акцијама након Другог свјетског рата новонастали режим кренуо у уништавање Српске православне цркве, као чувара националне свијести, тако се и данас у њиховој борби највише напада Црква. И све то зарад јединог неодуштајног задатка: коначно стварања нове, црногорске нације, која нема баш ничег заједничког са српством. Ту су разне невладине организације попут Црногорске православне цркве, Дукљанске академије наука и умјетности, Матице црногорске и других, чији је задатак да буду само услужни сервиси за различите потребе владајућег режима.

• Да ли су грађани Берана „кажњени” што нису у већини гласали за Ђукановића?

– Мило Ђукановић посјетио је Беране пред изборе и ја као председник СО Беране нијесам хтио да га примим, јер је то била још једна посјета у низу која ће остати упамћена као реприза његових хвалоспјева о „бољем животу”. Он је овога пута наводно дошао у својству премијера, а у ствари је својом посјетом започео предизборну кампању ДПС-а у нашем граду. Као председник Скупштине не желим да дајем легитимитет премијеру чије се богатство мјери милионима евра, и то у земљи гдје већина народа практично скапава од глади.

• Каква је обећања премијер Црне Горе дао грађанима Берана?

– Неупућени човек би помислио да је Мило Ђукановић чаробњак који може да ријеши све проблеме овога свијета. Беране је постало сиротињски град, гдје једино добро живе они који су, поучени премијеровим примјером, злоупотребили своје положаје и за себе приграбили добро које припада свим грађанима.

• Како оцјењујете резултате недавно завршених избора?

– Сви избори који су одржани од успостављања више-страначја деведесетих до да-

нас били су недемократски. Што се Берана тиче, цијела опозиција је освојила 9.173 гласа, док је ДПС добио 7.014 гласова. Сигурни смо да ћемо на следећим локалним изборима, који ће се одржати 2018, убједљиво побједити и задржати власт у Беранама.

• Како бисте оцјенили однос Србије према сународницима у Црној Гори?

– Несређени односи по питању држављанстава између Србије и Црне Горе довели су до тога да је институционална заштита Срба у Црној Гори од стране Србије нешто већа од статистичке грешке и да је један конзулат ко ниједан, односно да се хитно мора отворити Конзулат Србије на сјеверу, и то баш у Беранама.

• На шта конкретно мислите?

– Новинар и писац Раде Живковић својевремено је написао да је још 1219. године Свети Сава у мјесту Будимља (данашње предграђе Берана) основао једну од првих српских епископија, са епископским тронем у Манастиру Ђурђеви ступови, задужбини Првослава Немањића, сина жупана Тихомира, Немањиног брата. Будимљанска епископија нешто касније подигнута је на ниво митрополије, али је уташана 1648, када су Турци живог одрали будимљанског митрополита Пајсија. Епископски трон остао је упражњен пуних 350 година, да би 4. августа 2002. године поново била обновљена, када је устоличен преосвештени владика Јоаникије Мишовић. Дакле, има ли чвршћег доказа и јачег свједока од поносних и пркосних Ђурђевић ступова, који ево више од осам вијекова свједоче о битисању, борби, муци и невољи Срба на простору Старог Раса или Старе Србије.

• Реалност је да је Беране у Црној Гори...?

– Беране никада није било Црна Гора до 16. октобра 1912. године. Овдје се свакодневно слави сваки спортски успјех „орлова”, масовно се излази на улице, слави се Српска нова година. Иако опустошени тродесетљетним владавином Мила Ђукановића, Беране, Андријевица, Бијело Поље,

АКО ЊЕГОШ НИЈЕ СРБИН, ЗАШТО ГА ПРЕВОДЕ?

– Црногорски говор није чак ни цио дијалект, већ само локална интерпретација ијекавског нарјечја, штокавског дијалекта српског језика. Они који тврде другачије су или велике незналице или злонамјерни демагози. По поменутом питању нема никаквог компромиса. Некоме се може српски језик свиђати или не, може га користити или не, али нико нема право да врши ампутацију српског језика и да му насилно мијења идентитет, јер би то значило да се насилно заводи идеологија геноцида, као припрема за његово спровођење. Нажалост, не би било први пут српском народу да тако нешто доживи. Ево и једног илустративног примјера: Његошев *Горски вијенац* у Црној Гори преводи се на такозвани „црногорски језик”! Ово је класичан организовани криминал, који подсјећа на криминалне групе које украду аутомобил, обришу серијске бројеве шасије и мотора, угравирају нове лажне бројеве, а затим продају такав ауто.

Мојковац и Колашин, поднијели су највећи терет и пружио је уточиште нашој српској браћи са Косова и Метохије, која су избјегла арнаутске каме и која су се трајно настанила на овом подручју. Једном ријечју, на сјеверу данашње Црне Горе живи толики број Срба да држава Србија мора и треба да отвори ту дипломатску институцију и заштити и помогне сопствени народ. Зар у исту раван стављају Србе, који, упркос систематском уништењу, чине 32% становништва окупираних Црне Горе, са Хрватима (који имају конзулат у Котору), који чине веома мали проценат становништва?

• Зашто је по Вама неопходно поред амбасаде у Подгорици и конзулата у Херцег Новом отворити конзулат у Беранама?

– Србија се са Милом прегањала годинама око отварања конзулата у Херцег Новом, са Загребом се договорио за Котор између два залогаја пршуте и толико гуљаја вина. Српске странке морају тражити хитан састанак са премијером Србије Александром Вучићем и изложити му све аргументе, па и ове горе изречене, да је положај Срба у Црној Гори катастрофалан и очајан, а да ће бити ускоро и безнадежан уколико не дође до институционалне заштите Срба.

• Како превазићи протјеривање ћирилице?

– Ћирилицом се писало од времена *Мирославаљеве јеванђеља* и *Житија Светио Саве*, прве штампарије Црнојевића у којој се штампа-

ло ћириличним писмом; и Св. Петар Цетињски и Његош и Марко Миљанов и Стефан Митров Љубиша и краљ Никола сви писмени и учени људи нашега народа користили су ћирилично писмо, што значи да је ћирилично писмо и српски језик израз наше хиљадугодишње традиције. И поред недаћа и невоља кроз које је пролазио наш народ, поробљавања, зулума и окупација разних освајача, културно деградираних режима, српски народ је кроз вијекове у својој колијевци чувао и његовао своју ћирилицу. Међутим, данашњи окупатор је глобални мисао фаворизовања свих девијација људског друштва (наркоманије, насиља, хомосексуализма и безбожничтва), па и борбе против традиционалних врједности, у које спада и наша ћирилица. Данас се против ње боре злоупотребом медија, избацивањем из уџбеника, службених докумената и опште комуникације, приказујући је као ретроградну и анахрону. Наш народ све више подлијеже тој сили и пропаганди, и у општој летаргији губи свој идентитет.

• Ипак, свједоци смо да управо наметањем језика гледамо процес асимилације...?

– Они који су у Црној Гори до сада били Срби, а сада желе да буду Црногорци, имају право на такво одређење, без обзира колико то бесмислено било. Али, и обрнуто! То никако не даје за право онима који желе да се одрекну свог поријекла и идентитета да краду и отимају оно што је аутентично и неприкосновено, међународно признато, као српско. А то је, на примјер, језик. Они који се изјашњавају као Црногорци и који желе да имају свој регистрован „црногорски језик”, нека се већ потруде да смисле нови језик који ће се од сваког дијалекта српског језика разликовати за најмање 50%. Суштина је да један језик не може имати више назива и да се идентитет језика не може мијењати за дневнополитичке потребе. Говор у Црној Гори се не разликује ни по чему од говора Срба у Републици Српској и дијеловима БиХ, као ни од говора Срба југозападне Србије, односно Лике, Кордуна, Баније, итд. Говор у Црној Гори се од говора у Београду разликује само по (и)јеквици. Сви који говоре на поменутом просторима се савршено „разумију”! **Т. ЂОРОВИЋ**

ЧЕКАМО ДА МИЛО ДОЂЕ АУТО-ПУТЕМ ИЛИ АВИОНОМ

– Ни овога пута Ђукановић није дошао у Васојевиће обећаним ауто-путем, или авионом који је давно требало да слети на беранску писту. Он је још 2008. године у Беранама обећао да ће се кренути са изградњом ауто-пута и да ће до априла 2009. године извођачи радова бити на радилишту. Уз то је најавио активирање беранског аеродрома, помињући га у оквиру пуне валоризације региона Бјеласице и Комова, за које је казао да ће доносити приходе колико и Морско добро. Зато се народ оправдано пита да ли ће премијер у Беране доћи ауто-путем или ће долетјети из ваздуха, онако како приличи високом гостима који су урадили све да овако културно и достојанствено тонемо у биједу, својствену најсиромашнијим земљама свијета.

СЛОБОДАН ЛАЛИЋ ДИРЕКТОР ПРАВОСЛАВНЕ ГИМНАЗИЈА КАНТАКУЗИНА КАТАРИНА БРАНКОВИЋ

Рад са дјецом и омладином подразумјева сталну жртву

ПИШЕ: **ЈОВАНА ЈОВАНОВИЋ-КУЛАШ**
дописница Српског кола из Загреб

Српска православна општа гимназија *Кантакузина Катарина Бранковић* прошле године прославила је десет година постојања и успјешног дјеловања под покровитељством Српске православне цркве Митрополије за гребачко-љубљанске.

Директор школе протојереј-ставрофор Слободан Лалић у разговору за *Српско коло* присјећа се самих почетка рада у овој школи коју, иако носи епитет „православна“, похађају дјеца свих вјероисповјести.

● **С обзиром да гимназија носи предзнак „православна“, да ли је било проблема и оспоравања од околине?**

– По много чему почетак рада Српске православне опште гимназије 2005. године у Загребу био је занимљив и необичан. Наиме, ради се о јединственој школи чији је оснивач Српска православна црква, која истовремено слиједи план и програм наставних предмета за опште гимназије, прописан од надлежног министарства у Републици Хрватској. Те 2005. године десет најмјелијих ученика формирало је прво разредно одјељење. Ученици су долазили из свих крајева Хрватске. Временом је формиран квалитетан наставни кадар.

● **Колико је ученика прошло кроз гимназију?**

– Школоујемо дванаесту генерацију ученика и током

ПРЕПОЗНАТЉИВ НИВО СОЦИЈАЛНЕ ОСЈЕТЉИВОСТИ

Од оснивања до 2011. године Гимназија је радила у самом центру Загреб, у Боговићевој улици. Адреса је то на којој је много година раније, на почетку XX вијека радила српска елементарна школа. Напором Српске православне црквене општине загребачке и изградњом модерног школског објекта у улици Св. Духа 122 обезбијеђени су квалитетни услови за рад, али и одржан препознатљив ниво социјалне осјетљивости.

тог периода више од 250 полазника похађало је нашу гимназију. Врло брзо и Град Загреб, као и надлежно министарство, препознали су важност постојања гимназијске установе која ће у главном граду Хрватске радити према прописаном моделу за образовање српске националне мањине. Наравно, од тада до данас, сусрели смо се са много изазова, али их и успјешно савладали. Загледани у будућност, напредујемо даље.

● **Колико је важно улагање у дјецу и њихово васпитање и образовање?**

– Рад са дјецом и младима, подразумјева сталан подвиг и жртву себе давања онога ко је у овај процес укључен. Резултат није одмах видљив већ се уложено акумулира дужи период. Црква са својим богатим духовним наслеђем нуди аутентичне одговоре. Осим знања и вјештина које се у школи савладавају и усвајају, васпитање младих на хришћанским темељима подразумјева непрестани раст, успијевање у добру, врлини и љубави. Апостол Павле каже да знање надима, а љубав изграђује (1. Кор 8,1).

● **Да ли постоји проблем са уписом нове дјеце у прве разреде?**

– Текуће школске године Гимназију похађа 62 ученика. У први разред смо уписали њих 18. У том, првом разреду, један ученик је из Новог Сада, једна ученица из Бања Луке, троје их је из Загреб, а остали су из различитих крајева Хрватске.

● **Које су предности уписа у православну гимназију, у односу на друге гимназије у Загребу?**

– Свакако, најприје програм рада и карактер отворености, затим извршни услови рада, стручност и образованост наставничког кадра, који поред неопходног искуства у свакој генерацији полазника проналази изнова нову мотивацију за рад на пољу васпитања и образовања. Све ово Гимназију чини инспиративном средином и мјестом на коме ученици на модеран и креативан начин спознају себе и свијет који их окружује. За припаднике српске заједнице примарни су програми упознавања, његовања и проучавања православне духовности, језика и писма, националне културе и историје. Низ је и других предности: рад у модерном објекту, мањи број ученика у разредним одјељењима што омогућује непосредни однос наставник-ученик, истинско другарство међу полазницима, атмосфера повјерења итд.

ДА НАМ ДЈЕЦА ЖИВЕ У МИРУ И ЉУБАВИ

Моја порука родитељима је проткана молитвом и најгепшим жељама о којима размишљамо у ово предбожићно вријеме, а то је да нам дјеца живе у миру и љубави. Ученици да буду ношени оптимизмом и радошћу која и јесте својствена младима, а напор који сада улажу сигурно ће резултирати успјехом и биће награђени у животу. Једна од станица на путу њиховог школовања нека буде и Српска православна гимназија у Загребу.

ЈЕДИНИ УСЛОВ ЗА УПИС 56 БОДОВА

Од почетка свога рада СПОГ је установа с правом јавности. Једини услов за упис је прелазак уписног прага од 56 бодова. На овај начин свим заинтересованим су отворена врата наше гимназије, без обзира на вјерску или националну припадност. Формирање генерација младих научених и оснажених да другог и другачијег поштују и воле, свакако је циљ којем тежимо. Постати по томе препознатљив, био би непроцењив успјех.

КО ЈЕ БИЛА КАНТАКУЗИНА КАТАРИНА БРАНКОВИЋ ПО КОЈОЈ ЈЕ ЗАГРЕБАЧКА ПРАВОСЛАВНА ГИМНАЗИЈА ДОБИЛА ИМЕ?

Сама бринула о светогорским манастирима

Кантакузина Бранковић била је ћерка деспота Ђурађа Бранковића, који је владао Србијом од 1427. до 1456. године. Добила је име по мајчином роду; била је кћи Ирине из византијске царске породице Кантакузина. Рођена између 1418. и 1420. године. Њу је отац удао за грофа Немачког царства Улриха II Цељског, који је био у сродству с угарским краљем.

Улрих II Цељски потицао је из познате и богате породице, која је била у сродству и са српском династијом Немањића. Име Цељски добила је по своме граду Цељу. Имала је бројне посједи у Словенији и Хрватској, међу којима и загребачки Градец.

Према ријечима италијанског хуманисте Енеа Силвио Пиколоминија, потоњег папе Пија II (1458–1464), Кантакузина је била лијепа и поштена. Њена свадба прослављена је 20. априла 1434. године. Као што је био обичај у то вријеме, удајом за латинског господара Кантакузина је добила име Катарина. Остала је, међутим, у православној вјери. Пошто су Турци 1439.

њадидија, „губернатора“ Угарске краљевине. Поред загребачког Градеца, Кантакузина је често боравила и у Вараждину, у коме је 1453/1454. године за њу написан Апостол, важна богослужбена књига, која представља до данас најстарију сачувану ћириличку књигу насталу у Хрватској. У току 1455. умрла јој је кћи Елизабета, тако да је Кантакузина за десет година сахранила сво троје своје дјеце.

ПРОДАЛА ПРАВА НА ХРВАТСКЕ ГРАДОВЕ

Кантакузину је 1459. године дошао брат деспот Стефан Бранковић, кога су Турци 1441. ослијепили. Заједно с њим продала је своја права на посједовање градова у хрватским земљама.

ХУМАНИТАРНА ИЗЛОЖБА ФОТОГРАФИЈА

» Анђелија и најпознатији загребачки фотограф Мио Весовић

Љепота за знање

Уторак 29. 11. 2016. године у организацији Српског привредног друштва *Привредник* из Загреб у Клубу *Привредников дом* организована је изложба фотографија хуманитарног карактера – *Љепоћа за знање*. Двадесет седам фотографа из Хрватске и регије донирали су своје фотографије за аукцију прикупљања средстава, коју организује Фонд *Ивана Вујиновић*, а из кога се стипендирају одлични студенти из цијеле Хрватске.

Кратким уводним говором бројне госте је поздравио предсједник Српског привредног друштва *Привредник* господин Никола Лунић. Након уводног говора Лунић је изложбу и аукцију прогласио отвореним. На овој изложби излагали су најпознатији фотографи: Мио Весовић, Јовица Дробњак, Марко Беслаћ, Мартин Цандир, Марко Чолић, Петар Дабац, Дамир Фабијанић, Младен Гаћеша, Предраг Гостиминовић, Јосип Кларича, Жељко Копролчец, Жељко Крчадинац, Марио Криштофић, Марио Кучера, Драган Куручић, Стефан Лупино, Серђо Мишели, Саша Новковић, Роберто Орлић, Иво Перван, Дарије Петковић, Берислава Пицек, Иван Посавец, Славица Суботић, Бруно Зитс, Горан Трбуљак, Предраг Узелац.

Реномирани фотографи представљали су своја дјела. Уз опис када и под којим околностима су настале фотографије су се редом продавале, цијена им је расла, а уз чашицу вина и закуску гости су добро забављали.

» Слободан Узелац, бивши потпредсједник Хрватске владе и мали Василије

ИСТОРИЈАТ ФОНДА

Иницијатор и донатор Фонда *Ивана Вујиновић* је др Невенка Љубић. Фонд је утемељен као спомен на Ивану Вујиновић, која је имала само 16 година када је заувјек престао њезин премлади живот 1995. године. Тек је завршила други разред Осамнаесте загребачке гимназије (на француском језику). Била је изврсна ученица, изузетна у сваком погледу. Говорила је, поред француског, енглески и њемачки језик. Свирала је клавир. Ивана је отишла премлада да би имала биографију, али захваљујући несебичности и добротности своје мајке др Невенке Љубић Ивана непрестано помаже у остваривању биографија многих амбициозних и одличних дјевојака и младих. Свих оних који имају снове.

– У новом времену људи мисле да су богати ако имају новац и да су лијепа ако су пријатног изгледа. Не знају да прије свега богатство није материјално. Богатство је у духовности, а љепота није само физичка, љепота је у знању. Зато и ова изложба и носи назив *Љепоћа за знање*. Шта има љепше од фотографије, слика вриједних хиљаду ријечи – рекао је за *Српско коло* истакнути фотограф Мио Весовић, један од иницијатора ове аукције. **Ј. ЈОВАНОВИЋ КУЛАШ**

ПРОНАЂЕНЕ ЛЈУДСКЕ КОСТИ НА БУНИ

30. 11. 2016. Лјудске кости пронађене су на Буни код Мостара када су радници Електропривреде Хрватске заједнице Херцег Босна копали канал за полагање каблова код трафостанице, рекао је Срни портпарол Министарства унутрашњих послова Херцеговачко-неретванског кантона Људевит Марић. Он је навео да су кости пронађене јуче, да је полиција обавијестила Тужилаштво БиХ и Институт за нестала лица БиХ и да се чека њихов долазак. Полиција до тада обезбјеђује мјесто на коме су пронађене кости. У јуну 1992. године на Буни је убијено 18 српских цивила и 12 војника, а тијела њих десет још нису пронађена. Из Општинске организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Невесиње у више наврата су наводили да је познато мјесто укупно погинулих српских цивила и војника, али да Тужилаштво БиХ не даје налог да се отвори то мјесто. Из ове организације тврдили су да постоје свједоци који кажу да су српске жртве с Буне сахрањене под спомеником хрватским борцима на Буни. **СРНА**

ПАРАСТОС ЗА 126 СРПСКИХ БОРАЦА ПАЛИХ НА ГЛОЋАНСКОМ БРДУ

6. 11. 2016. На Глођанском брду код Зворника обиљежене су 24 године од страдања 126 припадника Војске Републике Српске, које су убили припадници такозване Армије БиХ. Породице погинулих бораца, представници борачких организација и градске власти положиће цвијеће на споменик убијеним борцима Војске Републике Српске на Глођанском брду, након чега ће бити служен помен, најављено је из градске Борачке организације. Убијени и нестали борци на Глођанском брду били су припадници Зворничке и Шековачке бригаде Војске Републике Српске. На Глођанском брду, на мјесту страдања војске, три пута је постављена спомен-плоча са натписом: „Овдје је убијено 126 бораца Војске Републике Српске“, али су их, након постављања, сваки пут непозната лица поразбијала. Прошле године на овом мјесту поново је подигнут споменик убијеним припадницима Војске Републике Српске. **СРНА**

ОБИЉЕЖЕН ДАН 22. ПЈЕШАДИЈСКЕ БРИГАДЕ

19. 11. 2016. Служењем парастоса у Храму Рођења пресвете Богородице за 199 погинулих бораца 22. Пјешадијске бригаде Војске Републике Српске и полагањем вијенаца у Спомен-соби у Кнежеву је данас обиљежен дан ове бригаде. Предсједник Борачке организације Кнежево Ранко Вучић рекао је Срни да Република Српска никада не смије заборавити српске борце који су дали животе за стварање Српске. – Ово је прилика да скромно и достојанствено према својим могућностима одржимо сјећање на 19. новембар 1991. године, Дан оснивања 22. пјешадијске бригаде – истакао је Вучић. Он је рекао да је на подручју општине Кнежево у протеклом одбрамбено-отаџбинском рату погинуло 275 бораца Војске Републике Српске. Обиљежавању Дана 22. Пјешадијске бригаде у Кнежеву присуствовали су представници локалне власти, Српске православне цркве, последњи ратни командант ове бригаде Цвијо Поповић, представници Трећег пјешадијског /Република Српска/ пука Оружаних снага БиХ, чланови породица погинулих, те грађани Кнежева. **СРНА**

СВИЈЕЋЕ ЗА ПОГИНУЛЕ ПОЛИЦАЈЦЕ

20. 11. 2016. У сједишту Центра јавне безбједности /ЦЈБ/ Приједор данас су прислужене свијеће и положени вијенци испред спомен-плоче са именима приједорских полицајаца погинулих у Одбрамбено-отаџбинском рату. Начелник ЦЈБ Приједор Далибор Иванић честитао је крсну славу Светог Архангела Михаила свим припадницима Центра и Министарства унутрашњих послова Републике Српске са жељом да свог заштитника вјечно прослављају у миру, добром здрављу и добром расположењу. – Данас смо протокол започели важном ствари, а то је сјећање на погинуле припаднике ЦЈБ Приједор и Седмог одреда специјалне бригаде полиције који су своје животе положили у темеље Републике Српске – рекао је Иванић новинарима у Приједору. Он је подсетио да је данашњем догађају претходио турнир у малом фудбалу у којем је учествовало 10 екипа из састава ЦЈБ Приједор, а титулу побједника и пехар однијела је Полицијска станица Нови Град. – Прије пар дана организовали смо посјету основаца полицијској станици. Упознали су се са нашим опремом и разговарали смо о основним сегментима за безбједно учешће дјецe у саобраћају – рекао је Иванић. Славски обред данас је служио протојереј ставрофор Младен Мајкић. У Одбрамбено-отаџбинском рату погинула су 44 припадника полиције из Приједора, међу којима је 37 било под директном командом овдашње службе јавне безбједности, те седам припадника Седмог одреда специјалне бригаде полиције. **СРНА**

ПАРАСТОС ЗА СТРАДАЛЕ БОРЦЕ СА БАЊАЛУЧКОГ УНИВЕРЗИТЕТА

Сјећање на студенте који су гинули за РС

Код спомен-плоче студентима и радницима Бањалучког универзитета погинулим у Одбрамбено-отаџбинском рату положени су вијенци и служен је парастос, у оквиру обиљежавања 41 године постојања Универзитета. На плочи су уписана имена 87 углавном студената и асистената, али и других радника који су погинули у протеклом рату као припадници Студентске бригаде и редовни војници Војске Републике Српске /ВРС/.

Ректор Бањалучког универзитета Милан Матаруга подсетио је да је прошло више од 20 година од како је 87 хероја уткало животе у темеље Републике Српске.

– Прошло је 20 година отако су прекинути њихови снови о личној и породичној срећи, али и професионалној каријери. Нажалост, многи од њих су отишли прије него што су стигли да постану професори, инжењери, прав-

ници, економисти, доктори – истакао је Матаруга.

Он је навео да садашње генерације, које уживају у слободи, захваљујући палим борцима, треба да знањем граде и чувају Републику Српску, буду бољи људи и искрене патриоте, јер само тако се може показати да њи-

хова жртва није била узалудна. Предсједник Борачке организације Републике Српске Миломир Савчић рекао је да је младост кроз Студентску бригаду ВРС дала огроман допринос стварању Српске.

– Мислим да не би требало само овај дан, већ и многи други дани бити посвећени најмлађим припадницима ВРС који нису жалили да положи живот за Српску – истакао је Савчић.

Вијенце на спомен-плочу положили су делегације Владе Републике Српске, Борачке организације Српске, Борачке организације града Бањалука, представници и студенти Бањалучког универзитета, те чланови породица погинулих.

МАЛШЕВИЋ: САД СЕ БОРИМО ЗА ЗНАЊЕ

Министар просвјете и културе Републике Српске Дане Малешевећ рекао је да студенти који су дали животе за Републику Српску и њихове породице не смију бити заборављени.

– Нашу борбу треба да наставимо на други начин, да се боримо за знање и квалитет Универзитета, јер ћемо само тако успјети да оправдамо њихову жртву и наставимо што су започели, а, нажалост, нису успјели да доврше – поручио је Малешевећ.

24 ГОДИНЕ ОД ФОРМИРАЊА ШЕСТОГ ОДРЕДА

1. 11. 2016. Служењем парастоса и полагањем вијенаца код спомен-плоче погинулим припадницима Специјалне бригаде полиције у Трну код Лакташа обиљежено је 24 године од оснивања Шестог одреда ове бригаде. Министар унутрашњих послова Републике Српске Драган Лукач рекао је да је у рату погинуло 13 припадника овог одреда, као и да је у одреду било више од 200 рањавања.

– Нама који смо преживјели протекли рат част је да одржимо ову традицију и убудуће обиљежавамо све дане наших одреда, као и Специјалне бригаде полиције», рекао је Лукач новинарима у бази Специјалне антитерористичке јединице МУП-а, коју је оцијенио као веома обучену јединицу. Он је навео да се одржавају контакти са породицама погинулих припадника Специјалне бригаде полиције, те да је данас формирано удружење ветерана овог одреда путем којег ће контакти бити ефикаснији.

Предсједник Удружења ветерана Шестог одреда Специјалне бригаде полиције Зоран Крајновић рекао је да ће ово удружење радити на унапређењу положаја и остваривању права ветерана и њихових породица, а прије свега бригада ће бити усмјерена ка породицама погинулих сабораца. Најтежа ратишта била су бихаћко, сарајевско и ратиште на Горажду, а неке од најзначајнијих акција у којима су учествовали припадници Шестог одреда су проширење Коридора, учешће у акцији извлачења бијеланског одреда из окружења на Мајевци, заузимање коте 850 на Жучи, те сарајевско ратиште.

СЛУЖЕН ПАРАСТОС ЗА МАЈЕВИЧАНЕ

Миросавчани памте 104 убијена цивила

У мјесној заједници Пукиш, општина Лопаре, обиљежена је преслава храма којој је кумовао начелник општине Лопаре Радо Савић, те служен парастос мјештанима Пукиша страдалим у Другом свјетском рату, као и страдалим борцима Војске Републике Српске у Одбрамбено-отаџбинском рату.

Споменик страдалим мјештанима Пукиша у Другом свјетском рату налази се одмах поред споменика подигнутог и за 104 мучки убијена цивила – мјештана села Миросавци које су усташе убијеле 26. новембра 1941. године.

Осим споменика мучки пострадалим Миросавчанима, споменика за страдале Пукишане Другог свјетског

рата и споменика за погинуле у претходном рату, прије неколико година изграђена је и Спомен-црква посвећена Светом Сисоју, као спомен на 104 мучки убијена цивила међу којим је било и дјецe и од годину дана, те стараца.

У овој цркви се налази и фреска са 104 лика пострадалих мјештана Миросавца. Протојереј-ставрофор Славко Максимовић један је од иницијатора и најзаслужнији за изградњу и Спомен-цркве, а и обиљежавања овог мјеста страдања цивилног становништва у Другом свјетском рату.

Парастосу је, осим бројних мјештана, присуствовало и око 150 ученика завршних разреда ОШ *Свети Сава* Лопаре. **СРНА**

УРУЧЕНЕ МЕДАЉЕ ЗАСЛУГА ЗА НАРОД

Предсједник Републике Српске поводом Видовдана постхумно је на иницијативу Борачке организације Републике Српске одликовао 250 бораца Војске Републике Српске из свих општина и градова Републике Српске

ЗВОРНИК, 6. 11.

Одликовања је за шест породица из Зворника и једне из Власенице уручио заједнички предсједника Републичке организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Мирко Лазић.

ИСТОЧНО САРАЈЕВО, 7. 11.

Предсједник Борачке организације Републике Српске /БОРС/ Миломир Савчић уручио је у Источном Сарајеву одликовања породицама 40 погинулих бораца Војске Републике Српске са подручја Сарајевско-романијске регије. На церемонији одликовања су уручена породицама Млађена Братића, Реље Росуљаша, Јове Кошарца, Славише Савића, Митра Рајчевића, Тодора Кнежевића, Мирослава Радовића, Миломира Вељковића, Неђе Гилијанина, Драгана Меселције, Миленка Суботића, Марка Марковића са Пала. Одликовања су уручена породицама Јована Јовановића, Драгоје Рајића и Трифка Остојића са Сокоца, Миливоја Вуковића, Јове Делића, Симе Дивчића, Ратка Антуновића, Јована Андана, Драге Кусмука, Љубана Крсмановића и Драгана Његовановића из Рогатице, те Николе Космајца са подручја Источног Старог Града.

Одликовања су примили и чланови породица Срете Божовића, Миладина Гуговића, Зорана Дрљана, Драга Лале, Жарка Митровића, Каменка Пајдаковића, Милана Пајдаковића, Ђоке Сладоје и Страхиње Штакe са подручја Источне Илиџе. Одликовања су уручена и члановима породица Славише Бошковића, Грује Икића, Петра Јововића, Недељка Којића, Пере Пејчића, Рајка Савића и Петра Тушевљака, погинулих бораца са подручја Источног Новог Сарајева.

НЕВЕСИЊЕ, 7. 11.

Предсједник Борачке организације Републике Српске Миломир Савчић уручио је у Невесињу одликовања породицама 13 бораца са подручја источне Херцеговине.

ПРЊАВОРСКА РЕГИЈА, 15. 11.

Предсједник Борачке организације Републике Српске /БОРС/ Миломир Савчић је у Лакташима уручио одликовања породицама 30 погинулих бораца са прњаворске регије

ФОЧА, 17. 11.

Предсједник Републичке организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Недељко Митровић уручио је постхумно одликовања за 12 погинулих бораца из Фоче и двојицу погинулих бораца из Источног Сарајева. Из Фоче су постхумно одликовани Миленко Јовановић, Данило Делић, Миладин Тодоровић, Драгослав Марковић, Милош Павловић, Милан Савковић, Миле Фуштар, Митар Скакавац, Тихомир Милановић, Саво Милановић, Драго Пљеваљчић и Влајко Голубовић, а из Источног Сарајева Драгомир Ђерић и Зоран Бубало.

БИЈЕЉИНА, 22. 11.

Одликовања породицама 10 погинулих бораца уручио је предсједник Републичке организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Недељко Митровић. **СРНА**

ПОМЕН ЗА БОРЦЕ НЕВЕСИЊСКЕ БРИГАДЕ КОЈИ СУ ПОГИНУЛИ У ОТАЏБИНСКОМ РАТУ

Херцеговина слави хероје Митровданских битака

На Митровданске задушнице, у Цркви Светог Саве на Врачару служен је помен за борце Невесињске бригаде који су погинули у Отаџбинском рату, као и за све оне који су у бројним ратовима дали своје животе за отаџбину и слободу.

Служење помена организовало је Удружење Невесињаца у Београду, а поводом сјећања на битке које је о Митровдану 1992. и 1994. године водила Невесињска бригада.

Помен је служио прото Милован Глоговац, а саслуживали су свештеници Лазар Манигода, Ратко Савић и Далибор Стојановић.

У служби је учествовао и Мјешовити хор Цркве Светио Марка у Београду.

Поред чланова Удружења Невесињаца у Београду, служби су присуствовали ратни начелник штаба команде Херцеговачког корпуса генерал Миладин Прстојевић са старјешинама команде, народни посланик Миодраг Линта, представници Клуба Гачана у Београду, Српског националног друштва Пребиловци, Удружења Коњичана у Београду.

Након обреда у цркви, Организациони одбор је у Свечаној сали Парохијског дома приредио пригодан меморијални програм. Присутне је најприје поздравио Благоје Милинић, предсједник Извршног одбора Удружења Невесињаца у Београду.

Он је истакао да је сјећање на значајне догађаје из наше историје и борце погинуле у Отаџбинском рату програмска обавеза и један од најважнијих годишњих задатака Удружења.

ГУШИЋ: ХРВАТСКЕ ОБМАНЕ ОКО ПЕРЕ ДАЛМАТИНА

Присутнима се обратио и легендарни командант бригаде, пуковник Новица Гушић. Иако већ у годинама, овај стамени Невесињац је и гласом и ставом подсетио на дане када је преузео сву одговорност за одбрану Невесиња и тог дијела Херцеговине. Наглашавајући да је сваки припадник бригаде знао да се налази на положају последње одбране Невесиња и да нема резервних положаја, Гушић је подсетио на расположење народа у Невесињу, када су му се у јеку борби на првим одбрамбеним линијама јављали како старији људи, тако и жене и омладинци који су жељели да на неки начин дају свој допринос одбрани бригаде. Он је подсетио и на обмане којима се служио непријатељ, како би унио забуну у редове наше одбране, а спријечио урушавање морала својих бојовника. Наиме, иако су наши борци извукли тијело погинулог официра ХВО, Пера Далматина и покопали га до испоручивања непријатељској страни, хрватска средства информисања извјештавала су да је он сахрањен у Чапљини уз највише војне почести.

» Помен је служио прото Милован Глоговац, а саслуживали су свештеници Лазар Манигода, Ратко Савић и Далибор Стојановић

– Ми, који смо се данас окупиле на овом достојанственом скупу, имамо привилегију да се дружимо и да о славним побједама Невесињске бригаде чујемо свједочење од оних који су били непосредни судионици тих битака – нагласио је Милинић.

Даљим током програма руководио је Зоран Пејановић, командант Првог батаљона Невесињске бригаде. Он је пажњу присутних задржао на појединим детаљима који на најбољи начин говоре о снази бригаде и њеној одлучности да одоли нападима вишеструко бројнијег непријатеља.

Говорећи о специјалној диверзантској операцији, коју је непосредно након Митровдана 1994. године организовано 4. корпус такозване Армије БиХ, под командом генерала Рамиза Дрековића, Пејановић је најприје изнио податке о бројном стању наше бригаде, о дужини фронта од око стотину километара, од обро-

нака Прења на сјеверу до Хр-гуда на југу, који је она бранила и реалној могућности да се кроз небрањене међупросторе убацују непријатељске диверзантске групе.

– Кроз те непосједнуте положаје непријатељ је у борбени распоред бригаде убадио око хиљаду специјалаца, посебно опремљених и обучених и у зору 11. новембра напао све значајне положаје бригаде по дубини одбране, уз истовремен напад са фронта – рекао је Пејановић и наставио да су све јединице бригаде одлучно прихватиле борбу, нанијеле непријатељу огромне губитке и натјерале га на повлачење већ након неколико сати борбе.

– Примјер за понашање у борби личним примјером давао је командант бригаде, потпуковник Зоран Пурковић, који је предводио одбрану командног мјеста бригаде и дао пресудан допринос за наношење пораза непријатељској јединици која је већ запосјела кружну основицу за ликвидацију команде на Пријекићким грмима – истакао је Пејановић.

Посебну вриједност скупу дали су они који нису учествовали у рату. Најприје је вриједна и свестрана умјетница Биљана Ристић у надахнутој бесједи одала признање свим војсковођама и војницима који су заслужни за слободу у којој могу да дођу до изражаја посленици у области културе и умјетности.

– Да сам служила војску, салутирала бих вам и поздравила вас војничким поздравом, али уместо тога, хвала вам у име свих мајки, што сте

АПСУРДИ У БИХ

Чули смо како је о Митровдану 92. године артиљеријска припрема непријатељског напада трајала пуна четири сата; да је током те канонаде на положаје бригаде и на град Невесиње испалено читавих петнаест хиљада артиљеријских пројектила; да су поједини положаји у току само једног дана више пута прелазили из руке у руку; да су у региону одбране батаљона на Брштанику погинули два истакнута непријатељска официра, што је у значајној мјери утицало на даљи ток битке. – Један од апсурда стања и односа у БиХ је и тај да по једном од тих официра Хрватског вијећа одбране, Божану Шимовићу, данас носи име касарна у Чапљини, у којој служе и српски војници и официри. Није искључено да међу њима има и оних који су учествовали у борбама на Брштанику за вријеме Прве митровданске битке – рекао је Пејановић.

ми омогућили да створим потомство, коме ћу причати о херојству погинулих јунака, којих се данас сјећамо, као и о вашем херојству. У ставу мирно, стојим пред вама и захваљујем за све што сте урадили – казала је Биљана.

Потом је представила циљеве и дјела новооснованог удружења *Културни крућ Невесиње* и рецитовала своју пјесму *Митровдански бојури*. **ЗОРАН ЈАЊИЋ**

ВЛАДИКА АТАНАСИЈЕ СЛУЖИО ЛИТУРГИЈУ И ПОМЕН СТРАДАЛИМ БОРЦИМА

Молимо се Светом Димитрију да нас увијек чува

Умировљени епископ захумско-херцеговачки и приморски Атанасије служио је јутрос у Цркви Вазнесења Господњег у Невесињу Свету архијерејску литургију и помен борцима погинулим у двије митровданске битке на невестињском ратишту 1992. и 1994. године.

Владика Атанасије истакао је да је Свети Димитрије спасио српски народ и увијек му био на помоћи.

– Свети Димитрије нам је помогао и помагаће нам. Треба да му се молимо, светкујемо и чувамо вриједности и вјеру у Христа – додао је владика Атанасије. Истичући да је Херцеговина увијек

давала јунаке и да је тако било и у теклом Одбрамбено-отаџбинском рату, владика Атанасије је рекао да је био

свједок митровданских битака и храбрости и јунаштва бораца невестињске бригаде и народа овог краја.

Владика Атанасије поручио је српском народу да буде вјеран својим светињама и да дјецу учи правим вриједностима.

Након литургије, биће служен помен погинулим борцима код Спомен-обилежја на Гвозду и полагање вијенаца, а потом ће у 12.00 часова бити славски ручак.

У Митровданској бици 1992. погинула су 42 борца, а рањено их је око 750, док су за Митровдан 1994. погинула 22 борца, а рањено је 140. **СРНА**

ЦЕНТРАЛНИ СПОМЕНИК СТРАДАЛИМ ПОЛИЦАЈЦИМА У АПРИЛУ НАРЕДНЕ ГОДИНЕ

18. 11. 2016. Министар унутрашњих послова Републике Српске Драган Лукач представио је у Бањалуци идејно рјешење централног спомен-обилежја за погинуле припаднике Министарства унутрашњих послова /МУП/ Српске, које ће бити отворено на Дан МУП-а – 4. априла наредне године. Лукач је изразио жаљење што то није урађено раније, јер је од завршетка рата протекло 20 година.

Предсједник Удружења ветерана Специјалног 3. одреда полиције у Херцеговини Дејан Бодирога рекао је да је изградња споменика велика ствар како би се друштво одужило онима који су заложили животе зарад стварања Српске. – Нама који смо данас ту и свим припадницима МУП-а ово је велика обавеза да наставимо оно што су припадници Специјалне бригаде полиције у рату стварали. Захвалио бих министру Лукачу који је био један од наших припадника и команданата и покренуо ову акцију – истакао је Бодирога. Ратни командант 7. одреда Специјалне бригаде полиције Српске Златко Брдар истакао је да је и овај споменик нада да ће све генерације, које долазе, водити бригу и очувати оно што су припадници полиције стварали.

Презентацији су, уз руководство МУП-а Српске, присуствовали представници Удружења ветерана служби безбједности Српске, као и девет одреда некадашње Специјалне бригаде полиције МУП-а Српске. Споменик на коме ће бити имена погинулих биће изграђен поред зграде МУП-а Српске у Бањалуци. **СРНА**

ПОЛОЖЕН ВИЈЕНАЦ НА СПОМЕНИК ЖРТВАМА ВЕЛЕИЗДАЈНИЧКИХ ПРОЦЕСА

21. 11. 2016. Делегација Удружења потомака и поштовалаца ратних добровољаца 1912–1918. године у Бањалуци положила је вијенац на споменик жртвама велеиздајничких процеса на гробљу Свети Пантелија. Вијенац је положен у оквиру обилежавања 21. новембра 1918. године, дана уласка Српске војске у Бањалуку. Предсједник Удружења потомака и поштовалаца ратних добровољаца 1912–1918 године у Бањалуци Небојша Куштриновић рекао је да је повратак овог великог датума у град на Врбасу доказ да истина живи. Он је најавио да се ради на томе да се за двије године подигне споменик поводом 100 година од уласка српске војске у Бањалуку. Предсједник Републичког удружења потомака и поштовалаца ратних добровољаца 1912–1918 године Владимир Шеварика рекао је да су српске армије успјеле да за само 46 дана пробију Солунски фронт и поразе противнике. Он је додао да су одлуком Владе Србије јединице Српске војске ослободиле многе градове у Српској и БиХ, а 21. новембра 1918. године у Бањалуку је први ушао батаљон под командом мајора Радомира Бајаловића.

ПОЛОЖЕНИ ВИЈЕНЦИ НА СПОМЕНИК СОЛУНСКИМ ДОБРОВОЉЦИМА

11. 11. 2016. Амбасадор Србије у БиХ Станимир Вукићевић и делегација општине Соколац, на челу са начелником општине Милованом Бјелицом, положили су вијенце на Споменик солунским добровољцима са соколачког подручја. Вијенце су на овај споменик, на коме су уписана 363 имена солунских добровољаца са подручја ове општине, положили и делегације Удружења потомака и поштовалаца ратних добровољаца од 1912. до 1918. године са Сокоца и Општинског одбора Субнора.

Амбасадор Вукићевић рекао је новинарима да на овај дан треба обилежити све оно што се 11. новембра 1918. године догодило, као дан потписивања примирја у Првом свјетском рату, јер су послје овога многи животи спасени. **СРНА**

ФИЛМ О СПОМЕНИКУ УРАЂЕН ЈЕ СРЦЕМ

10. 11. 2016. Документарни филм *Споменко на вјечној стражи*, чији је аутор Миле Савић, приказан је данас у Источном Сарајеву у оквиру званичног такмичарског програма јубиларног 10. Међународног филмског фестивала *Први кадар*.

– Овај филм о најмлађем одликованом борцу Војске Републике Српске урађен је срцем и ентузијазмом, и веома ми је драго што га је и публика у Источном Сарајеву пажљиво одгледала и топло примила, као што је то био случај и са свим досадашњим пројекцијима у разним градовима – рекао је аутор филма на конференцији за новинаре. Савић истиче да га позитивне, али и веома емотивне реакције гледалаца подстичу да настави у овом правцу који трагирају људске судбине.

Он је потврдио *Срни* да размишља о два нова пројекта – снимању документарног филма о Драгану Цигану, човјеку непливачу који је у Италији из усталасаног мора спасио двоје људи од утапања, али је при томе сам настрадао, те филм о једном младићу, учеснику Одбрамбено-отаџбинског рата, који завршава Економски факултет, а потом се разболијева од Паркинсонове болести, али се не предаје него пише предивну поезију. **СРНА**

ИСПОД КАПЕЛЕ ЛИЧКЕ ГОРЕ ЗЕЛЕНЕ ОДРЖАНО 25. ВЕЧЕ ДРЕЖНИЧАНА И ЈАСЕНЧАНА

Дрежничани и Јасенчани поносно чувају своје име и вјеру православну

Удружење Дрежничана и Јасенчана из Београда организовало је у суботу 12. новембра 2016. године традиционално дружење у хотелу *Мажестик* у Београду. Ове године то је био јубиларни 25. пут, па је дружење имало и свечарско обиљежје. Међу стотињама присутних чланова Удружења Дрежничана и Јасенчана, њихови пријатељи, симпатизери и гости, као и учесници богатог културно-забавног програма. Чланови Удружења госте су дочекали уз домаћу ракију и димљени лички сир.

Програм је водила угледна новинарка РТС-а Нада Вукелић, а присутнима се први обратио Дмитар Вукелић, председник Удружења, који је подсетио на тешкоће које је удружење имало у ових 25 година рада, али и на задовољство које пружа заједничко окупљање и рад у удружењу. Истакао је да је Удружење правно и организационо на чврстим ногама, да су међу ријетким удружењима која имају матичну евиденцију својих чланова и изразио наду да ће оно опстати у овим нестабилним временима, исто као што су Дрежничани и Јасенчани опстали у много тежим, али херојским временима, чувајући поносно „живу главу и свој крст“.

Лијепо вече употпунила је пјесма КУД *Петрова Гора*, рецитације младих чла-

КРАЈ СРПСКИХ ХЕРОЈА И УСТАНИКА

О историји јасеначког и дрежничког краја, коју знамо као тешку и бремениту, али коју не смијемо заборавити, говорио је Лазар Косановић, хроничар и аутор који је изучавао тему о учесницима и добровољцима Првог свјетског рата који потичу из ових крајева. Слободан Вукелић, секретар удружења, читао је одломак из књиге *Дрежничка трилогија* генерал-мајора Буде Боснића, човјека који је био један од главних вођа народног устанка у Другом свјетском рату, који и ако није овјенчан славом народног хероја, а који је свакако био у срцу народа држничког краја.

нова Удружења, Милице Радуловић и Саше Радуловића, који су говорили пјесме Ранке Зрнић и Софије Гердијан-Томић. Још један писац пјесама, који је издао неколико збирки пјесама, Бранко Зрнић, лично је читао своје стихове.

Простор хотелске сале уљешавале су слике Миодрага Миће Стојковића (Јасенчанина по мајци), из којих су извирале боје и емоције јасеначког крајолика, куда је често и радо одлазио у младости. Миодраг Мића Стојковић је врсни ликовни стваралац, чија су дјела дала значајан допринос култури главног града, а учесник је бројних изложби и добитник многих ликовних награда.

Посебна пажња посвећена је пријатељима и гостима. Слово пријатељске ријечи упутили су Миодраг Линта, народни посланик и председник *Савеза Срба из региона*, Стеван Радовић, бивши председник општи-

не Вождовац и др Милосав Стојановић, председник *Покрета Срба* са Косова и Метохије. Међу званицама били су и проф. др Велимир Ђеримовић, проф. др Неђо Плавшић, Милорад Поповић, председник Удружења *Завичај* из Оточца и др.

Да су корјени Дрежничана и Јасенчана „испод Капеле личке горе зелене“, доказали су подржавајући пјесму КУД Петрова Гора. Да воле заплесати коло, то знамо, али и да знају заплесати нешто модерније, то су још једном доказали у наставку музичког програма, који је трајао до касних вечерњих сати.

Сљедеће дружење заказано је у исто вријеме идуће године, а до тада се планирају неке веома важне активности, као што су подмлађивање чланства и успостављање ближих веза са завичајем, како Дрежница и Јасенак не би остале изоловане и заборављене српске енклаве на западу Хрватске.

СЛОБОДАН ВУКЕЛИЋ

ДАМЕ ЗАСЛУЖНЕ ЗА ОПСТАНАК УДРУЖЕЊА

Ове године Удружење је жељело да нарочиту пажњу посвети женама и истакне њихов ентузијазам и свеукупни допринос, који је посљедњих година готово пресудан за опстанак удружења. Зато су ове године захвалнице и велике аплаузе добиле неке од њих: Даница Богунковић, Десанка Љевнајић, Милица Маравић и Ђурђица Остојић.

КАЛЕНДАР ЗА 2017.

Удружење је и ове године међу првима издало календар за Нову 2017. годину, који је побудио велико интересовање. Они који га желе набавити, могу контактирати руководство удружења.

СКУП ПОДРШКЕ ПОВРАТНИЦИМА У ЛУШЦИ ПАЛАНЦИ (САНСКОМ МОСТУ)

Срби изабрали свог представника

» Марко Павић, Младен Иванић и Десанка Максимовић

Завичајно удружење Сања-Зна Грмеч је 11. новембра уприличило је свечани скуп као подршку српским повратницима.

У локалном парламенту Срби на овим просторима добили су и свог представника Десанку Максимовић, која је добила јединствену подршку од стране свог народа.

Скуп је поздравео српски члан председништва БиХ Младен Иванић, као и бивши градоначеник Приједора Марко Павић, док је у име домаћина госте поздравео др Нено Добријевић.

Бурним аплаузом поздрављена је Десанка Миљевић која је преузела функцију председавајућег општинског вијећа Санског Моста. Она се захвалила свим окупљеним на указаном повјерењу изразивши наду да за српске повратнике долазе боља дани.

Житељи ових крајева имали су још један разлог за задовољство јер су захваљујући инжињеријској бригади Оружаних снага БиХ дјелимично санирани локални путеви.

НА СЕДМОМ САБОРУ ПЕТРОВЧАНА У НОВОМ САДУ ПРОСПЛАВЉЕНА СЛАВА СВЕТИ ЛУКА

У Банату живе 70 година, а срцем и мислима и данас су у Петровцу

Петровчани и њихови пријатељи окупили су 28. октобра у *Мастер центру* у Новом Саду на традиционалном седмом сабору Петровчана. На овај начин Петровчани су обиљежили седми рођендан свог удружења, крсну славу Светог Луку, а цијелокупан програм био је посвећен обиљежавању великог јубилеја – 70 година колонизације. Наиме од 1946. до 1948. године на простор данашње Војводине, доселио се велики број породица из Босанског Петровца и околине. Већина тих породица доселила се у Челарево, Банатско Велико Село, Наково и Елемир.

Након сјечења славског колача и здравце председника КУД *Челарево* Стеве Качара, окупљени су имали прилику да погледају документарни филм о колонизацији Срба у Војводину снимљен даље 1948. године у продукцији *Авала филма*. Познати кински публициста Душан Дејанац рекао је да је филм настао тако што је у том периоду Наково имало најбољу пољопривредну задругу, а велики допринос дали су домаћини пристигли из Петровца. Сатирични писац Славко

РЕПРИНТ КАПИТАЛНОГ ДЈЕЛА ПЕТРА РАЂЕНОВИЋА

У склопу програма представљена је и књига чувеног свештеника и етнографа Петра Рађеновића. Наиме, на иницијативу професора Јова Бабића Удружење Петровчана штампало је јединствену књигу у којој су представљена два рада Петра Рађеновића: *Села парохије Крњеуше у Босни (код Петровца)* и *Бјелајско поље и Бравско (антропогеографска испитивања)*.

– Ово је јединствена прилика да Петровчани упознају елементарне податке о антропогеографији свога завичаја. Петар Рађеновић био је један од најбољих сарадника Јована Цвијића, великана српске науке. Истраживачким радом обрадио је насеља и поријекло становништва Увца, затим парохије Крњеуша и Бјелајско поље Вралско и на тај начин трајно задужио потомство Петровчана – рекао је Јово Бабић.

Сурла описао је како су изгледале прве године прилагођавања колониста на банатску равницу.

У свечаном дијелу програма учествовали су Женска пјевачка група *Петар Кошић* из Челарева, КУД *Челарево* и Мушка пјевачка група КУД *Младен Стојановић* из Младенова.

Уз пурку и питу зељаницу трпезом ширио се мирис зачињаја. У наставку вечери гости су уживали слушајући групу *Експлозив*, а по први пут гост Петровчана био је

и легендарни Крајишник Бора Дрљача.

– Велико је задовољство бити у амбијенту који је препун људи добре воље чланова Удружења *Петровчана* наших драгих гостију из Босанског Петровца, гостију из других завичајних удружења што све потврђује да смо све године радили једну добру мисију – рекао је на крају вечери веома видно задовољан председник Удружења Петровчана Мирко Мајсторовић.

По пети пут као гост код својих Петровчана дошао је начелник општине Златко Хујић.

– Радо долазим у Нови Сад и захваљујем се свим мојим Петровчанима који ме позивају сваке године. Они гаје носталгију према завичају, која их никада неће напустити – рекао је Хујић, који је на недавно завршеним изборима по други пут за добио повјерење суграђана.

Милош Петровић, најмлађи члан Управног одбора Удружења Петровчана у Новом Саду, веома је поносан што окосницу сабора чине млађи чланови.

– Удружење броји око 350 чланова, а ове године смо се потрудили да у што већем броју окупимо студенте који су родом или поријеклом из Босанског Петровца. **СК**

НАЈБОЉА СТУДЕНТИЊА МИЛЕНА КОВАЧЕВИЋ

Професор Душан Мрђа уручио је награде најбољим петровчанима студентима: Бориславу Бањцу, Јовани Давидовић, Ани Стричевић, Јелени Арсић, Душици Бањац, Немањи Репији, Јовани и Немањи Драгосавац. Сви су као награду добили књигу Петра Рађеновића, а најбоља међу њима Милена Ковачевић, која је студент Медицинског факултета са просјеком 9,38, добила је и новчану награду.

УДРУЖЕЊЕ ПЕТРОВЧАНА ОДРЖАЛО РЕДОВНУ СКУПШТИНУ У ЕЛЕМИРУ

Перо Ерић потпредседник удружења

У Елемиру је одржана седма редовна Скупштина Удружења „Петровчани“ из Новог Сада, које његује завичајне везе и традицију становништва поријеклом са подручја општине Босански Петровац. На сједници, којом је руководио председник Удружења „Петровчани“ Мирко Мајсторовић, усвојени су извјештаји о раду у про-

теклих годину дана и представљени планови за наредни период.

Међу приоритетним циљевима за наредни период наведено је пружање помоћи грађанима поријеклом из Босанског Петровца, у рјешавању имовинско – правне проблематике, награђивање најуспješних студената из петровчачке општине и јачање те-

риторијалне мреже и организовање скупова Петровчана и њихових потомака из Челарева, Елемира, Накова и других места у којима су насељени.

На скупштини је једногласно прихваћен предлог да се Перо Ерић изабере за потпредседника Удружења „Петровчани“, а потврђена је и одлука о приступању Савезу крајишких удружења.

ШЕСТО ВАКУФСКО ВЕЧЕ У НОВОМ САДУ НАКОН 20 ГОДИНА ДОЧЕКАЛИ СВОГ ПАРОХА

ВАКУФЉАНИ СЛОЖНИ: Обновићемо Храм Успења Пресвете Богородице

У суботу 5. новембра у новосадском ресторани Аласка барка на Рибарцу уприличено је шесто Вакуфско вече. Право земљачко сабрање окупило је Вакуфљане и њихове пријатеље из Бањалуке, Бијелине, Градишке, Доњег Вакуфа, Новог Сада, Жабља, Обровца, Футога, Ветерника...

Ове године је завичајно вече Вакуфљана имало и специфичну тежину јер су се прикупљала средства за обнову Храма Успења Пресвете Богородице.

Наиме, овај храм саграђен је далеке 1888. године. Одолио је зубу времена и преживио буран период протеклог рата чији је крај дочекао са мањим оштећењима. У средини у којој већинско становништво чине Бошњаци, током протеклих двадесетак година српска црква није имала свог свештеника, већ је била у надлежности Парохије бугојанске.

Зато је веома важна вијест била недавно именовање Ми-

ОТАЦ МИЛАДИН СРЕЂАН ЗБОГ ПОВРАТКА У ЗАВИЧАЈ

Миладин Самарцић је по доласку у Доњи Вакуф истакао да је веома лијепо примљен од стране локалних челника. Није крио срећу што је дошао у крају у коме је одрастао.

– Вратио сам се у завичај. Рођен сам у Оборцима, дјетињство сам провео у Доњем Вакуфу. Моја је радост што у свом мјесту могу да будем од користи, како мојим православним вјерницима тако и осталим суграђанима.

Поред Доњег Вакуфа, свештеник Миладин задужен је и за парохију у Јајцу и Језеру, гдје је и настањен са својом породицом. Поред доласка свештеника Миладина у Парохију доњовакуфску, почели су и радови на православној цркви. – У првом дијелу радова на цркви, урадили смо реконструкцију звоника, поставили крст, а на реду је и постављање изолације на зидове храма. На прољеће планирамо наставити реконструкцију осталих дијелова православне цркве. Занимљиво је да је чувени српски сликар и фрескописац Роман Петровић поконио храму у родном граду неколико радова на иконостасу.

ладина Самарцића за новог свештеника Доњовакуфске парохије. Његов доласак и благослов овом завичајном скупу дочекан је са посебном радошћу. Током вечери

организовано је прикупљање прилога за обнову храма.

Подржавајући обнову Божијег дома, Вакуфљанима се обратио и Владимир Божовић, савјетник премијера Вучића, као и председник овог завичајног удружења Душко Ђутило.

Како смо сазнали укупно је прикупљено 36.000 динара, 1.280 евра, 1.000 КМ, 100 швајцарских франака и обећање да ће бити приложено још 4.000 КМ за обнову иконостаса.

У богатом културно-умјетничком програму који је водила Дејана Крњаја учествовали су популарни музичари Гоци и Лазо, Момци са Совића и бенд *Тући Фрући 021*, док су љубитељи фолклора уживали у наступу КУД *Велико коло* из Новог Сада. **СК**

» ПОДИГНУТО ПРИЈЕ 138 ГОДИНА Храм Успења Пресвете Богородице

» Душко Ђутило дочекује Владимира Божовића

УДРУЖЕЊЕ *ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА* СЕ ИЗЛОЖБОМ ПРЕДСТАВИЛО НОВОСАЂАНИМА

Млађен Цицовић отворио изложбу *Срби Ливањског поља – трајање кроз вијекове*

Удружење *Огњена Марија Ливањска* и Савез крајишких удружења, у Културном центру Новог Сада, у петак 25. новембра, новосадској публици представили су изложбу фотографија, докумената и предмета који приказују дио богате историје, културе и заоставштине Срба ливањског подручја.

Изложбу под називом *Срби Ливањског поља – трајање кроз векове*, чији аутори су проф. др Вељко Ђурић Мишина и Радован Пилиповић, отворио је Млађен Цицовић, директор Представништва Републике Српске у Србији, истичући значај целокупног рада и ангажовања удружења грађана поријеклом са подручја Босне и Херцеговине, укључујући и пројекте историјског и културног садржаја локалног карактера.

Цицовић се осврнуо и на природне везе Србије и Српске из којих произилази и разноврсна подршка институција обију држава пројектима удружења која се својим садржајем уобрајају у пројекте од значаја за очување српског националног бића.

Презвитер новосадског Храма Светих Кирила и Методија, отац Велимир Врућинић, родом Ливњак, сво-

јом бесједом подсетио је на невоље и патње свих који су напустили свој родни крај и уједно пренио поздраве вла-

дика бачког, господина Иринеја и бихаћког-петровачког господина Атанасија, као и братску подршку Парохије ливањске.

Присутнима су се обратили и Гордана Достанић, председница УО Удружења *Огњена Марија Ливањска* и сарадник изложбе, као и Здравко Ињац, један од оснивача Завичајног удружења Ливњана и Граховљана.

У умјетничком дијелу програма учествовали су: појци Школе црквеног појанња *Свети Јован Дамаскин*; гуслар Петар Мишовић и Мушка пјевачка група КУД *Др Младен Сивојановић* из Бачког Јарка.

Водитељ програм ове манифестације била је Оливера Радета. **СК**

» Млађен Цицовић, директор Представништва РС у Србији

УДРУЖЕЊЕ *НИКОЛА ТЕСЛА* ИЗ СКД *ПРОСВЈЕТА* СПЛИТ ОЗВАНИЧИЛИ САРАДЊУ

Љубовић и Русић у име удружења потписали *Повељу о пријатељству*

Већ по традицији четврти пут Град Крагујевац и Удружење Срба из Хрватске *Никола Тесла* угостили су своје пријатеље из СКД *Просвјета* – пододбора Сплит, Обровца и Кистање.

С члановима *Просвјетинот* пододбора из Сплита у Крагујевцу је била и начелница службе општинских послова Града Сплита Весна Алач. Тим поводом у Скупштини града Крагујевца организован је пријем за чланове *Просвјетинот* пододбора и представнике градова Сплита, Обровца и општине Кистање.

Први пут смо у посјети граду Крагујевцу. Ова посјета дуго је планирана, али због познатих околности до сада није реализована. Разлог због којег смо прво посјетили град Крагујевац је *Повеља о братимљењу* наша два града, потписана 1973. године и наша је жеља била да прво упознамо ваш град – истакла је Ана Лунић, замјеница председника пододбора КД *Просвјета* и председница Вијећа српске националне мањине.

У Сплиту, након последњег пописа, живи око 2,5 хиљаде Срба.

У име домаћина захвалио се др Зоран Прокић, члан Градског вијећа.

– Задовољство ми је што сам у прилици да поздравим госте из Сплита, града са којим смо неко вријеме прекинули контакте. Крагујевац је отворен град. О томе свједоче и наша пријатељства и по-

КРАГУЈЕВАЦ И СПЛИТ – БРАТСКИ ГРАДОВИ ОД 1973.

Према ријечима Ане Лунић, председнице Вијећа српске националне мањине, постоји добра сарадња између удружења и локалне власти у Сплиту, али је финансијска ситуација у читавом региону главни разлог што до сада ова посјета није остварена. – Са Крагујевцем нас повезује *Повеља о братимљењу* потписана 1973. године. Послије тога наступиле су ратне године које су онемогућиле сарадњу наша два града, а сада, уз подршку новог градоначелника Сплита, можемо да очекујемо обнову те сарадње – рекао је Момчило Русић, председник пододбора Српског културног друштва *Просвјета*.

» Зближили два града: Милан Љубовић и Момчило Русић

братимства са градовима широм Европе и свијета. Сматрам да културне посјете и размјене могу да развију односе двају градова и подигну их на много виши ниво – рекао је др Зоран Прокић.

У вечерњим сатима у Књажевско-српском театру одржан је концерт под називом *Завичају, у срцу те носим*, у којем су наступили: женски хор СКД *Просвјета* – пододбор Сплит, АФА *Светиозар Марковић*, Крагујевац, Српски ан-

самбл *Смиље* Крагујевац, Пјевачка група *Сивуденац*, Крагујевац и Женска пјевачка група *Никола Тесла* Крагујевац.

Након концерта, организовано је заједничко дружење и вечера у Дому пензионера за учеснике концерта.

Иначе, Удружење Срба из Хрватске *Никола Тесла* Крагујевац има дугогодишњу сарадњу са СКД *Просвјета* – пододбор Сплит. То је био и разлог што су за вријеме боравка у Крагујевцу председник СКД *Просвјета* – пододбор Сплит Момчило Русић и председник Удружења Срба из Хрватске *Никола Тесла* Крагујевац Милан Љубовић потписали *Повељу о пријатељству* ова два друштва и заказали нови сусрет следећег лета у Сплиту. **СК**

ВИЈЕНАЦ ЗА СТРИЈЕЉАНЕ ЂАКЕ У ШУМАРИЦАМА

Након пријема у Градској скупштини, гости из Хрватске обишли су Спомен-парк у Шумарицама, гдје су положили вијенац крај споменика стријељаним ђацима и професорима. Такође, у оквиру једнодневнoг боравка гости су обишли и Народну Библиотеку *Вук Караџић*, Музеј *Стара Ливница* и манастире у Дивостину и Драчи.

СКАНДАЛОЗНА ОДЛУКА О ИМЕНОВАЊУ ГОТОВИНЕ ЗА САВЈЕТНИКА ОДБРАНЕ

17.11.2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује као скандалозну и срамну одлуку Хрватске владе да ратног злочинца Анту Готовину именује за посебног савјетника потпредсједника Владе и министра одбране Дамира Домазета.

Добро је познато да је Анте Готовина био дио злочиначке организације на челу с Фрањом Туђманом, чији је циљ био стварање етнички чисте хрватске државе. За остварење тог циља вршена су масовна убиства и мучења српских цивила и ратних заробљеника, протјеривање Срба из својих кућа и станова и пљачкање, отимање и минирање српске имовине. Такође, генерал Готовина био је дио злочиначке организације коју чини 16 хрватских генерала, укључујући садашњег хрватског министра одбране Дамира Крстичевића и бившег министра одбране Анту Котромановића, који су одговорни за прогон 120.000 Срба и убиство преко 1.600 српских цивила и војника на подручју западне Крајине након агресије на западне дијелове Републике Српске.

Линта подсећа да је хрватска предсједница Колинда Грабар Китаровић прошле године у тзв. Вијеће за домовинску безбједност именовала Анту Готовину и Младена Маркача, које је првостепено вијеће Хашког трибунала априла 2011. године осудило, на основу бројних доказа, за ратне злочине над Србима. Жалбено вијеће Хашког трибунала новембра 2012. године донијело је прегласавањем несхватљиву одлуку којом су обојица генерала ослобођена кривице. Тим чином Хашки трибунал се наругао страдалим Србима, њиховим породицама и читавом српском народу.

ПЛЕНКОВИЋЕВА ИЗЈАВА О ГОТОВИНИ УВРЕДЉИВА И ПОНИЖАВАЈУЋА ЗА СРБЕ

19.11.2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује увредљивом и понижавајућом за протјеране Србе и читав српски народ изјаву хрватског премијера Пленковића да је ратни злочинац Анте Готовина оријентисан на мир, сарадњу, будућност и стабилност. Анте Готовина је био истакнути члан злочиначког удружења на челу са Туђманом. Они су масовним убиствима и протјеривањем Срба, пљачком, отимањем и уништавањем српске имовине скоро у потпуности остварили циљ Анте Павелића, а то је етнички чиста хрватска држава. Одлука Пленковића да за министра одбране постави Дамира Крстичевића, који је под вишегодишњом истрагом за најтеже ратне злочине, показује да је и нова Влада Хрватске окренута према прошлости и глорификацији ратних злочинаца и жртава из сопственог народа а негирању и прећуткивању српских жртава. Линта позива српско тужилаштво за ратне злочине да почне далеко ефикасније да ради на процесуирању свих кривичних дјела ратних злочинаца над Србима који су почињени током и после хрватских војних акција на подручју данашње Хрватске и Босне и Херцеговине (*Откос, Оркан и Бљесак* у западној Славонији, *Масленица, Миљевачки плато, Медачки цеп и Олуја* у Крајини, *Зима 1994, Лето 1995, Мастрал и Јужни потез* у окупираним дијеловима Републике Српске), као и низу хрватских и бошњачких градова и мјеста. Један од предуслова далеко ефикаснијег рада Тужилаштва за ратне злочине јесте увођење тимова за ратне злочине са подручја БиХ, Хрватске и Косова и Метохије. У случају да правосудје Хрватске и БиХ одбију сарадњу потребно је започети суђења у одсуству против свих починилаца ратних злочина над Србима.

ХРВАТСКА КОЧИ ПРОЦЕС ЕКСХУМАЦИЈЕ

19.11.2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта констатује да су надлежни органи Хрватске на Градском гробљу у Задру завршили процес ексхумације 18 посмртних остатака жртава српске националности које су страдале у акцији хрватске војске и полиције *Олуја* и од којих су узети узорци ради идентификације методом ДНК анализе. Овај процес ексхумације од посебно је значаја за породице несталих лица, које годинама покушавају да пронађу и достојно сахране посмртне остатке својих најближих. Наведеном ексхумацијом настављен је процес који је започет априла и маја 2013. године када су ексхумирани посмртни остаци укупно 56 лица. Нажалост, Хрватска ништа не чини да већ ексхумиране посмртне остатке Срба идентификује у Заводу за судску медицину и криминалистику и преда породицама жртава.

Линта тражи од надлежних институција Србије и Хрватске да максимално убрзају процес ексхумације познатих гробница, као и процес идентификације посмртних остатака у костурницама у Хрватској. Потребно је да се тачно одреде временски рокови за рјешавање овог проблема, да се организују што чешћи тематски састанци и састанци у ширем саставу, као и јединичка теренска извиђања на свим мјестима гдје постоје информације да се могу наћи гробнице. Такође, неопходно је да се отворе архиви бивше ЈНА и други архиви који садрже информације о несталим лицима. Питање несталих је најважније цивилизацијско и хуманитарно питање без чијег рјешавања не можемо говорити о успостави међусобног разумијевања и повјерења у региону западног Балкана.

ИЗЈАВА ХРВАТСКЕ ПРЕДСЈЕДНИЦЕ КОЛИНДЕ ГРАБАР КИТАРОВИЋ ЈОШ ЈЕДНА НЕИСТИНА

Хрвати се нису суочили са усташком прошлошћу

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује као велику неистину изјаву хрватске предсједнице Колинде Грабар Китаровић да се хрватско друштво суочило са усташким злочинима и прошлошћу, али не и са комунистичким.

Анкета загревачког *Јушарнег листића* из 2013. године, према којој више од 40% Хрвата оправдава усташки геноцид над Србима, Јеврејима и Ромима а за усташки поздрав „За дом спремни“ тврди да је патриотски слоган, показује да Хрватска никада није успјела да се суочи са усташком прошлошћу. Усташки и други фашистички симболи и изјаве које величају усташтво у великој мјери присутни су у хрватском јавном животу. Значајан број хрватских политичара, научника, спортиста и других јавних личности промовишу усташтво или га прећутно одобравају. Надлежне државне институције не кажувају појединце и групе које шире говор мржње на спортским утакмицама, концертима, путем графита, анти-српских и усташких емисија и коментара на порталима значајног дијела хрватских медија.

Линта истиче да у Хрватској никада није извршен процес денацификације и да хрватско друштво никада није признало да је над Србима у НДХ извршен геноцид. Бројне чињенице говоре у прилог наведеној тези: није обновљено преко 3.000 срушених споменика из времена НОБ-а; нису ексхумирани и достојно сахрањени посмртни остаци убијених Срба из стотина крашких и велетитских јама; у Глини гдје је 1941. године у православној цркви поклано 1.500 Срба, није враћен назив Спомен-дом и табла са именима жртава, и није укинута срамна одлука градске власти којом је забрањено одавање почasti српским жртвама пред Спомен-домом; стална музејска поставка у Јасеновцу не приказује усташке злочине; у хрватским школама користе се уџбеници у којима се велича улога усташа и поричу злочини над Србима; на снази је и даље скандалозна одлука Предсједништва Хрватског сабора да Сабор буде покровитељ манифестације убијеним усташама и другим припадницима хрватске војске у Блајбургу; преостале живе усташе и домобрани примају пензије у хрватској више од 20 година; хрватски званичници редовно иду у Блајбург на поклоњење убијеним усташким злочинцима; у хрватској војсци користе се чиновни и називи јединица из НДХ; подижу се споменици усташким терористима и одржавају мисе за усташке злочинце.

ШОКАНТНА ОДЛУКА ГРАБАР КИТАРОВИЋ ДА СЕ СЛИКА СА УСТАШКОМ ЗАСТАВОМ

Нови скандал: Београд треба да преиспита односе са Загребом

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује шокантном одлуку хрватске предсједнице Колинде Грабар Китаровић да се приликом недавне посјете Канади слика са усташком заставом. Посебно је шокантна њена изјава да у томе не види ништа спорно. Ово је још један доказ да Колинда Грабар Китаровић отворено подржава усташе и усташку идеологију.

Линта подсећа да је хрватска предсједница недавно рекла да обожава да слуша проусташког пјевача Марка Перковића Томпсона; хрватска предсједница одлази у Блајбург гдје полаже цвијеће убијеним усташама на спомен-плочу на којој се налази усташка шаховница; хрватска предсједница одликовала је Николу Штедула, челника проусташког хрватског покрета чиме је званично изједначила антифашистички и усташки покрет; хрватска предсједница, као врховни командант оружаних снага, није осудила мису за усташке генерале и злочинце на којој војни викар З. Гардијске бригаде слави усташтво; хрватска предсједница се прави да има слаб слух јер на фудбалским утакмицама на којима игра Хрватска не чује када навијачи узвикују усташки поздрав: „За дом спремни!“...

Линта позива Министарство спољних послова Србије да затражи од Европске комисије и Европског парламента да осуди неприхватљиво понашање Колинде Грабар Китаровић, која отворено рехабилитује фашистичке симболе и фашистичку идеологију у Хрватској и шаље јасну поруку да је усташтво темељ данашње хрватске државе.

Хрватска предсједница својим проусташким поступцима и изјавама већ дуже времена дубоко вријеђа стотине хиљада Срба, Јевреја и Рома, који су на бестијалан начин убијени у злогласној НДХ, али и читав српски, јеврејски и ромски народ. Очигледно је да хрватској предсједници апсолутно нису битни добросусједски и партнерски односи са Србијом, који треба да буду засновани на вриједностима поштовања људских права, антифашизма и људског достојанства.

Због тога наше државно руководство треба да преиспита своју политику сарадње према Хрватској. Повремене изјаве хрватске предсједнице у којима осуђује усташтво су декларативног карактера и искључиво су намијењене за спољну употребу када се сусретне са представницима страних држава и међународних организација.

ОДГОВОРНОСТ ЗА ПОЧЕТАК РАТА ВУКОВАРУ СНОСИ ЗЛОЧИНАЧКИ РЕЖИМ ФРАЊЕ ТУЂМАНА

Вуковар је мјесто и великог српског страдања

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да је Вуковар мјесто страдања и српског и хрватског народа, а не само хрватског, како наводи хрватски премијер Пленковић. Пленковић и сви остали хрватски политичари неће да говоре о правим узроцима рата у Вуковару. Све је почело у прољеће 1991. године када су припадници тзв. Збора народне гарде (ЗНГ) и других хрватских паравојних формација почели дизати у ваздух српске кафиће и куће, а затим су почела организована застрашивања, пљачке, информативни разговори, отимања, премлаћивања и убиства Срба. Порука српском становништву била је јасна: морају напустити Вуковар ако желе да сачувају живе главе. Терор који су над Ср-

бима спроводили ЗНГ-овци и лица у цивилу, на челу са Томиславом Мерчепом, најбоље је описао повјереник Хрватске владе за Вуковар Марин Видић Били, који је августа 1991. године послао писмо Фрањи Туђману и лидерима хрватских опозиционих странака. Важно је нагласити да до почетка рата у Вуковару септембра 1991. године није било убиства Хрвата, што јасно говори да су Срби били одређени за мир и заједнички живот. Поред тога, хр-

ватске паравојне формације су крајем августа 1991. започеле блокаду гарнизона ЈНА у Вуковару без икаквог повода, којем су искључили воду и струју, а припаднике ЈНА убијали су снајперима.

Линта наводи да Удружење српских породица убијених, погинулих, несталих и насилно одведених лица *Прошив заборав*, које дјелује у Хрватској, има податке да је током лета и јесени 1991. године у Вуковару убијено или нестало око 120 Срба. Такође, седам породица српске националности поднијело је кривичне пријаве против Томислава Мерчепа 2012. године. Поднесене пријаве одnose се на убиства и нестанак чланова њихових породица, што се десило прије почетка ратних сукоба у Вуковару. Државно тужилаштво Хрватске

још није почело конкретно поступати по њиховим пријавама. Бивши градоначелник Вуковара Жељко Сабо одбио је захтјев представника Срба да се у Вуковару подигне спомен-обилежје цивилним жртвама рата српске националности. То је један у низу доказа да Хрватска жртве дијели по националној припадности. Хрватске жртве су признате, имају пензије и медијску пажњу, док српске жртве негирају и прећуткују да се не била довела у питање лажна теза да су рат у Вуковару тобоже започели Срби и ЈНА. Бројне чињенице јасно потврђују да главну одговорност за почетак рата Вуковару сноси злочиначки режим Фрање Туђмана, чији је стратешки циљ био стварање етнички чисте хрватске државе, без или са што мање Срба.

ТРАЖИТИ ПОВРАТАК СВИХ НАДЛЕЖНОСТИ КОЈЕ СУ ПОЛИТИЧКИМ НАСИЉЕМ ОДУЗЕТЕ ОД РС

Поштовање Дејтонског споразума главни задатак

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта, поводом 21-годишњице од потписивања Дејтонског споразума, оцјењује да главни задатак у наредном периоду треба да буде борба за досљедно поштовање изворног Дејтонског споразума и повратак свих надлежности које су правним и политичким насиљем одузете од Републике Српске и пренесене на ниво БиХ. Опредијељење високог представника, дијела међународне заједнице и бошњачке елите да и даље инсистира на политици кршења изворног Дејтонског споразума производи трајну нестабилност, подиже тензије и јача неповјерење и страха међу народима који живе у Босни и Херцеговини. Дејтонски споразум је окончао рат у Босни и Херцеговини и због тога његово досљедно пошто-

вање један је од најважнијих предуслова јачања мира, стабилности и даљег наставка рада на помирењу Срба, Бошњака и Хрвата.

Линта сматра да политика двоструких стандарда дијела међународне заједнице под-

стиче и охрабрује бошњачке политичаре да не одустају од идеје стварања централистичке и унитарне БиХ и укидања Републике Српске. То је један од разлога због чега бошњачки политичари нису спремни да покажу зре-

лост и одговорност и одбаце политику подршке наметнутим одлукама високог представника.

Само стални дијалог српских и бошњачких политичара заснован на принципу поштовања изворног Дејтонског споразума и доношења одлука путем договора може довести до покретања суштинских реформи у друштву, убрзаног напретка Босне и Херцеговине према Европској унији и бољег живота свих њених грађана.

Очигледно је да само искрено прихватање Босне и Херцеговине као сложене заједнице двају ентитета и трију конститутивних народа, како је дефинисана у изворном Дејтонском споразуму, од свих заинтересованих страна јесте једино добро рјешење за актуелну политичку кризу.

ХАПШЕЊЕ ЖЕЉКА ВУЈАШКОВИЋА - ПОЛИТИКА ЗАСТРАШИВАЊА СРБА

25. 11. 2016. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да хапшење бившег припадника полиције РСК Жељка Вујашковића (61) представља још један доказ да се нова Влада хрватске не разликује од претходних јер наставља дугогодишњу политику застрашивања протјераних Срба, с циљем цементирања етничког чишћења. Очигледно је да Хрватска повременим хапшењима настоји да спречи што више протјераних Срба да се активно боре за своја имовинска, стечена, статусна и друга права која су им одузета насилним и незаконитим путем.

Поред тога, повременим хапшењима Срба Хрватска стално покушава да потврди лажну и апсурдну тезу да су Срби били агресори који су чинили злочине и етничка чишћења а Хрвати жртве који су тобоже водили ослободилачки рат. Жељко Вујашковић, који је рођен у Вировитици, ухапшен је на граничном прелазу код Шида, због наводно почињеног ратног злочина.

Линта очекује да Влада Србије покрене дијалог са новом Хрватском владом о престанку хапшења Срба путем хрватских потјерница, као и кажњавању свих одговорних за ратне злочине.

Без кажњавања ратних злочинаца, без обзира на националну припадност, није могуће говорити о односима међусобног поштовања и сарадње у региону западног Балкана. Такође, Линта је позвао Тужилаштво за ратне злочине Србије да, у складу са домаћим прописима и међународним конвенцијама, почне да гони бивше припаднике хрватске војске и полиције који су наредили или извршили бројне ратне злочине против Срба. Српско тужилаштво за ратне злочине у претходном периоду углавном је процесуирало лица српске националности која су починила злочине против хрватских цивила и ратних заробљеника.

Линта сматра да наше надлежне институције треба да почну суђења у одсуству осумњичених и оптужених бивших припадника хрватске војске и полиције, у случају да Хрватска одбије сарадњу и даље настави да крши преузете међународне обавезе везано за кажњавање ратних злочинаца.

ХАПШЕЊЕ МИРОСЛАВА ЈОВИЋА НОВИ ПРИТИСАК НА СРБЕ

30. 11. 2016. *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта сматра да изручење Јовић Мирослава (47) Хрватској од стране Црне Горе због наводне одговорности за ратни злочин показује да хрватска држава наставља политику застрашивања бивших припадника војске и полиције РСК. Јовић, крајишки Србин, живио је у Тивту, гдје је имао клесарску радњу. Он није имао српско држављанство јер је Србија одбила његов захтев за пријем због тога што је прецесуиран за ратни злочин. Наиме, жупански суд у Сиску 2006. године осудио га је на 15 година затвора у одсуству јер је наводно са извјесним Миланом Станојевићем починио ратни злочин 1991. године у мјесту Горње Табориште (општина Глина). Изјаве појединих лица демантују чињеницу да је Мирослав Јовић починио било какав ратни злочин.

Линта истиче да је Мирослав Јовић 162. Србин који је ухапшен по хрватским потјерницама, што потврђује да хрватско правосудје није ни независно ни непристрасно, већ је у функцији хрватске политике цементирања етничког чишћења Срба. Хрватска држава све припаднике војске и полиције бивше РСК сматра агресорима и потенцијалним ратним злочинцима, а припаднике хрватских оружаних снага херојима, који у тзв. домовинском рату нису могли да почине ратне злочине. Због тога је веома важно да Србија никада не пристане на неразуман захтев хрватске стране да укине закон о регионалној надлежности за ратне злочине. Крајње је вријеме да наше Тужилаштво за ратне злочине почне да гони наредбодавце и починиоце бројних ратних злочина над српским цивилима и заробљеницима.

ХИСТЕРИЈА ДРЖАВНОГ ВРХА ЗБОГ ХАПШЕЊА БИВШИХ ПРИПАДНИКА ХВО ИЗ ОРАШЈА

Притисак на правосудје у Сарајеву

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да вишедневна хистерија хрватског државног врха, због хапшења 10 бивших припадника Хрватског вијећа одбране (ХВО) из Орашја осумњичених за ратни злочин против Срба, представља још један доказ да Хрватска није спремна да се суочи са својом злочиначком прошлосту. У питању је очигледан притисак званичног Загреба на правосудје у Сарајеву с циљем да налогодавци и извршиоци злочина над Србима у Орашју и другим мјестима у БиХ избјегну рuku правде.

Бројне чињенице јасно потврђују да је кроз логоре на подручју Орашја од маја 1992. до јула 1993. године прошло више од 400 српских цивила и припадника Војске Републике Српске. Они су на поменутом подручју били изложени савијестним психолошким тортурама а један број њих је убијен или су остали трајни инвалиди. Велики број свједока, логораша Срба, свједочио је о својим страдањима, о мучењу других логораша Срба, и о убиствима која су почињена у логорима на овом подручју.

Линта сматра да хапшење бивших припадника ХВО из Орашја представља тек пр-

ОДЛУКА СУДА БИХ УВРЕДА ЗА СРПСКЕ ЖРТВЕ

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује несхватљивом одлуку Суда БиХ да укине притвор бившим припадницима Хрватског вијећа одбране који су ухапшени због злочина над Србима у Орашју. Трагична је чињеница да је Суд БиХ донио рјешење којим је одбијен приедлог Тужилаштва БиХ о продужењу притвора, а да се с друге стране проналазе масовне гробнице злочина припадника ХВО на подручју Посавине. Осумњиченима Ђури Матузовићу, Иви Оршוליћу, Тади Оршוליћу, Марку Доминиковићу, Јоси Недићу, Марку Блажановићу, Мати Живковићу, Анти Живковићу и Стјепи Ђурићу одређене су мјере забране напуштања мјеста боравишта, уз обавезу овлашћених службених лица да најмање два пута дневно, насумично контролишу да ли осумњичени бораве на назначеним адресама, те забрана путовања, уз привремено одузимање свих путних исправа, забрану издавања нових и забрану коришћења личне карте за прелазак границе.

Линта сматра да наведена одлука Суда БиХ представља увреду за српске жртве рата. Крајње је неприхватљиво да Суд и Тужилаштво БиХ дозволе да највиши званичници Хрватске, који својим изјавама и понашањем рехабилитују усташтво, успијевају политичким притиском и утицајем да ослободе ратне злочинце ХВО-а из Орашја. Ово је још један доказ да су Срби пред правосудјем БиХ дискриминисани у погледу процесуирања ратних злочина у односу на Хрвате и Бошњаке. Очигледно је да високи представник БиХ и дио међународне заједнице и даље воде политику двоструких стандарда у односу на жртве и злочинце јер не одустају од бесмислене тезе да су Срби агресори и злочинци, а Хрвати и Бошњаци тобоже жртве које су водиле одбрамбени рат.

ви корак на путу остваривања правде за српске жртве и њихове породице у БиХ.

Сљедећи корак јесте подизање оптужнице и суђење налогодавцима и извршиоцима злочина над Србима не

само у у Орашју већ широм БиХ током рата.

Још увијек нико није одговарао за масовна убиства српских цивила и ратних заробљеника у Купресу, Мркоњић Граду, Гламочу, Грахову, Босанском Петровцу, Санском Мосту, Дрвару, Јајцу, Босанској Крупи, Шипову, Кључу, Доњем Вакуфу, која су у јесен 1995. године починили Пети корпус Армије БиХ и хрватске снаге на чијем су челу били, између осталих, генерали Анте Готовина и Дамир Крстичевић.

Линта очекује да је крајње вријеме да Тужилаштво и Суд БиХ почну процесуирати злочине над Србима и на тај начин суштински допринесу успостави истих стандарда у суђењима за ратне злочине као један од предуслова јачања повјерења и помирења међу народима који живе у БиХ.

КО ЈЕ ОДГОВОРАН ЗА ПРОГОН 120.000 СРБА?

12. 11. 2016. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта најоштрије осуђује провокативну изјаву хрватског премијера Андреја Пленковића да је хрватска војска била ангажована на ослобађању територија БиХ од великосрпске агресије на челу са Слободаном Милошевићем. Хрватска војска, заједно са Хрватским вијећем одбране, у злочиначким операцијама *Маестрал* и *Јужни потез* окупирала је западне дијелове Републике Српске и том приликом извршила масовно етничко чишћење и бројна убиства Срба на подручју општина Дрвар, Шипово, Јајце, Босански Петровац, Босанска Крупа, Кључ и Мркоњић град. Линта поздравља одлуку МУП-а Републике Српске да подигне кривичне пријаве против 16 хрватских генерала, укључујући садашњег хрватског министра одбране Дамира Крстичевића, бившег министра одбране Анту Котромановића и Анту Готовину, који су одговорни за прогон 120.000 Срба и убиство преко 1.600 српских цивила и војника. Тужилаштво и Суд БиХ имају шансу да покажу да ли је спремни да постану независне и професионалне институције што претпоставља да се процесуирају сви ратни злочини који су се десили и над српским народом.

Само једнак и објективан приступ у кажњавању свих ратних злочинаца и поштовање свих жртава, без обзира на њихову националну и вјерску припадност, може допринијети јачању мира и стабилности у Босни и Херцеговини и региону западног Балкана.

Одржано 26. Крајишко вече у Панчеву

У Дому војске у Панчеву 25. новембра 2016. године одржано је традиционално 26. Крајишко ѓрело на коме су се окупили Крајишници, њихови пријатељи Херцеговци и други грађани. На прелу је присуствова-

ло преко 300 гостију и пријатеља удружења поријеклом из Српске Крајине. Међу гостима су били представници сличних удружења из Каћа, Бања Луке, Мркоњића, Книна и осталих градова. Госте је поздравио пот-

председник удружења Вукашин Даничић са председником Мирославом Медићем и потпредседником Миодрагом Малићем.

Присутне су забављали крајишка група Мајкани, Миле Делија, оркестар Браћа Серганици са пјевачицом Бебом. Уз музику, пиће, вечеру и богату томболу присутни су у великом броју остали на дружењу до раних јутарних часова.

Међу гостима су, између осталих, били присутни народни посланик и председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта и председник Коалиције удружења избјеглица Миле Шапић.

ДОБИТНИЦИ ОКТОБАРСКЕ НАГРАДЕ ПАНЧЕВА

Организатор дружења било је Удружење Срба из Републике Српске и Републике Српске Крајине које је основано 1991. године у Панчеву. Циљеви удружења су пружање помоћи својим сународницима, његовање традиције и обичаја родног краја и бављење хуманитарним радом. За свој дугогодишњи рад Удружење је одликовано Октобарском наградом Града Панчева као највишим одликовањем за појединце и групе грађана. Удружење Срба из Републике Српске и Републике Српске Крајине је чланица Коалиције удружења избјеглица.

Одржана годишња скупштина Удружења Славонија у срцу

У недељу 27. 11. 2016. године у Београду, у улици Тошин бунар 163, одржана је редовна годишња скупштина Удружења Славонија у срцу Београд. Удружење је основано прије двије године са циљем његовања и заштите изворних обичаја славонских Срба, српске народне ношње, пјесама, игара и ручних радова. Више стотина година Срби су били већинско становништво у Славонији. За то вријеме формиране су многобројне културне посебности славонских Срба. Посебно се ту истичу мушка и женска народна ношња формирана у 18. вијеку под утицајем барока западне Европе и Беча, Тарабан и Лојовац, игре уз музику. Интересантно је да ниједна друга група Срба не игра Тарабан и Лојовац. Славонски Шокици имају сличну народну ношњу и дрмеш, сличну игру, али ипак другачију од српског Тарабана. Ова два блиска, језич-

ки и судбински, народа у међусобном контакту формирала су сличне обичаје, али ипак другачије да их можда разликувати као засебне етничке групе.

Почетком овога вијека на бискупској конференцији Шокици су као католици, једном од бискупских резолуција, преименовани у Хрватске и од тада њихов културни развој почиње да се удаљава од културног развоја Срба. Ниједна од етничких група новоустановљених и старих Хрвата не игра Дрмеш изузев Шокаца и Лојоваца, изузев Буњеваца.

На годишњој скупштини поднијети су извјештаји: председника Извршног одбора Миодрага Жарковића, вође изворне групе Милана Милаковића, благајника и Надзорног одбора. Сви извјештаји су акламацијом усвојени. Скупштини су као гости присуствовали: Миодраг Линта, потпредседник

скупштинског одбора за дијаспору и Србе у региону и председник удружења Савез Срба из региона; Миле Шапић, председник Коалиције удружења избјеглица и Јово Каблар, председник Удружења пензионера из Хрватске.

Миодраг Линта и Јово Каблар су краћим говорима поздравили учеснике и подржали Управни одбор у свим активностима на чувању културе славонских Срба. Миле Шапић је такође поздравио скупштину и у својству врсног фоторепортера направио много фотографија учесника обучених у народну ношњу и ручних радова, пешкира и прекривача са којима је декорисана сала и сторадног председништва.

Након конференције, послужена је вечера. Послије вечере настављено је дружење уз традиционалну музику славонских свирача, пјесме и игре славонских Срба.

САВОС.ЛАЗИЋ

Девето Вече Гламочана у Каћу

У суботу 29. октобра у ресторану "Оморика" у Каћу одржано је девето традиционално Гламочко вече. Завичајно дружење окупило је велики број земљака. Уз богат културно - умјетнички програм у којем је највећи терет програма изнио КУД "Будућност" из Гламоча, окупили су се присјетили игара и пјесама родног краја.

Свој допринос дали су Гламочани који сада живе далеко од завичаја. Ранко Ерцег отргнуо је од заборава свирање на усној хармоници, а публика је могла да ужива слушајући пјесничињу Ранку Срдих Милић,

УДРУЖЕЊЕ ОСНОВАНО 2009. ГОДИНЕ

Удружење "Гламочко Коло" у Новом Саду основано је 2009. године као удружење грађана чији је циљ заштита, одржавање и популаризација наслеђа Гламоча. Први председник Удружења био је професор др Ковилко Ловре који је радио са групом ентузијаста и поштовалаца завичајне културе, традиције и обичаја. Од 2015. године скупштина удружења изабрала је актуелног председника др Милоша Радумила. Удружење је промовисало књиге чланова Удружења (Сребреничка подвала, аутора пуковника Ратка Шкрбића), а били су и међу организаторима обиљежавања седамдесете годишњице досељавања Срба из Гламоча у Банатски Деспотовац.

гуслара Влада Руња, мушку пјевачку групу Српска Традиција, Језеро, Миленка Крндију, Мишка Јовичића, а

програм су подржала и браћа из Змијања.

Програм је водила Дејана Крњаја. По традицији уз Гламочане су и на овом скупу подржали представници братских Удружења, Петровчана, Дрварчана, Врбљанаца, Граховљана, Лијељана као и представника Савеза крајишких удружења.

— Жеља нам је да се што боље повежемо са удружењима из наших крајева. Планирамо одлазак у Гламоч и акције око очувања наше ћирилице — поручује др Милош Радумило.

СК

ОБНОВИЛИ НАЈСТАРИЈИ ХРАМ У ОПШТИНИ ГЛАМОЧ

Веома смо поносни што је Удружење учествовало у прикупљању средстава за обнову храма Светог Петра и Павла у селу Ваган. Ријеч је о најстаријој цркви на територији општине Гламоч, која је у ратном вихору деведесетих била скоро потпуно порушена - рекао је др Милош Радумило, председник удружења. Захваљујући удружењу, као и бројним донаторима и људима добре воље расељених широм свијета успјели смо са људима добре воље из Гламоча и Бања Луке да урадимо грубе зидарске радове и кровну конструкцију - са поносом истиче Радумило.

Крајишка кестенијада у Чикагу

Удружење Крајишких Срба Прело из Чикага одржало је прошле суботе шесту по реду кестенијаду. И док се на имању Цркве Св. Јован Крститељ у чикашком кварту Хомер Глен ширио мирис печених кестена и печене домаће, банијске димљене кобасице, у цјелодневном програму одржавао се турнир у фудбалу, боћању и крајишке пастирске игре.

— Поред кестенијаде током године организујемо још ловачку забаву и манифестацију Крајишко ѓрело, на којој се присјетимо наших старих обичаја и старих заната. Сваке године то су обичаји друге регије: Кордуна, Лике, Баније, Славоније, Далмације, Босанске Крајине и других. Свака наша манифестација је и хуманитарног карактера: прикупљамо помоћ за ви-

шечлане српске повратничке породице у Хрватској и у друге сврхе. У томе дијелу сарађујемо са организацијом Срби за Србе. Посебно нам је задовољство што на наше манифестације долази пуно младих, дјеце и омладине, који се, иако су рођени у Америци, упознају са начином живота својих предака — истиче председник Прела Петар Кутлић.

Посјетиоци из шире околине Чикага и из околних градова имали су прилике да на кестенијади виде крајишке пастирске игре за дјецу и одрасле као што су бацање камена са рамена, трчање у цаку, навлачење копчаца, скок у даљ из мјеста, превлачење палије (тољаге) и друге.

На овогодишњој кестенијади све је подсећало на завичај па и сами кестени који су увезени из Италије и највероватније убрани на Петровој гори или Шамарици. Гурмански специјалитет — свјежу димљену кобасицу припремају чанови Удружења који су, прије протјеривања, радили у петрињском Гавриловићу, док домаће колаче припремају чланице Прела. Домаћини су припремили и изложбу рукотворина. Све то одвијало се уз завичајну музику, а међу пјевачима је предњачио Илија Трбојевић, родом са Кордуна.

С.ДАНЧУО

ОДРЖАНА ТРИБИНА ЗА ИЗБЈЕГЛА И ПРОГНАНА ЛИЦА У СРБОБРАНУ

Скратити компликоване процедуре

Узгради општине Србобран одржана је 4. новембра 2016. године трибина на тему унапређивања интеграције избјеглих и прогнаних лица у локалну заједницу. Било је присутно око 60 избјеглих и прогнаних лица а говорили су председник општине Србобран Радивоје Парошки, народни посланик и председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта, општински повјереник за избјеглице Нада Шарчев и представник

Новосадског хуманитарног центра Маја Теофановска. Присутнима се, између осталих, обратио и члан општинског савјета за миграције у име избјегличке популације Богдан Љуштина.

Народни посланик Миодраг Линта говорио је о бројним проблемима избјеглих и прогнаних лица у мјестима одакле су протјерани, као и у процесу интеграције.

Он је позвао присутне да се у што већем броју одазо-

ву на попис уништене, оштећене или отете имовине која се налази у Хрватској, Босни и Херцеговини и Словенији.

Такође, Линта је истакао да је коначно дошло вријеме да Србија донесе нови закон о ветеранима којим би се свим припадницима војске и полиције бивше РСК признао ратни стаж у двоструком трајању од 1991. до 1995. године и задржала досад стечена права инвалида и породица палих бораца. Свим оним инвалидима и породицама палих бораца који досад нису остварили своја права нови закон то треба да омогући.

Председник Скупштине општине Србобран Радивоје Парошки поздравио је све присутне и јасно нагласио да код актуелне општинске власти постоји снажна политичка воља да се максимално помогне интеграција избјеглих и прогнаних лица у локалну средину. На подручју општине Србобран живи око 1.200 избјеглих и прогнаних лица.

УДРУЖЕЊЕ ГРАЂАНА КРАЈИНЕ ЗОРА КРАГУЈЕВАЦ ПО 13. ПУТ ОКУПИЛО ЗЕМЉАКЕ

Крајишко вече у Крагујевцу

У организацији удружења грађана Крајине Зора из Крагујевца у ресторану *Палисад* одржана је по тринаести пут манифестација *Крајишко вече*.

Манифестацију су отворили домаћини: мушка и женска пјевачка група и млади гуслар Огњен Андрић са неколико изворних пјесама из Крајине.

Крајишницима се обратио писац Александар Васиљевић и кратко представио своју књигу *Никола са Цетиње*, чија се радња одиграва у Книнској крајини.

Поред домаћина из Крагујевца, на манифестацији су били и Крајишници из Параћина, Јагодине, Рековца, Раче и Аранђеловца.

Бране Паић је отпјевао више крајишких пјесама а заиграло се и коло. На овом сабору Крајишника окупило се пуно младих, а сви гости који су учествовали у томболу отишли су кући са добитком. Потпредседница удружења Мирјана Груборовић позвала је присутне Крајишнике да присуствују изборној скупштини удружења која ће се одржати 23. децембра 2016. године.

ПРЕДРАГ ТОДОРОВИЋ

ОБИЉЕЖЕН ДАН ФОРМИРАЊА 6. ЛИЧКЕ, 7. БАНИЈСКЕ И 8. КОРДУНАШКЕ ДИВИЗИЈЕ

Поносни на побједнике над фашизмом

Представници удружења бораца, потомака и поштовалаца НОР-а, 6. Личке пролетерске дивизије *Никола Тесла* и 35. Личке ударне дивизије, удружења бораца Кордуна, 8. Кордунашке народноослободилачке ударне дивизије, ратова 1990/99. и њихових потомака и Секције – Одбора Ратне јединице 7. Банијске дивизије одржали су 27. 11. 2016. године заједничку свечану сједницу и заједнички обиљежили Дан формирања 6. Личке, 7. Банијске и 8. Кордунашке дивизије и Дан формирања Првог хрватског народноослободилачког корпуса у Другом свјетском рату.

Свечана сједница одржана је у препуној Сали Градске општине Нови Београд уз присуство преко 250 људи.

Владимир Пејак, генерал у пензији, у свом реферату исцрпно је упознао присутне, о 6. Личкој дивизији, њеном формирању и ратном путу, док су о 7. Банијској и 8. Кордунашкој дивизији говорили Милован Лалић и Ђуро Шкалац.

Миодраг Линта је присутне поздравио у име Одбора за дијаспору и Србе у региону и истакао да је српски народ својом надчовјечанском борбом у Другом свјетском рату превео хрватски народ са по-

ражене стране на страну побједника и имао кључну улогу у стварању хрватске државе у авнојевским границама.

– Руководство Комунистичке партије Хрватске и Југославије није поштовало наведену улогу српског народа, већ је послје рата водило политику занемаривања крајишког подручја, укљонило најистакнутије српске лидере, укинуло све српске културне институције, није обезбиједило попис свих страдалица Срба и других страдалих лица, спрјечило је да се ексхумирају из велебитских и крашких јама страдали Срби и достојно сахране према правослачним обичајима и спрјечило је да се изврши денацификација и деушастизација хрватског народа. Посљедица такве политике била је поновна обнова усташтва почетком деведесетих година и протјеривање пола милиона Срба – рекао је Линта.

За више него успјешно реализацију сједнице првенствено су заслужни представници организатора, односно чланови Организационог одбора: Андрија Рашета, генерал у пензији, председавајући Радног предсједништва; Милован Лалић и Ђуро Шкалац, чланови Радног предсједништва, као и записничар Вељко Жигић.

Значајне заслуге припадају и Стеви Бекићу и КУД-у *Пешрова Јора – Кордун*, који су били задужени за припрему, организацију и реализацију културно-забавног програма, као и водитељима програма, Бојани Кекић, водитељки радног дијела сједнице и Ранки Ивковић и Милошу Крнети, водитељима културно-забавног програма.

Посебно признање одајемо мушкој и женској Пјевачкој групи КУД-а *Пешрова Јора – Кордун*, женској изворној Пјевачкој групи *Банија* и мушкој Пјевачкој групи *Ђуро*, као и присутним борцима НОР-а 1941/45. године, али и свима присутнима.

Свечаној сједници присуствовали су: Стјепан Шафран, секретар Секције Првог корпуса НОВ Хрватске и Четвртог корпуса НОВЈ, који се, и у име Делегације из Загреб, али и у своје лично име захвалио организаторима на позиву; Боро Ерцеговац, председник Субнора Београд; Драгомир Лалић, испред удружења *Завјештај оцабанин*; Миле Шапић, председник Коалиције удружења избјеглица у Р. Србији и многи други гости, представници других удружења, одбора, завичајних клубова и слично.

ВЕЉКО ЖИГИЋ

ЛОШ АЛАТ НИЈЕ ПОМОЋ

Заједнички је констатовано да постоје проблеми у реализацији Регионалног стамбеног програма због компликованих и дугих процедура у изградњи станова, додјели пакета грађевинског материјала, додјели монтажних кућа или куповини сеоских имања. Постоје случајеви када избјегличке породице пронађу власнике који су вољни да продају сеоска имања, али ти власници нису спремни да чекају на исплату дужи временски период. Такође, присутне избјеглице изразиле су своје незадовољство дугим и погрешним процедурама у процесу њиховог економског оснаживања. Најчешће се у први план ставља цијена, а не квалитет приликом јавних набавки везано за разне врсте машина, алата и слично. Због тога избјеглице добију машине и алате који су лошег квалитета и не могу да их користе за рад.

КОРДУНАШИ У ЧИКАГУ ОБИЉЕЖИЛИ СЛАВУ СВЕТУ ПЕТКУ

Акција за завршетак храма у Сјеничаку

Кордунаши који живе у Чикагу и околним градовима у недељу 30. октобра обиљежили су празник Свете Петке, коју ове године пети пут за редом обиљежавају као своју славу. Свечаност је одржана у Српском храму светог Василија Острошког у чикашком предграђу Лејк Форест.

Церемонију сјечења Славског колача предводио је свештеник Ђуро Крошњар, такође поријеклом са Кордуна, из села Чемернице крај Топуског. Како је истакао у пригодној бесједи, Кордунаши у овом дијелу Америке за своју славу одбарају су Свету Петку, којој су посвећена три храма на Кор-

дуну – у Сјеничаку, Чемерници и на Коларићу.

Домаћини славе – породице Петра Влајнића, Миле и Мирка Јеросимића, Миле Барбира, Драгице Мркаљ, Ђуре Крошњара за славску трпезу припремили су традиционална јела и пића са Кордуна.

Ово окупљање Кордунаша у Чикагу поводом славе имало је и хуманитарни карактер. Прикупљени добровољни прилози намијењени су за обнову српских храмова на Кордуну, посвећених управо Светој Петки. Овогодишње окупљање било је намијењено за завршетак српског храма у Сјеничаку.

С. ДАНЧУ

ФОТО: М. ШАПИЋ

КЛАДУШКИ ПАРОХ КАРАЂОРЂЕ ДЕРАЈИЋ

Чудо је да постојимо!

Карађорђе Дерајић парох је крупско-блатњански и администратор Глиничко-кладушке парохије, а сједиште му је у Блатну, Федерација БиХ.

– Опслужујем Босанску Крупу и дио парохија у Републици Српској, односно на подручјима општина Крупа на Уни и Нови Град, те Цазин и Велику Кладушу. То је могуће јер је овдје вјерника врло мало. О положају православца говоре наши бројни храмови и њихов изглед. Прије су то били крајеви насељени бројним Србима који су били тада већински народ, али и жртва у овим крајевима у Другом свјетском рату – каже парох Карађорђе.

Страдања у рату, расељавања након рата, одлазак у Славонију и Војводину, као и посљедњи рат де-

» Оптимиста: Карађорђе Дерајић

ведесетих допринијели су да на овом подручју има врло мало становништва српске националности, можда тек 150 у Кладуши.

– Срби су у Кладуши највише концентrirани у Босанској Бојни и Градини, гдје имамо око 100 становника. Ту смо обновили Храм Преображења Господњег уз помоћ људи из Војводине и Београда који сада тамо живе, а рођени су у овим крајевима. Овдашњи људи изузетно су радни и готово сви добро су се снашли у новим срединама. У раду наше цркве нисмо наилазили ни на какве отпоре или противљења на подручју Кладуше, ни од становништва ни од органа власти. Обновили смо и Храм Светог Георгија, у центру града, који је проглашен националним спомеником културе Босне и Херцеговине. Кад сагледамо сва та историјска збивања која су се дешавала на овом подручју од почетка прошлог вијека, заправо је право чудо да ми овдје данас уопште и постоји мо – истиче парох.

М. ЦИМЕША / ПОРТАЛ НОВОСТИ

БИЋЕ БОЉЕ

– Тренутно, гледајући будућност, перспектива на овом подручју није добра. Неизвјесна је јер нас је мало, али поучени Христовим искуством вјерујемо да ће бити боље. Будућност морамо узети у своје руке јер ово је и наша земља. Овдје сам рођен, ту живим и никакве идеологије ни политике, ни османлијска ни аустројска ни усташка власт нису моје прадједове истјерале одавде. Страх је посљедица невјеровања, а храброст је врлина која проистиче из вјере – ипак оптимистично закључује Карађорђе.

РЕАГОВАЊЕ ЧИТАОЦА

У СИСКУ ЈЕ УБИЈЕНО ОКО 5.000 ДЈЕЦЕ

Поводом вијести под насловом *Служен парастос за око 2.000 убијене српске ратне сирочади*, ко-

ју смо објавили у прошлом броју *Српског кола*, огласио се један од наших редовних читалаца Драган Чубрић. Он се позвао на монографију аутора Ивице Шустича, која је 1982. године објављена у Сиску под насловом *Споменици револуционарног радничког покрета, НОБ-а и социјалистичке револуције на подручју општине Сисак* у којој дословно пише:

Један од најзлогласнијих концентрационих логора у усташкој НДХ био је Дјечји логор у Сиску. У саставу Пролазног логора за избјеглице, односно сабирног логора у који су усташе доводиле становништво ухваћено за вријеме својих офанзива на ослобођену и полуослобођену територију, формиран је посебан логор у који су стављана дјеца родитеља одведених на рад у Њемачку или посланих у друге концентрационе логоре. Прихватилиште за дјецу избјеглица, како се логор службено звао, формирано је при крају јула 1942. године, након непријатељске офанзиве на Козару. Дјеца с Козаре и она доведена из других логора била су смјештена на четири мјеста: у основној школи у Новом Сиску, солани, Самостану Св. Винка и згради бившег Југоскокола, данас Дома културе Владимир Назор. У раздобљу од јула 1942. до краја те године у њему је боравило око 7.000 дјеце млађе од 12 година. Само у октобру 1942. године усташе су од мајки у сабирном логору отеле око 2.000 дјеце, а то се понављало више пута. Логор је ликвидан 8. јануара 1943. године.

Велики број умрле дјеце говори о ликвидацијском карактеру тог логора у коме су, осим искушеница Самостана Св. Винка, радили усташки лекари и друго особље. Дјеца су живјела у изузетно тешким условима. Спавала су на бетон или слами пуној крази, трована су храном и била препуштена глади и болестима. Из логора су свакодневно одвожени лешеве умрлих, а број жртава нарастао је у току рата на око 5.000 уморене дјеце.

КОЛОНИЗАЦИЈА ИЗ ЦРНЕ ГОРЕ У ВОЈВОДИНУ ПОСЛЕ 1945. ГОДИНЕ

Квота за ЦГ - 7.000 породица

Према неким подацима примјеном Закона о аграрној реформи и колонизацији око 40% пољопривредног земљишта у Војводини промијенило је власнике. Према рачуницама др Николе Гаћеше, једног од најтемељенијих истраживача колонизације, до 1948. у Војводину је колонизовано око 286.000 људи из Босне и Херцеговине, Хрватске, Србије, Црне Горе, с Косова, претежно из борачких породица. Њима је додијелено 668.412 хектара земље.

Досељавање је настављено и каснијих деценија, али није било организовано у облику колонизације.

Републичка колонизационна квота Црне Горе одређена је дакле на 7.000 породица. Било је планирано да се квота расподијели према срезovima:

- **Никшић (1.200 породица),**
- **Цетиње (1.000),**
- **Шавник (1.000)**
- **Титиград – Подгорица (600),**
- **Пљевља (600),**
- **Колашин (500),**
- **Даниловград (450),**
- **Бијело Поље (450),**
- **Котор–Херцег Нови (350),**
- **Беране (300),**
- **Андријевица (300)**
- **и Бар–Улцињ (250)**

Координацијом савезног Министарства за колонизацију и Министарства пољопривреде и шумарства НР Црне Горе колонизација је усмјерavana у планирана мјеста у средњој Бачкој. Размјештај колониста одређен је према критеријуму планских квота за колонијисте из црногорских срезова. У мјестима предвиђеним за насељавање колониста из Црне Горе налазила се 9.971 напуштена

ДВА ПОСЕБНА РЕГИСТАРСКА ПОПИСА

За свако од наведених мјеста колонизације дата су по два посебна регистарска пописа. Први попис сачињен је према критеријуму носилаца рјешења о колонизацији (тј. према носиоцима породичног домаћинства). Други попис, осим носилаца породичног домаћинства обухвата и све остале чланове породичног домаћинства због прецизног нотирања потпуно индивидуализоване структуре власништва над додијелим иметком.

кућа, од чега 7.860 усељивих. Спајањем та два критеријума утврђен је размјештај породица из Црне Горе по предвиђеним мјестима.

Стари Врбас и Нови Врбас (спојени у град Врбас) насељавају колонисти из никшићког среза.

Стари Сивац и Нови Сивац (спојени у насеље Сивац) насељавају исељеници из пљеваљског и бјелопољског среза.

Секић (нови назив Ловћенац) и Фекетић насељавају исељеници из цетињског, бокототорског и барског среза.

Бачко Добро Поље намијењено је исељеницима из шавничког среза.

Вепровац (Крушчић, назван по Вукману Крушчићу) насељавају исељеници из колашинског среза.

Торжу (нови назив Савино Село, по Сави Ковачевићу) добијају исељеници из беранског и андријевићког среза.

У Црвенку се насељавају колонисти из даниловградског среза.

У Пашићево (нови назив Змајево, по Ј. Ј. Змају) и Нове Шове (спојене са Старим Равно Селом) досељавају исељеници из подгоричког среза. У Кулу колонизују се исељеници из свих срезова Црне Горе. Прва композиција воза с колонијистима стигла је у Врбас почетком септембра 1945, а октобра мјесеца у Секић и Торжу те остала мјеста. До краја 1945. године успједила су још два таласа у новембру и децембру. Велика студен те зиме прекинула је колонизацију до раног прољећа.

ПОРЕКЛО-РС

КОЊИЧКИ ПАРОХ МИЛАН БУЖАНИН УВЈЕРЕН ДА СРБИ КОЈИ ДАНАС ЖИВЕ У ДОЛИНИ НЕРЕТВЕ МОГУ ДА ОПСТАНУ

Храм Светог Василија освештаћемо на љето!

Коњички парох Милан Бужанин истиче да, иако су расути широм свијета, Коњичани нису заборавили свој завичај, него се својски труде да обнове и подигну цркве, па са пуним правом заслужују признање Епархије.

– Коњичка парохија покрива три општине у долини Неретве: Коњиц, Јабланица и Прозор. На том цијелом простору имамо 130 домаћинстава или нешто мало више од 350 људи, од чега је у самом Коњицу 300, у Јабланици око 50 и четвору људи у Прозору.

● **Колико има дјеце у вашој парохији?**

– Просјечна старост наших људи у Коњицу је око 70 година. Дјеце има врло мало. У Коњицу имамо троје дјеце од Саше Жуже и моје двије дјевојчице.

● **Да ли наши људи и у којој мјери долазе на богослужења?**

– Многи вјерници у Коњицу због година не могу да дођу до цркве, па већи број причешћа имамо по кућама. На свакој литургији буде бар по 20-30 људи. Када оуде у неке друге крајеве, рецимо у РС, гдје има далеко више наших људи, видим да ни тамошње цркве недјељом не окупе више вјерника, тако да заиста могу да кажем да они људи

који данас живе у Коњицу је су веома црквени.

● **Недавно сте освештали цркву у Јабланици?**

– На територији општине Јабланица постојала је само једна капелица у насељу Острожац. Неким људима је далеко да долазе из Јабланице у Коњиц, па смо најприје кренули са идејом да направимо капелу. Када смо кренули у акцију, људи су нас подржали и одзив је био велики. Уз Божју помоћ и вјеру наших људи одлучили смо да уместо капеле подижемо цркву посвећеном Светом Пророку Захарију и праведној Јелисавети. Мало је храмова подигнуто у част родитеља Светог Јована Крститеља. Црква је мала, али веома лијепа. Подигли смо је за само годину дана градње, а освештана је на овогодишњи

празник 18. септембра. За сада у њој служимо једном мјесечно, али могуће је да ће богослужења бити и чешће.

● **Постоји ли интерес повратника да се врате у завичај?**

– Интерес за повратак је доста опао. Вријеме је учинило своје. Да је одмах након

ПРОСВЈЕТИНА ШКОЛА У МОСТАРУ

– Школска дјеца и у Коњицу и у Јабланици имају прилику да уче ћирилицу у школи, док вјеронауку нисмо успјели да организујемо у школском програму понајвише из практичних разлога. Значајно је да у Мостару при Саборној цркви дјелује Просвјетина школа за православну дјецу из долине Неретве, тако да ми суботом поведемо дјецу и тамо имају прилику да уче ћирилицу, српску историју и културу што је најбољи начин да се сачува српски идентитет. Отац Марко Гојачић је у Чапљини успио да организује такву школу, па се тамо скупљају дјеца из Чапљине и Метковића. Срби у долини Неретве опстају захваљујући својој вјери и увјерен сам да ће доћи боља времена.

У марту 1946. стиже следећи колонизациони талас, да би се процес досељавања наставио током 1946. и 1947. године, с тим да су колонисти из Црне Горе у знатно мањим групама расштркани широм Војводине у већем броју градова и селских насеља.

Процјенује се да се између 600 и 700 породица вратило у Црну Гору током самог процеса колонизације или првих година по његовом окончавању.

Колонизација је у већем обиму проведена насељавањем породица из Црне Горе у следећа мјеста:

Нови Врбас, Стари Врбас, Нови Сивац, Стари Сивац, Бачко Добро Поље, Црвенка, Фекетић, Секић (Ловћенац), Нове Шове (Равно Село), Кула, Пашићево (Змајево), Торжа (Савино Село), Вепровац (Крушчић), Парабућ (Ратково) и Српски Милетић.

У мањем обиму колонијисти из Црне Горе насељени су широм Војводине, у већем броју градова и села:

Апатин, Бачки Јарак, Бачки Моноштор, Бачко Ново Село, Банатски Брестовац, Бела Црква, Бешка, Бежанија, Бездан, Букин, Честерег, Футог, Хоргош, Инђија, Јабуча, Јаша Томић, Каравуково, Ковин, Краљевићево (Качарево), Крчедин, Куцура, Мраморак, Наково, Нинчићево, Нова Гајдобра, Нова Пазова, Нови Бановци, Озаци, Омољица, Панчево, Петроварадин, Плочица, Путинци, Рума, Руско Село, Сента, Станишић, Стара Гајдобра, Темерин, Велико Средиште, Војвода Степа, Вршац, Жабал и Земун.

ПОРЕКЛО-РС

рата била спроведена нека боља акција, процес повратка би сигурно био значајно бољи. Међутим, неким политичким елитама у том тренутку то није одговарало, а људи који су отишли у друге средине средили су свој живот, направили куће, нашли послове, школовали дјецу и тако су постали везани за нови завичај. Међутим, иако су расути повсуда, љети многи дођу у Коњиц. То је период у коме су и наше литургије доста посјећене. Села љети оживе. Штета је што немамо сталног становништва тамо, али могуће је да ће бољичице никад не смијемо заборавити свој крај. Никад се не зна шта ће будућност донијети за 50 или 100 година. Можда ће се неко једног дана и вратити, а дугујемо и прецима да оставимо достојно обиљежје нашег битисања на том простору.

● **Када би се могло очекивати освештање Храма Светог Василија Великог у Коњицу?**

– Све крупне радове ћемо завршити до краја мјесеца, тако да је остало само сликање или украшавање унутрашњости што би могло да буде брзо завршено. Вјерујем да ће Храм бити освештан током наредног љета.

Т. ЂОРОВИЋ

У БИБЛИОТЕЦИ СВЕТИ САВА У ЗЕМУНУ ПРОМОВИСАНЕ КЊИГЕ БАНИЈСКОГ ПИСЦА

Сјећања – од Голубића до Београда

У препуној сали градске општине Нови Београд 4. новембра 2016. године промовисана је књига Јована Каблара *Сјећања – од Голубића до Београда*.

Говорећи о књизи аутор Јован М. Каблар рекао је да је књига аутобиографског садржаја.

– Њу писах оловком држећи лијеву руку на срцу. То су моја сјећања и меморијска грађа мојих памћења – рекао је Каблар.

О аутору и његовој књизи говорио је и рецензент професор Миле Рајчевић.

– Јово је увијек и радо боравио међу својим људима, изучавао и записивао изворно народно благо, обичаје, ишао на диване и сијела, изучавао живот и традиционалне обичаје својих људи са којима се свакодневно сусре-

ЉЕПОТА ЖИВЉЕЊА НАШЕГ ЧОВЈЕКА

– Књига *Сјећања – од Голубића до Београда* пружиће задовољство читаоцима, ма колико оно било горко послуже трагедије српског народа у Крајини, онима који се радују да чују живу ријеч некадашњег краја, као и онима чије искре са родног огњишта свијетле далеко од родног завичаја. У свијести читаоца остаће незапамћено сјећање на љепоту живљења нашег човјека, на поносне и достојанствене људе и неуништивост духа нашег човјека. Ову књигу ће радо да има и чита свако кога вежу успомене за Голубић и Далмацију, било да живи у матици или дијаспори.

тао, а књигом коју данас промовишемо оставио у аманет садашњим и будућим генерацијама жишке са неугашених огњишта, које још увијек тињају и свијетле да отму богатству традицији од заборава, а у нашем народу се знало рећи: „Пут којим човјек прође, најбоље га и познаје.“

У књизи аутор детаљно презентује резултате гене-

аложких истраживања својих корјена, породично стабло са бројним фотографијама, слике које „никада не блиједје“, које ће многе читаоце вратити у вријеме које је остало историја.

На промоцији још су говорили: др Момчило Диклић, Данко Перичић и Душан – Дуја Ђаковић. Модератор је била Маја Вукојевић.

» Аутор Јово Каблар говори на промоцији

У БИБЛИОТЕЦИ СВЕТИ САВА У ЗЕМУНУ ПРОМОВИСАНЕ КЊИГЕ БАНИЈСКОГ ПИСЦА

Са нова два наслова Милош Кордић обиљежио пола вијека стваралаштва

Публика која је испунила простор земунске Библиотеке *Свети Сава* аплаузима је поздравила аутора Милоша Кордића, чија је прва збирка пјесама *Посиојало једно море* објављено у Сиску прије равно 50 година.

Овога пута Кордић је промовисао своја два нова дијела. Ријеч је о књизи изборних пјесама *Грумен земље очиње* и збирци пјесама *Предвечерје*.

О књизи записа, објављених прије десетак и више година у магазину за избјеглице *Прави одговор*, говорила је Милка Љубичић, тадашња главна уредница тог магазина.

– У својим забиљешкама Кордић нас упознаје са исјечцима из свакодневице малих

људи чији су животи испретурани великим политичким, националним и историјским турбуленцијама. У фокусу Милошеве пажње су такозвани постолујни, постдејтонски и посткумановски Срби. Они које су рагови измјестили из њихових села и варошица, са њихових брда и њива, шума и ливада на друге, њима непознате просторе, међу сународнике, своје, а опет туђе људе – рекла је Љубичићева и додала да Милош своје јунаке среће на разним мјестима у разним ситуацијама.

– Памти па записује њихова (не)сналажења и (не)навикавања на нови суживот и невоље од којих се штите на разне начине, неријетко и хумором, не штедећи ни себе ни окружење, али и ћутанем јер

и оно, како би то примјетио Јован Лучић, може да сачува човјека од посљедица које могу да му нанесу тренутна и несмотрена расположења – закључила је Милка Љубичић.

О књизи пјесама *Предвечерје* говорио је професор др Душан Иванић.

– *Предвечерје* је невесела књига о нашој пролазности, нас лично, пролазности завичаја, народа, генерација, расположења, годишњих доба, биља, птица – рекао је Иванић.

У програму, у коме је записе и пјесме читао сам аутор, учествовао је и гитариста Димитрије Нинковић.

Водитељски посао водио је истакнути пјесник, иначе потпредседник Скупштине Удружења Банијаца, Милош Бајић.

БАНИЈА ОНЛАЈН

» Милош Бајић, Душан Иванић, Милка Љубичић и Милош Кордић

ПРВИ СРБИН У НБА ЛИГИ, ПОРИЈЕКЛОМ ИЗ ГАТАЧКОГ АВТОВЦА

» Родио се у Чикагу у емигрантској породици, а послуже завршетка кошаркашке каријере активно је учествовао у раду Српске националне федерације Јединство

ЗДРАВКО БАТО ГОВЕДАРИЦА

Летећи Херцеговац

ПИШЕ: ПЕТАР КАРАНОВИЋ

ЈЕДАН ОД СЕДАМ СРПСКИХ ПИОНИРА НБА ЛИГЕ

Српски великани стварали су америчку НБА лигу, а један од њих свакако је био Здравко Бато Говедарица. Мада мало ко зна да је он био први Србин у најјачој лиги на свијету, далеко прије Дивца, Паспаља, Ђорђевића, Даниловића, Стојаковића, Миличића, Радмановића и осталих.

Једини Србин који је играо за чувене *Харлем Глоблројзерсе* био је син Ане и Тодора Говедарице, емигранта који су још прије Првог свјетског рата из села Автовац у Херцеговини, преко Трста, емигрирали у САД. Рођен је 1928. године у Чикагу. Одрастао је као најмлађе дијете поред три сестре Данице, Дејзи и Џозефине, и брата Вилијема, који су га од милоште звали Бато. Још као мали дјечак остао је без оца који је био лошег здравља.

25. ПИК НА ДРАФТУ

Кошарка је била његов биге од стварности. Здравко Говедарица спортску каријеру започео је још у средњој школи, гдје су скаути ревномираог Универзитета Де Пол из Чикага примјетили његов та-

ТВОРАЦ СКОК ШУТА

Здравко Бато Говедарица играо је на позицији плејмејкера. Био је мајстор разигравања и асистенција, а кад год је требало умрио је да поентира, односно да шутем или полагањем успјешно заврши акцију. Био је претеча модерних асистената, човјек који је брзо размишљао, а још брже проигравао високе играче. Био је иноватор и први је изводио скок шут из дриблинга и по томе је познат у Америци.

Здравко Бато Говедарица био је српски пионер у НБА кошарци. У његовој генерацији није било много кошаркаша српског поријекла, али ваља рећи да Бато није био једини. Поред њега пионерске кораке на америчким баскет теренима учинили су још Мајк Тодоровић, Мат Жунџић и Џорџ Ратковић. Деценију пре њих кошарку су играли Прес Маравића, отац Пита Маравића, као и Чак Чучковић и Џорџ Гламак. Сви они уписани су златним словима у историју НБА кошарке.

ленат и понудили му пуну спортску стипендију и дрес клуба *Блу димонса* из Прве дивизије НЦАА кошаркашке лиге. Иако двије године млађи, играо је у истом тиму са Џорџом Мајканом, који ће касније постати велика НБА звијезда. До краја школовања Бато је постао вођа и најбољи играч тима. На трећој години постигао је 11,5 поена по мечу, да би на завршној години студија 1951. постао водећи стријелац екипе са 14 поена у просјеку. Његове статистике ваља сагледати из другачијег угла у односу на данас, јер је без тројки и ограничења напада готово немогуће било убацивати 20 поена на једном мечу. Исте године изабран је у идеални тим НЦАА лиге.

Потом је каријера овог младог и високог Херцеговца кренула муњевито према спортским висинама. На избору младих кошаркаша Говедарицу су као 25. пика изабрали *Сиракјуз нешенелси*, професионална екипа и претеча данашњих *Филаделфија севентисиксерса*. Од избора, до првих Батиних професионалних наступа у НБА, протећи ће двије године, јер је Говедарица мобилисан у америчку војску и учествовао је у Корејском рату. Ужаси рата и двогодишња играчка пауза доста су утицали на то да његова професионална каријера буде знатно скромнија.

У сезони 1953/1954. на 23 утакмице просјечно је пости-

зао 3,3 поена и имао је по једну асистенцију. По завршетку професионалне каријере имао је сопствени приватни бизнис, а у слободно вријеме тренирао је волонтерски школске кошаркашке екипе и био пасионирани играч голфа, пише новинар Раде Јокић, који је истражио каријеру и живот Бате Говедарице.

ОЖЕНИО СРПКИЊУ

У српској заједници био је врло поштован и дуго је активно учествовао у раду Српске националне федерације *Јединство* из Чикага. Био је ожењен Српкињом Дороти Вујовић са којом је имао четири сина – Теда, Брајана, Милоша и Данета. Изабран је 1974. у Кућу славних Универзитета Де Пол, годину дана касније постао је члан Куће славних државе Илиноис. Прије десет година, 2006. изабран је за једног од 50 најбољих кошаркаша икада рођених у Чикагу, а само неколико мјесеци касније је преминуо у 78. години живота.

У отаџбини Србији и родном крају његове мајке и његовог оца, у Херцеговини, мало или готово ништа се не зна о Здравку Говедарици. Ипак, управо је Бато био тај Србин који је утабао стазе и показао пут кошаркашима српског поријекла у будућности. Двије деценије послје њега на НБА паркету закорачио је чувени Петар Пит Маравић, а онда су дошли и остали, они асови набројани на почетку овог текста.

ssr.org.rs

ГОДИШЊИЦА
ФУДБАЛА НА КОРДУНУ

Ветерани Црвене звезде увеличали кордунашку фудбалску светковину

» Утакмицом са најтрофејнијим српским клубом обиљежено 70 година постојања НК Петрова гора из Војнића

Завичајно удружење Кордунаша је уз помоћ својих пријатеља на достојанствен начин уприличило велику фудбалску светковину и обиљежило годишњицу фудбала на Кордуну и 70 година од оснивања НК Петрова гора.

На Стадиону Синиша Гајин Гинана у Војци код Старе Пазове 7. новембра 2016. године одиграна је пријатељска утакмица између ветерана репрезентације Кордуна и Црвене звезде.

Према ријечима Петра Шауле, председника Удружења Кордунаша у Београду, фудбал се на Кордуну игра више од 100 година.

– Почетак фудбала на Кордуну везује се за 1903. годину када је основан НК Карловац – рекао нам је Шаула.

УГАШЕНО СЕДАМ КЛУБОВА

Он је објаснио да је репрезентација Кордуна окупала играче из свих бивших клубова на том простору.

– Поред играча Петрове горе, која слави 70 година постојања, у тиму су и бивши фудбалери Будућности из Кнежевић Косе, ОНК 6. мај из Вељуна, НК Слуњ, НК Јединство из Вргинмоста, НК Кордун из Крњака, СД Младост из Топуског и ФК Борач из Славског поља – рекао је Шаула и истакао зашто је рођендан НК Петрове горе од изузетног значаја.

– Након злочиначке акције Олуја, сви наведени клубови су се 1995. године угасили. Само је НК Петрова гора захваљујући српским повратницима имао снагу да поново заживи. Данас је то једини српски клуб на тим просторима – рекао је Шаула.

Од људи са Кордуна мо-

РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА КОРДУНА – ЦРВЕНА ЗВЕЗДА 2:5 (1:3)

0:1 В. Тинтор (13. мин.); 0:2 Д. Шарац (17. мин.); 0:3 М. Бурсаћ (27. мин.); 1:3 Ж. Маћешаћ; 2:3 Маћешаћ; 2:4 Ненад Ванић; 2:5 Милан Ђаковић.

Репрезентација Кордуна: Б. Трбојевић, М. Цревар, Н. Калинић, М. Вујасин, П. Лончар, Д. Болић, П. Карталија, Ж. Маћешаћ, Ј. Савић, М. Арлов и Р. Шарић. Играли су још Г. Мишковић, М. Божић, Д. Дејановић, З. Мартиновић, М. Јовић, М. Тесла, М. Михајловић, М. Јеросимић, Н. Вучинић и М. Миливојевић. Селектор: М. Бошњак.

Црвена звезда: Б. Ратковић, Д. Шарац, З. Николић, В. Братић, Б. Николић, Д. Стевовић, Д. Аћимовић, Д. Шкорић, В. Синђић, В. Тинтор и Н. Ванић. Играли су још М. Бурсаћ, М. Ђаковић, А. Петровић, Д. Туркаљ и В. Николић. Тренери: С. Караси, Ј. Аћимовић.

Судија М. Стојић из Глине, помоћници М. Рокнић из Топуског и Д. Банда из Карловца.

» Петар Шаула учи мечу пред камерама СОС канала

гли смо да чујемо да је обнова клуба била прилично тежак процес. Наиме, по повратку у родни крај Срби су имали проблема са локалним хрватским становништвом. По завршетку рата на стадиону Петрове горе, који су Срби из ових крајева изградиле седамдесетих година прошлог вијека, Хрвати су основали фудбалски клуб Војнић '95. Само име клуба имало је политичку конотацију, па и директно провокацију према српском становништву, које је те године било принуђено да због злочиначке акције Олуја напусти своје домове.

Великим ентузијазмом некадашњих пионира Петрове горе, клуб је поново зајео 2006. године почевши такмичење од најниже Треће лиге Карловачке жупаније. Своју прву сезону клуб завршава у средини табеле.

Већ наредне сезоне 2007/2008. Петрова гора осваја прво мјесто и одлази у виши ранг такмичења, односно у Другу жупанијску ногометну лигу Карловца. У сезони 2008/2009. такмичење је завршила на четвртм, а сезону 2009/2010. на другом мјесту. Сезону 2013/2014 Петрова гора завршава опет на другој позицији, па умјесто првопласираног НК Добра у сезони 2014/2015, наступа у Првој ЖНЛ Карловачке жупаније.

КЛУБ СРПСКЕ ДЈЕЦЕ

Дебитантска сезона у Првој ЖНЛ Карловачке жупаније завршена је неславно, пошто је Петрова гора заузела последње (десето) мјесто, те је од сезоне 2015/2016. поновно у Другој лиги Карловачке жупаније група Сјевер.

Клуб дјелује у четири секције: пјетлићи, пионири, јуниори и сениори.

Сва српска дјеца из Крњака, Гвозда и Вргинмоста, иако морају путовати, долазе да тренирају и играју фудбал у Петровој гори. У саставу има и њихових вршњака фудбалера хрватске и бошњачке националности са подручја општине Велика Кладуша. СЛАЂАНА ПАЈИЋ

ПАМТИ СЕ 1991. ГОДИНА

По завршетку Другог свјетског рата, у слободарском периоду, долази до формирања још једног ногометног клуба на Кордуну, у Војнићу – НК Петрова гора.

НК Петрова гора једини је регистровани српски ногометни клуб са Кордуну, који опстаје на подручју Републике Хрватске. Основан још давне 1946. године, 22. фебруара. Прва боја клуба била је црвено-црна, карактеристична боја Кордуна, црвена која представља проливену крв и несрећну судбину Кордунаша, а црна тугу и жал за изгубљеним животима Другог свјетског рата. Средином шездесетих година прошлог вијека у Војнић долази ногометни великан Марко Новковић, уз кога је клуб доживео свој највећи успех, а боја је постала зелена у част најзначајније, највјерније планине и историјског симбола Кордуна – Петрове горе. Највећи и најзначајнији успјех клуба везује се за период до 1991. године када се Петрова гора такмичила у Четвртој лиги тадашње државе СФРЈ (побједник Загребачке лиге је разигравао за попуњу Хрватске лиге тј. Треће лиге). Након распада СФРЈ, клуб се такмичио у првенству Републике Српске Крајине, а након прогона српског народа са вјековних огњишта НК Петрова гора замрзао је свој рад 1995. године до 2006. године.

» Милан Рокнић и Душан Банда

У Бусијама одржана прва Зелена ноћ

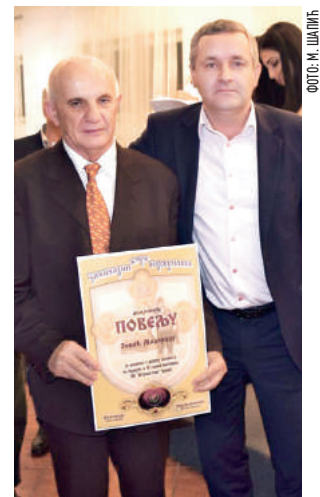
У суботу 12. 11. 2016. године у највећем избјегличком насељу на Балкану – српским Бусијама (општина Земун), одржана је прва Зелена ноћ, као завршни дио Програма обиљежавања годишњице ногомета на Кордуну и 70. година постојања ногометног клуба Петрова гора из Војнића.

Присутнима су се обратили Миодраг Линта, народни посланик и замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије, који је у великој мјери допринио реализацији цјелокупног Програма обиљежавања значајних годишњица и одржавању Зелене ноћи, као и Петар Шаула, председник Завичајног клуба Кордунаша, у име носиоца организације. Поздрављајући присутне госте, указали су на велики значај обиљежавања историјских догађања народа Кордуна, као и садашњи допринос НК Петрове горе за опстанак српског народа на Кордуну.

У оквиру официјалног дијела програма Миодраг Линта додијелио је појединцима повеље за допринос у развоју ногомета на Кордуну и 70 година постојања НК Петрове горе из Војнића. Повеље су добили генерација играча и спортских радника са простора Кордуна (1950. године и старији), којима се и овом приликом захваљујемо.

Зелена ноћ у Београду протекла је уз звук традиционалних крајишких пјесаму групе Момо и Додир, пјевача Ратка Шарца, као и изворне групе Корјени, који су уљепшали ово дивно дружење и створили нове лијепе успомене.

НК Петрова гора није само фудбалски клуб који ствара нове наде кордунашког спорта, већ једини живи стуб српског народа који опстаје на вјековним огњиштима и чува његову културу и идентитет на Кордуну.

» Милорад Јовић и Миодраг Линта

ДОБИТНИЦИ ПОВЕЉЕ

Милорад Јовић из Вргинмоста, Саво Мркоњић из Војнића, Милош Кресојевић из Војнића, Мирко Калинић из Војнића, Јанко Личина из Тушиловића, Ненад Еремић из Војнића, Миле Дудуковић из Крњака, Милош Еремић из Војнића, Илија Личина из Тушиловића, др Милан Кресојевић из Крњака, Драган Болић из Карловца, Владимир Габрић из Вргинмоста, Игњатија Миличевић из Вргинмоста, Миле Лончар из Вргинмоста, Петар Буњевчевић из Војнића, Драгић Кнежевић из Војнића, Јанко Кресојевић из Војнића, Миле Девић из Војнића, Никола Томашевић из Војнића, Милош Вучковић из Војнића, Гојко Бојанић из Војнића, Драган Пајић из Вргинмоста, Славо Бркић из Војнића, Драган Поповић из Војнића, Милорад Шкргић из Војнића, Ловица Повић из Тушиловића, Бошко Вишњић из Војнића, Драган Јурић из Војнића, Миле Рашковић из Крњака, Петар Миљевић из Топуског.